

DE SCHADUWKANT VAN ARUBA

Over jeugdcriminaliteit, kwetsbaarheid en
veerkracht in een eilandmaatschappij

Henk Ferwerda
Djara Schraven

Beke // reeks

DE SCHADUWKANT VAN ARUBA

DE SCHADUWKANT VAN ARUBA

Over jeugdcriminaliteit, kwetsbaarheid en
veerkracht in een eilandmaatschappij

Henk Ferwerda
Djara Schraven

Beke *reeks*

Colofon

In opdracht van

Procureur Generaal Openbaar Ministerie Aruba

Gefinancierd door

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Foto's

Henk Ferwerda

Omslag en vormgeving

Marcel Grotens, Bureau Beke

Vertaling Papiamentu

Ann Angela, Openbaar Ministerie

Henk Ferwerda en Djara Schraven

De schaduwkant van Aruba

Over jeugdcriminaliteit, kwetsbaarheid en veerkracht in een eilandmaatschappij

ISBN

978-94-92255-74-7

© 2026, Bureau Beke

Alle rapporten van Bureau Beke zijn gratis te downloaden via bureaubeke.nl

Voorwoord

Aruba kent twee gezichten. Aan de ene kant de zonnige voorkant: het eiland van gastvrijheid, toerisme en economische dynamiek. Aan de andere kant de minder zichtbare schaduwkant: de wijken waar jongeren opgroeien in armoede, met beperkte kansen en waar geweld en verleidingen van de straat op de loer liggen.

Deze publicatie gaat over die schaduwkant van Aruba, over jongeren die balanceren tussen toekomst en risico, over gezinnen die vechten om overeind te blijven en over professionals die met toewijding proberen het verschil te maken.

De Procureur-Generaal van het Openbaar Ministerie van Aruba vroeg Bureau Beke onderzoek uit te voeren om beter zicht te krijgen op de omvang, aard en kenmerken van jeugd- en jongerencriminaliteit op het eiland, én om te leren wat nodig is voor een effectieve en mensgerichte aanpak.

Dit onderzoek is met steun van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) tot stand gekomen.

Naast een analyse van beschikbare data, open bronnen en wetenschappelijke literatuur deden we onderzoek op Aruba. De uitvoering van het veldwerk op Aruba was alleen mogelijk dankzij de openheid, betrokkenheid en kennis van de 59 respondenten die wij spraken. Dit gaat van politiemensen tot reclasseringsmedewerkers, van zorgcoördinatoren in het onderwijs en in de wijken tot professionals en jongeren in detentie. Aan hen willen wij onze oprechte dank uitspreken. Hun verhalen en ervaringen vormen het hart van deze publicatie en geven duiding bij de cijfers. In de bijlage is de lijst met respondenten opgenomen.

Een aantal personen willen we in het bijzonder noemen. Allereerst dank aan Rob Kievitsbosch die ons vanuit het Ministerie van BZK benaderde voor dit onderzoek en ons in contact bracht met de Procureur-Generaal Amalin Flanegin. Verder dank aan Thanya Geerman. Zij liep vanuit de Universiteit Utrecht stage op Aruba en heeft een eerste verkenning gemaakt van beschikbare cijfers van ketenpartners met betrekking tot jeugdcriminaliteit op Aruba.

Diverse anderen personen hebben ervoor gezorgd – toen wij nog in Nederland waren én tijdens het veldwerk op Aruba – dat we de juiste personen konden spreken, mee mochten op surveillance, aan mochten schuiven bij een veiligheidsoverleg van het veiligheidshuis en een bezoek konden brengen aan de gevangenis. Hiervoor danken wij Ramon Arnhem, Icho Matos, Glenda Ruiz, Suzy Nadal en Robert Marsdin van het Korps Politie Aruba; Amalin Flanegin, Fransje Tromp, Ann Angela en Jouraine Loefstop van het Openbaar Ministerie; Shahayra Loefstok van FCCA (nationale woningstichting van Aruba); Bernice Schulte van het Veiligheidshuis; Paula Kibbelaar van Instituto Pedagogico Arubano (IPA) en Erik Teepe van het Korrektie Instituut Aruba.

Onze bijzondere waardering gaat uit naar de leden van de leescommissie, die met hun scherpe blik, deskundige commentaar en kritische vragen hebben geholpen het concept te verdiepen en te verfijnen. Hun reflecties hebben bijgedragen aan de balans tussen wetenschappelijke zorgvuldigheid en praktische toepasbaarheid. Het betreft Amalin Flanegin (voorzitter) en de leden Ramon Arnhem, Marloes Pollemans, Seraida Pemberton, Esther Schwengle, en Anne Marie Proveyer-Groot.

De publicatie die nu voor u ligt, is een uitnodiging: om verder te kijken dan de cijfers, voorbij de incidenten, en te luisteren naar wat de werkelijkheid aan de schaduwkant van Aruba ons vertelt.

Het is een werkelijkheid die soms confronteert, maar ook hoop biedt in de veerkracht van jongeren, de inzet van professionals en de wil van velen om het beter te doen.

Namens het onderzoeksteam,

Henk Ferwerda en Djara Schaven
Bureau Beke

Arnhem/Oranjestad, maart 2026

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Inhoudsopgave	7
Op hoofdlijnen	10
Deel 1 – Achtergrond	
1 Het onderzoek	16
1.1 Waaron een onderzoek?	17
1.2 Onderzoeksvragen en methoden van onderzoek	17
2 Aruba in cijfers	19
2.1 Eiland en bevolking	20
2.2 Illegale bewoners	22
2.3 Economie en arbeidsmarkt	23
2.4 Kwetsbaarheid voor criminaliteit in een geografische context	23
2.5 Gunstig maar ook uitdagend	23
3 Theoretische achtergrond	25
3.1 Jongeren en betrokkenheid bij criminaliteit	26
3.2 Signalen voor toekomstig crimineel gedrag (0 tot 12-jarigen)	28
3.3 Ingroeï en rekrutering in de georganiseerde criminaliteit (12 jaar en ouder)	30
3.3.1 Beschermende factoren voor ingroeï en rekrutering	30
3.3.2 Risicofactoren voor ingroeï en rekrutering	31
3.4 Jongeren in een criminele context	32
3.5 Interventies	33
3.5.1 Vroegsignalering bij 0 tot 12-jarigen	33
3.5.2 Aansluiten bij risico- en beschermende factoren voor de groep van 12 jaar en ouder	34

Deel 2 – Resultaten

4	De literatuur over jeugdcriminaliteit op Aruba	38
4.1	Opgroeien op Aruba	39
4.2	Jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba	40
4.3	Individuele factoren	41
4.4	Gezinsfactoren	42
	4.4.1 Gezinsamenstelling	42
	4.4.2 Huiselijk geweld	43
4.5	Schoolfactoren	44
4.6	Buurtfactoren	45
4.7	De balans opgemaakt	45
5	De cijfers	48
5.1	Politiecijfers	49
5.2	Openbaar Ministerie	50
	5.2.1 Minderjarige verdachten	51
	5.2.2 Jongvolwassen verdachten	52
	5.2.3 Tussenconclusie	53
5.3	Stichting reclassering en jeugdbescherming	54
5.4	Veiligheidshuis	55
5.5	Korrektie Instituut Aruba	56
	5.5.1 Verdieping: aanpak binnen het KIA	57
5.6	De balans opgemaakt	58
6	De verhalen	61
6.1	Sociaaleconomische context	62
6.2	Jeugdcriminaliteit en jeugdgroepen op Aruba	65
6.3	Justitiële keten en detentie op Aruba	71
6.4	Onderwijs en preventie op Aruba	77
6.5	Samenwerking en sturing in het jeugddomein op Aruba	80
6.6	Jeugdige slachtoffers: geweld, misbruik en verwaarlozing	85
6.7	Toerisme, economie en sociale ongelijkheid op Aruba	88
6.8	Culturele en maatschappelijke factoren op Aruba	90
6.9	Beleid, data en kennis	93
6.10	Toekomstperspectief: vijf overwegingen	95

	Deel 3 - ...en hoe nu verder?	
7	Naar een gerichte aanpak jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba	98
7.1	Vijf pijlers in de aanpak	99
7.2	Randvoorwaarden	102
8	Samenvatting en conclusies	105
	Compilacion y conclusionnan	110
	Executive summary and conclusions	116
	Bijlage	
	Bijlage – met medewerking van	122
	Geraadpleegde bronnen	125

Op hoofdlijnen

Aanleiding

- Het Openbaar Ministerie (OM) van Aruba constateert een toename van ernstige geweldsdelicten onder jongeren en een verontrustende verjonging en verharding van jeugdcriminaliteit.
- Er bestaat behoefte aan betrouwbare cijfers, contextuele duiding en praktische handvatten voor beleid en aanpak.
- Bureau Beke voerde in opdracht van het OM, gefinancierd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), een onafhankelijk onderzoek uit naar de omvang, aard, kenmerken en aanpak van jeugd- en jongeren-criminaliteit op Aruba.
- Het onderzoek is ingebed in een bredere zorg over sociale ongelijkheid, armoede en de kwetsbare positie van jongeren in een eilandmaatschappij die sterk leunt op toerisme en migratie.

Vraagstelling en methoden van onderzoek

- De centrale onderzoeksvraag is ‘Hoe ontwikkelt de jeugd- en jongeren-criminaliteit zich op Aruba, hoe is deze ontwikkeling te verklaren, en wat betekent dit voor beleid en aanpak?’
- Het onderzoek kent een mixed methods opzet en bestaat uit:
  - Analyse van systeeminformatie: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Korps Politie Aruba (KPA), het Openbaar Ministerie (OM), de Stichting Reclassering en Jeugdbescherming (SRJA), het Korrektie Instituut Aruba (KIA) en het Veiligheidshuis.
  - Literatuuronderzoek naar internationale en lokale studies over jeugdcriminaliteit, risicofactoren en interventies.
  - Tijdens het veldwerk op Aruba (maart 2025) werden 59 respondenten geïnterviewd (politie, justitie, onderwijs, zorg, NGO's, wijkprofessionals); werden observaties tijdens politiediensten uitgevoerd, was er een gevangenisbezoek, is een Veiligheidshuis-bijeenkomst bijgewoond én waren er gesprekken met gedetineerde jongeren en eilandbewoners.
- De triangulatie van data, documenten en straatinformatie biedt een geïntegreerd en empirisch onderbouwd beeld van jeugdcriminaliteit op Aruba.

Belangrijkste resultaten

- Omvang en zichtbaarheid
  - Jaarlijks komt ongeveer 1,5% van de jongeren (12–18 jaar) in aanraking met de politie. Dit is vergelijkbaar met Nederland, maar maatschappelijk zichtbaarder door de kleine schaal en hechte netwerken.
  - De criminaliteit concentreert zich in de volgende wijken en buurten: Pos Chiquito, Sabana Basora, Cayennastraat, Village, De Vuyst, Madiki, Dakota en Sero Patrishi.
- Geweld en wapens als kernprobleem
  - Meer dan de helft van de feiten betreft geweldsdelicten (mishandeling, bedreiging, openlijk geweld).
  - Wapenbezit, inclusief vuurwapens, neemt toe. Wapens worden deels ingevoerd vanuit Zuid-Amerika.
  - Jongeren gebruiken sociale media voor status, provocatie en werving, wat geweld online versterkt.
- Jongvolwassenen (18–23 jaar): zwaar profiel
  - Jongvolwassenen zijn goed voor twee derde van de inschrijvingen bij het OM.
  - Delicten verschuiven naar drugsgerelateerde en georganiseerde criminaliteit.
  - Verwevenheid met lokale drugseconomie en informele circuits.
- Meisjes in opkomst
  - Het aandeel vrouwelijke verdachten stijgt (25% in 2024).
  - Betrokkenheid is vaak relationeel of faciliterend (in relaties, groepsconflicten, of via sociale media).
  - Tegelijkertijd zijn veel meisjes slachtoffer van geweld, uitbuiting of verwaarlozing.
- Criminogene gelegenheidsstructuur
  - De geografische ligging van Aruba – dichtbij Zuid-Amerika (Venezuela is 25 km) – creëert een criminogene gelegenheidsstructuur.
  - Het eiland fungeert als doorvoer- en handelsknooppunt voor drugs, wapens en irreguliere migratie.
  - De combinatie van bereikbaarheid, toerisme, informele economie en beperkte controle vergroot de kansen voor illegale handel en beïnvloedt jongeren in kwetsbare wijken.

- Sociale en economische context
  - Aruba kent een toerisme-afhankelijke economie: 70-90% van het BBP.
  - Hoge kosten van levensonderhoud en lage inkomens aan de onderkant van de arbeidsmarkt.
  - Veel éénoudergezinnen en werkende moeders met meerdere banen, wat leidt tot minder toezicht.
  - Schooluitval, taalachterstanden en beperkte vrijetijdsbesteding zijn structurele risicofactoren.
- Jeugdgroepen en 'soldiercultuur'
  - Er zijn 15-16 groepen ('Soldiers', 'Crews') actief in kansarme wijken.
  - Jongeren zoeken identiteit, respect en verbondenheid buiten school en gezin.
  - Criminele groepen functioneren als alternatieve gemeenschap met status, inkomen en macht.
- Keten en instituties
  - Politie, OM, Reclassering (SRJA) en KIA functioneren met beperkte capaciteit.
  - KIA: ernstig personeelstekort (-75%), verouderde infrastructuur, nauwelijks re-integratie.
  - HALT-programma en Veiligheidshuis bieden nieuwe kansen, maar missen structurele financiering.
  - Datagebrek belemmert evidence-based beleid; recidivecijfers ontbreken.
- Culturele factoren
  - Dubbele oriëntatie (Papiaments - Nederlands) beïnvloedt communicatie en schoolprestaties.
  - Machocultuur en statusgedrag versterken geweld tussen jongens.
  - Familiebanden en informele solidariteit bemoeilijken vroegsignalering en interventie.

Belangrijkste conclusies

- Kleinschalig maar structureel probleem: jeugdcriminaliteit op Aruba is niet massaal, maar heeft een grote sociale impact.
- Geweld en wapens domineren: de normalisering van geweld en de beschikbaarheid van wapens vormen een acute zorg.
- Sociale kwetsbaarheid is de kern: armoede, schooluitval, gebroken gezinnen en beperkte vrijetijdsbesteding versterken elkaar.

- Onderwijs is de sterkste beschermingsfactor: scholen bereiken het leeuwendeel van de jongeren en zijn cruciaal voor vroegsignalering en binding.
- De keten is veerkrachtig maar onderbemand: structurele investeringen in personeel, opvang en kennis zijn noodzakelijk.
- Toerisme financiert jeugd: het is van belang om geld vrij te maken om voorgaande te realiseren. Dat kan via een 'tourism social fund' waarbij een klein percentage per toerist gereserveerd wordt voor wijk- en jeugdprojecten en de inzet van jongerenwerkers. Kansen voor cofinanciering zijn er via NGO's en CEDE.
- Regie ontbreekt: er is behoefte aan een Taskforce Jeugd & Gezin die beleid, uitvoering en data verbindt.
- Data en kennis zijn randvoorwaarden: de geplande jeugdmonitor 2026 biedt de basis voor lerend beleid.
- Balans tussen repressie en preventie: gerichte handhaving (hotspots, hotgroups, hotshots) moet samengaan met perspectief via onderwijs, werk en sport.
- Kleinschaligheid is een kracht: Aruba kan jongeren persoonlijk volgen en begeleiden, mits het systeem duurzaam wordt ingericht.

Tot slot

De resultaten tonen dat de schaduwkant van Aruba niet slechts een geografische metafoer is, maar de sociale werkelijkheid van een eiland waar toeristische voorspoed en sociale kwetsbaarheid samenkomen. In de schaduw van hotels en stranden groeit een generatie jongeren op die houvast zoekt in straatgroepen en symbolen van respect.

Wie Aruba werkelijk wil beveiligen, moet niet alleen de zonnige voorkant bewaken, maar vooral investeren in de schaduwkant. In gezinnen, scholen, buurten en kansen.

Daar, aan de schaduwkant van Aruba, ligt de sleutel tot de toekomst van het eiland: een samenleving die haar kwetsbare zijde niet verbergt, maar herstelt, versterkt en zichtbaar maakt.

Deel 1: Achtergrond

In dit deel gaan we in op de onderzoeksvragen en methoden van onderzoek, geven we een beeld van Aruba op basis van cijfers en staan we stil bij de theoretische achtergrond van dit onderzoek.

1

Het onderzoek

1.1 Waarom een onderzoek?

Het Openbaar Ministerie (OM) van Aruba is bezorgd over de ontwikkelingen aan- gaande jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba. Het OM heeft behoefte aan meer diepgang als het gaat om omvang, aard en kenmerken van de criminaliteit en haar plegers en ook heeft men behoefte aan handreikingen voor concrete aanpak. Bureau Beke heeft via onderhavig wetenschappelijk onderzoek voorzien in die behoefte. In het onderzoek hebben we ons gericht op drie doelgroepen te weten:

- Kinderen (12-min);
- 12 tot 18-jarigen (strafrechtelijk minderjarigen);
- 18 tot en met 23-jarigen (adolescenten).

1.2 Onderzoeksvragen en methoden van onderzoek

Voor het onderzoek zijn in overleg met de opdrachtgever van het onderzoek de vol- gende concrete onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Hoe ontwikkelt de jeugd- en jongerencriminaliteit zich op Aruba?
2. Hoe is deze ontwikkeling te duiden c.q. te verklaren?
3. Wat zijn de kenmerken en achtergronden van de plegers van strafbare feiten?
4. Is er sprake is van hotspots (bepaalde buurten), hotgroups (problematische groepen) en hotshots (toonaangevende personen) als het gaat om jeugd- en jon- gerencriminaliteit op Aruba?
5. Wat zijn op basis van het voorgaande concrete aanbevelingen voor beleid en de aanpak?

Het onderzoek naar jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba is een zogehe- ten *mixed method* onderzoek. We maken gebruik van verschillende methoden van onderzoek en daarbinnen raadplegen we systeem informatie en straat informatie. Bij systeem informatie gaat het om de analyse van rapportages, jaarverslagen en regi- straties van organisaties op Aruba die gelieerd zijn aan de domeinen veiligheid en zorg. Het betreft Het Centraal Bureau voor Statistiek Aruba (CBS), Halt/ Stichting Reclassering en Jeugdbescherming, Het Korrectie Instituut Aruba (KIA), het Korps Politie Aruba (KPA), het Openbaar Ministerie (OM) en het Veiligheidshuis Aruba. Bij straat informatie gaat het om:¹

- (groeps-)interviews met 27 professionals;
- een bezoek aan de gevangenis op Aruba waar ook met twee gedetineerden is gesproken,

- het bijwonen van een bijeenkomst met partners (30 professionals) van het Veiligheidshuis waar iedereen (in een groepsgesprek) ook persoonlijke input heeft geleverd voor het onderzoek;
- meegaan naar een melding en in gesprek met de consulent Slachtofferhulp;
- het meedraaien van twee diensten met de politie, waar tijdens de diensten met vier politiefunctionarissen uitgebreid is gesproken. Het betreft een avond- en nachtdienst in het Noordelijk toeristische uitgaansgebied en de omliggende wijken én een dagdienst in het Zuiden van het eiland in (de omgeving) van San Nicolas.

Het onderzoek is deels vanuit Nederland uitgevoerd (deskresearch, data-analyse en rapportage) en daarnaast is er een onderzoeker voor interviews en observaties in maart 2025 twee weken op Aruba geweest. Het veldwerk op Aruba is vanzelfsprekend grondig voorbereid vanuit Nederland en tijdens het veldwerk is er met 59 respondenten gesproken. Het gaat om individuele gesprekken, informele gesprekken tijdens het meedraaien van diensten of op werkbezoek en groepsinterviews. Nagenoeg alle gesprekken zijn met toestemming van de respondenten opgenomen en later in Nederland uitgewerkt en geanalyseerd. Soms – bijvoorbeeld in de gevangenis of tijdens surveillancediensten – was het niet toegestaan of mogelijk om een opname te maken. De ervaringen zijn direct na het bezoek of de dienst door de onderzoeker op papier gezet.

Eindnoot

1. Zie bijlage 1 ‘met medewerking van’ voor een overzicht van de activiteiten en organisaties die betrokken zijn geweest bij het onderzoek zowel in Nederland als tijdens het veldwerk op Aruba.

2

Aruba in cijfers

In dit hoofdstuk geven we op basis van cijfers een eerste beeld van Aruba. Wat weten we over het eiland en haar bevolking?

2.1 Eiland en bevolking

Aruba is een klein eiland van ongeveer 32 km lang en 10 km op zijn breedst met een oppervlakte van 193 km². Aruba is wat betreft oppervlakte vergelijkbaar met het Waddeneiland Texel. Het ligt in de zuidelijke Caraïbische zee op ongeveer 25 km ten noorden van Venezuela. Samen met Bonaire en Curaçao vormt het de ABC-eilanden.¹ Aruba is onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden met eigen interne autonomie.² Het eiland telt acht CBS-districten en is sterk verstedelijkt rond Oranjestad in het noorden en San Nicolas in het zuiden.³

Aruba telt – zie tabel 2.1 – in het derde kwartaal van 2024 in totaal 113.495 geregistreerde inwoners. Van de bevolking is 25,5% tussen de 0 en 24 jaar (de doelgroep voor dit onderzoek).

Tabel 2.1 – Bevolking Aruba naar leeftijd en geslacht (Q3 2024)⁴

Leeftijd	Man	Vrouw	Totaal
Alle leeftijden	54.298	59.197	113.495
0-24 jaar	14.936	14.059	28.995
% 0-24 jaar	27,5%	23,7%	25,5%

Verder blijkt dat 39% van de totale bevolking buiten Aruba is geboren. Bij de 0 tot 24-jarigen is dit 15%. In tabel 2.2 is te zien dat de 0 tot 24-jarigen die buiten Aruba geboren zijn vooral Nederland, Colombia en Venezuela als geboorteland hebben.

Tabel 2.2 – 0 tot 24-jarigen geboren buiten Aruba (Q3 2024)⁵

Land	N	%
Nederland	1.212	28
Colombia	887	20
Venezuela	739	17
Dominicaanse republiek	353	8
Haiti	204	5
USA	199	5
Suriname	103	2
Curaçao	97	2
Ander geboorteland	537	12
Total	4.331	100

Voor dit onderzoek is het ook interessant hoe de verdeling naar leeftijdsgroepen is. Vooral de groep 0 tot 12-jarigen is groot zo blijkt uit tabel 2.3.

Tabel 2.3 – 0 tot 24-jarigen naar leeftijdsgroep (Q3 2024)⁶

Leeftijdsgroep	N	%
0-12 jaar	13.000	45
12-18 jaar	8.029	28
18-24 jaar	7.966	27
Totaal	28.995	100

Wat betreft onderwijsparticipatie valt op dat vanaf de leeftijd van 14 jaar jongens minder op school zitten dan meisjes. Op 18-jarige leeftijd is de onderwijsparticipatie bij jongens 62% en bij meisjes 88%. Op 23-jarige leeftijd is dit respectievelijk 19% en 25%.⁷ Goed om te vermelden is dat jaarlijks zo'n 250 tot 300 studenten in de leeftijdsgroep 18–24 jaar in het buitenland gaat studeren.

2.2 Illegale bewoners

Er zijn geen precieze cijfers beschikbaar over het aantal illegale bewoners op Aruba in openbare bronnen. Wel is er informatie over de context én herkomst van informele migranten, met name uit Venezuela. Volgens berichtgeving van El País (2025) bestaat de Venezolaanse populatie op Aruba uit ongeveer 11.500 personen. Dat is ongeveer 10% van de bevolking van Aruba. Anderen hebben het over 17 duizend Venezolanen.⁸ Hoewel niet iedereen ongedocumenteerd is, omvat deze groep vermoedelijk ook een significant deel met een onrechtmatige verblijfsstatus. Zij zoeken domicilie op Aruba vaak als gevolg van economische instabiliteit en politieke onrust. De geografische nabijheid van Venezuela maakt Aruba een bereikbaar toevluchtsoord.⁹ Andere migrantengemeenschappen – legaal en illegaal – omvatten mensen afkomstig uit Latijns-Amerika, zoals Colombia, de Dominicaanse Republiek, Ecuador en Peru en arbeidsmigranten uit Azië (China, Filipijnen, India, Java), plus diaspora's uit het Caribisch gebied (zoals Haïti en Suriname). Concrete data over hun juridische status ontbreken.

2.3 Economie en arbeidsmarkt

De economie van Aruba is uitzonderlijk toerisme-afhankelijk en geldt als een van de meest toerisme-afhankelijke economieën ter wereld. Toerisme beloopt – afhankelijk van de bron 70–90% van het Bruto Binnenlands Product.¹⁰ Aruba hanteert een vaste koppeling van de Arubaanse Florin aan de Amerikaanse dollar.¹¹ De ligging en economische structuur brengen naast kansen – zoals het toerisme ook kwetsbaarheden met zich mee. Denk aan de smokkelroutes voor wapens, drugs en irreguliere migratie in het zuidelijke Caribisch gebied.

De Arubaanse arbeidsmarkt is in de periode 2023–2025 krap, met een werkloosheid rond 4% en een werkgelegenheidsgraad van circa 61%.¹² In welvaartsvergelijking is Aruba een hoog-inkomenseconomie binnen de Cariben.¹³ Tegelijkertijd staat de inkomenspositie aan de onderkant van de arbeidsmarkt onder druk. Het in 2025 ingevoerde uur minimumloon leidt nog steeds tot een inkomensgat ten opzichte van het door het CBS berekende bestaansminimum voor een alleenstaande.

Vooral de woon- en voedseluitgaven zorgen voor armoede aan de onderkant van de samenleving.¹⁴

Gegeven de toerisme-afhankelijkheid en de lage werkloosheid is het de verwachting dat er een aanhoudende krapte in specifieke beroepen (dienstverlening, horeca, bouw) zal bestaan. De koopkracht aan de onderkant blijft kwetsbaar zolang veel mensen op of onder het bestaansminimum zitten.¹⁵

2.4 Kwetsbaarheid voor criminaliteit in geografische context

Aruba ligt dicht bij de noordkust van Zuid-Amerika en dient als knooppunt voor legale en illegale maritieme stromen. De Dutch Caribbean Coast Guard en Koninkrijksdiensten (zoals de KMar en Defensie) zijn aanwezig voor grensbewaking, smokkelbestrijding en 'Search and Rescue' (SAR).¹⁶ Internationale rapporten¹⁷ signaleren dat het zuidelijke Caribisch gebied als geheel kwetsbaar is voor cocaïne-transit richting Noord-Amerika en Europa, inclusief container- en go-fast-routes. Op dat punt kan gesproken worden van een criminologische gelegenheidsstructuur c.q. een crimineel hub.

2.5 Gunstig maar ook uitdagend

Samenvattend kan gesproken worden van een eiland dat - gezien de geografische ligging - een zowel economisch gunstige als een veiligheid technische uitdagende ligging heeft. Ondanks het feit dat er veel werk is, leeft een deel van de Arubanen onder het bestaansminimum. Moeilijk in getallen te vangen, maar wel verband houdend met de ligging en mogelijkheden (laagbetaald werk en criminele gelegenheidsstructuur) zijn de naar schatting grote aantallen illegale inwoners vanuit met name Zuid-Amerikaanse buurlanden die hun geluk zoeken op Aruba.

Eindnoten

1. www.britannica.com
2. www.government.nl
3. CBS Aruba, 2001
4. CBS Aruba: Census 2020 en Population Registry Office 2021–2024.
5. CBS Aruba: Census 2020 en Population Registry Office 2021–2024.
6. CBS Aruba: Census 2020 en Population Registry Office 2021–2024.
7. CBS Aruba: Pilot Census 2019.
8. Amnesty International, 2024.
9. Gómez Pickering, 2025.
10. IMF, 2017, 2023 & 2025.
11. www.cbaruba.org
12. Gobierno di Aruba, 2024 & 2025.
13. www.data.worldbank.org
14. Centrale Bank van Aruba (CBA), 2024; Gobierno di Aruba, 2024 & 2025; CBS Aruba, 2025 en World Bank, 2025.
15. CBA, 2024 en CBS Aruba, 2025.
16. Dutch Caribbean Coast Guard. (z.d.).
17. UNODC, 2023.

3

Theoretische achtergrond

De vraag waarom jongeren en jongvolwassenen in (zware) criminaliteit terechtkomen, wordt in de criminologie doorgaans verklaard vanuit achtergrondfactoren, zoals armoede, uitsluiting en stress aan de ene kant en gelegenheidsstructuren, zoals kansen om delicten te plegen met relatief lage pakkans en hoge opbrengst aan de andere kant.¹ In een kleine, toeristische eiland-economie als Aruba, op korte afstand van de Zuid-Amerikaanse drugsroutes, met een seizoengevoelige arbeidsmarkt én met een groot verschil tussen rijke en arme inwoners, komen deze twee dimensies op een eigen manier samen.²

Voor onderhavig onderzoek is het van belang om in te gaan op de betrokkenheid van jongeren bij criminaliteit. Vanuit de levensloopcriminologie gaan we hierna in op dat thema. Verder is het van belang om op basis van wetenschappelijke literatuur inzicht te geven in de risico- en beschermende factoren om al dan niet in de criminaliteit terecht te komen. We doen dat in deze paragraaf op twee niveaus. Allereerst voor jonge kinderen (0 tot 12 jaar) en spreken dan van signalen voor toekomstig crimineel gedrag. Ten tweede kijken we naar risico- en beschermende factoren van jongeren en jongvolwassenen (12 jaar en ouder) om al dan niet in te groeien in of gerekruteerd te worden voor de zware georganiseerde criminaliteit. We sluiten deze paragraaf af met wat voorgaande betekent voor eventueel in te zetten interventies.

3.1 Jongeren en betrokkenheid bij criminaliteit

In de internationale criminologie bestaan theorieën waarin een relatie wordt gelegd tussen de levensloop van jongeren en hun betrokkenheid bij criminaliteit. Met name Sampson & Laub³ hebben veel onderzoek gedaan naar dit fenomeen en ook invloed gehad op Nederlands onderzoek.⁴ Bekend is het onderscheid tussen het zogeheten opgroeigedrag en signaalgedrag. En het daarmee verband houdende onderscheid tussen *desistance* (stoppen) en *persistance* (doorgaan). We lichten een en ander hierna toe.

Stoppen

Veruit het leeuwendeel van de jeugdcriminaliteit kan onder opgroeigedrag worden geschaard en neemt af met het ouder worden.⁵ Naarmate de jaren vorderen, veranderen de sociale bindingen van jonge mensen ten faveure van een conventionele maatschappelijke carrière. Jongerenwerkers geven bijvoorbeeld vaak aan dat de 3 W's: 'woning', 'wif' 'werk' – en tegenwoordig 'wif' (4e W) – factoren zijn die invloed hebben op het uiteindelijk stoppen met criminaliteit. Onder invloed van de levensloopcriminologie is er ook aandacht voor deze *desistance* en de verklarende

factoren die daarbij een rol spelen.⁶ Bij desistance staat het proces van stoppen met crimineel gedrag en het opbouwen van een nieuwe, niet-criminele identiteit centraal.⁷ Copp, Giordano & Longmore⁸ concluderen in een artikel dat naast gebeurtenissen in de levensloop zoals trouwen en kinderen krijgen, ook cognitieve processen een rol spelen. Zij duiden met name op de zich rijpende identiteit van de jonge crimineel die eveneens een rol speelt bij het stoppen. Het belang van een ontwikkelende identiteit kan moeilijk los worden gezien van tamelijk recente bevindingen in de neurologie. Ook in de neurologie wordt bevestiging gevonden in het patroon van een afnemende criminaliteit met het vorderen der levensjaren. Alleen komt deze met een biologische verklaring, namelijk de rijping van de hersenen.⁹ Het puberbrein maakt dat jongeren de gevolgen van hun handelen niet altijd adequaat kunnen inschatten en dat zou mede het opgroergedrag veroorzaken.

Uit onderzoek van Weijers¹⁰, blijkt dat jonge veelplegers lang afwegen of ze zullen doorgaan of stoppen met criminaliteit. Deze uitkomst weerspreekt de tot nu toe dominante theorie uit de criminologie dat jongeren ongemerkt stoppen met criminaliteit. Degenen die willen stoppen, ervaren volgens Weijers dat het oude leven niet meer bij hen past, dat de inkomsten tegenvallen en dat de lol eraf is. Ze zijn de stress zat, zien geen toekomst meer in hun oude levensstijl en voelen zich er te oud voor.

Naast de al genoemde verklaringen voor het stoppen met criminaliteit, noemt Geenen¹¹ in het rapport 'Stoppen is afzien' de betekenis van professionals bij desistance. Net als Rovers¹² gaat zij ervan uit dat de kwaliteit van de relatie van professionals en cliënten effect heeft op de resultaten van interventies.

Doorgaan

Een klein deel van de jongeren en jongvolwassenen gaat door met hun criminele levenswandel, ook als de jaren vorderen. Ouder worden, veranderende bindingen, een rijpende identiteit en het volwassen worden van de hersenen lijken minder of geen effect te hebben op deze categorie. Vaak betreft het hier het aandeel personen dat al tijdens de jonge jaren signaalgedrag liet zien in de vorm van vroege voorspelers van een (aanhoudende) criminele carrière; waarover hierna meer.

Slechts een kleine groep jongeren – vaak met specifieke kenmerken en opgroeiend in bepaalde contexten – blijkt door te groeien richting High Impact Crimes en richting zware en soms zelfs georganiseerde criminaliteit, zo blijkt uit diverse onderzoeken.¹³

Weijers, Ferwerda en Roks¹⁴ gaan in een artikel nader in op deze groep (potentiële) doorgroeiers. Het betreft de jongeren die, soms al heel jong – 14/15 jaar – standaard met echte en/of nepwapens, buurtbewoners bedreigen, medepassagiers

aanvallen in het openbaar vervoer of een overval (proberen te) plegen, op straat, op een benzinestation of een winkel. Deze jongens zijn vaak al enige tijd actief op straat, op typische 'hotspots', met overlast, bedreiging en geweld. Daarnaast vertonen ze wangedrag, spijbelen ze en worden ze weggestuurd van school. Vaak zijn er problemen in de thuissituatie: soms zijn jongeren opgegroeid in een zogeheten criminele familie, maar vaak genoeg betreft het zorgfamilies waarin allerlei sociale problematiek speelt en waarin ouders de grootse moeite hebben om de financiële eindjes aan elkaar te knopen. Handel in drugs wordt in het milieu als een voor de hand liggende bron van inkomsten beschouwd. Doorgesloopte criminelen zijn hun (negatieve) rolmodellen. De doorgroeiers lopen vanwege hun meestal opvallend gebrek aan empathie en besef van de afschuwelijke gevolgen van hun gedrag ernstig risico om snel door te groeien richting criminaliteit als routine, met name richting routineuze gewelddadige misdrijven in het kader van betrokkenheid bij drugscriminaliteit. Daarmee dreigen ze overigens voor zichzelf ook de toegang tot een aangepast, niet crimineel leven verder te blokkeren.

De potentiële doorgroeiers zijn enerzijds 'te groot voor de wijkagent' en anderzijds 'te klein voor de recherche'. Vanuit zorgen om verharding van de jeugdcriminaliteit wordt deze categorie van potentiële doorgroeiers als zeer zorgelijk gezien. Juist hun 'tussenstatus' – minder zichtbaar in de wijk en op weg richting de georganiseerde drugscriminaliteit – betekent dat ze door professionals gemakkelijk uit het oog verloren kunnen worden. De politie signaleert deze jongens minder in de wijk omdat hun actieradius groter wordt. Ze plegen hun strafbare feiten namelijk meer regionaal en bovenregionaal. Ooit begonnen met overlast in de wijk en onderdeel uitmakend van een jeugdgroep, maken ze in de lichte carrière in de zwaardere criminaliteit.

3.2 Signalen voor toekomstig crimineel gedrag (0 tot 12-jarigen)

Welke factoren kunnen een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van later crimineel gedrag? Uit de literatuur (Loeber en Leblanc, 1990; Farrington, 1994) komt naar voren dat er dan gekeken moet worden naar zowel de individuele ontwikkelingen van het kind als de omgeving van het kind. Deze kunnen signalen opleveren die erop wijzen dat het kind een risico loopt op later ernstig crimineel gedrag. De vastgestelde factoren dienen altijd in verband te worden gebracht met de leeftijd van het kind; wegloupedrag op zesjarige leeftijd moet anders geïnterpreteerd worden

dan wegloupedrag op zestienjarige leeftijd. We spreken van leeftijdsinadequaaf en leeftijdsadequaaf gedrag.

De factoren kunnen onderscheiden worden in drie categorieën: individuele kindfactoren, factoren op gezinsniveau, schoolfactoren en maatschappelijke of culturele factoren. In onderstaande tabel volgt een samenvatting van het meest voorkomende signaalgedrag in de leeftijd tot twaalf jaar, die in meer of mindere mate voorspellend zijn voor later crimineel gedrag.

Tabel 3.1 - Risicofactoren c.q. signalen voor delinquent gedrag¹⁵

Niveau	Risicofactoren
Individu	Geboren als jongen - Genafwijking - Zwangerschapscomplicaties - Complicaties bij bevalling - Tekort aan bepaalde stoffen in hersenen (m.n. serotonine) - (Bij jongens) te veel aan testosteron - Hoge prikkeldeempel - Trage hersenactiviteit - Invloed alcohol en drugs - Neurologische problemen vlak na de geboorte - Trage motorische ontwikkeling 1e levensjaar - Vroege afwijzing moeder - Slechte conditioneerbaarheid - Hoge score op persoonlijkheidsdimensie 'psychoticisme' - Hoge score op extraversieschaal ('behoefte aan prikkels') - Impulsief temperament - Laag verbaal IQ - Gedragsstoornis i.h.b. in combinatie met ADHD - Vroegdelinquent gedrag - Traumatische ervaringen
Gezin ¹⁶	Afwijzing door moeder - Gestoorde gevoelsregulatie - Ouder weet vaak niet waar kind is - Fouten in disciplineren: streng en inconsequent straffen, kind leert geen gedragsnorm, kind wordt verwend - Gewelddadig gedrag ouder(s) of dit gedrag goedkeuren bij derden - Mishandelen en/of seksueel misbruik - Jeugdige zwangerschap moeder - Ouders(s) met mishandelings- of kinderbeschermingsverleden - Ouder(s) delinquent of veroordeeld - Moeder met drank- of drugsprobleem - Broer(s) en/of zus(sen) delinquent of kampend met gedragsproblemen - Wijzigingen in de thuissituatie - Uiteenvallen gezin - Conflicten en slechte communicatie binnen gezin - Negatieve omgangsvormen
School	Pesten - Gebrek aan schoolmotivatie - Spijbelen - Slechte leerprestaties - Gedrag van vrienden, agressief en antisociaal - Risicovolle vrijetijdsbesteding - Vroeg beginnend, telkens terugkerend antisociaal gedrag (op school) - Volgen van speciaal onderwijs - Veel schoolwisselingen
Maatschappij/cultuur	Armoede en werkloosheid - Relatieve armoede - Verloederde wijk of buurt - Dicht opeen wonen - Grote mobiliteit in wijk - Geringe sociale bindingen - Gebrekkige organisatie (lokale) gemeenschap - Veelvuldige blootstelling aan beeldschermgeweld

Uit de opsommingen in de tabel blijkt dat veel kenmerken en gedragingen van ouders, omgeving en kinderen aanleiding kunnen geven tot later probleemgedrag. Het zijn niet zozeer op zichzelf staande factoren die in de richting van delinquentie wijzen, maar het is aangetoond dat een bepaalde samenloop van meerdere factoren een groter risico met zich meebrengt dat een kind op latere leeftijd crimineel gedrag gaat vertonen. We spreken in dit verband van de zogenaamde cumulatieve effecttheorie. Vanuit deze theorie is er sprake van een opeenstapeling van factoren. Er ontstaat een complexe wisselwerking tussen vroege risicofactoren onderling, tussen latere stoornissen onderling, en tussen risicofactoren en stoornissen.¹⁷

Beschermende factoren

Tegenover de lange lijst van risicofactoren lijkt op basis van onderzoek slechts een gering aantal beschermende factoren te staan. Zo worden liefhebbende ouders, intensief toezicht, een hechte band met leeftijdgenoten en een hoog IQ vaak genoemd als beschermende factoren. Soms wordt ervan uitgegaan dat de afwezigheid van een risicofactor zoveel betekent als de aanwezigheid van een beschermende factor. De aanwezigheid van beschermende factoren – zoals een veilige hechting van het kind aan de ouders – maakt dat jongeren tijdens het opgroeien beter bestand zijn tegen risicofactoren, ook wel aangeduid met de term ‘veerkracht’.¹⁸

3.3 Ingroei- en rekrutering in de georganiseerde criminaliteit (12 jaar en ouder)

Welke jongeren en jongvolwassenen lopen een verhoogd risico om in de georganiseerde (drugs)criminaliteit terecht te komen? In de eerste plaats – en dat is niet verrassend – wordt deze relatief kleine doelgroep vooral wordt aangetroffen in sociaaleconomisch kwetsbare wijken.¹⁹ Tegen deze achtergrond is het belangrijk dat de aanpak zich niet alleen richt op de doelgroep, maar op de bredere risico- en beschermende factoren.²⁰ Vanuit wetenschappelijk onderzoek is verder bekend dat een aanpak gericht op hotspots, hotgroups en hotshots een effectieve strategie kan zijn.²¹

3.3.1 Beschermende factoren voor ingroei en rekrutering

In een tweetal recent uitgevoerde kennissyntheses wordt op systematische wijze een overzicht gegeven van beschermende factoren voor ingroei en rekrutering in de georganiseerde criminaliteit.²² Als beschermende factoren wordt gewezen op het belang van kunnen reflecteren, het hebben van moreel inzicht, het criminele leven te stressvol vinden, een betekenisvolle, steunende derde hebben, erkenning krij-

gen voor talenten en succeservaringen, een verandering van omgevingen, een nieuwe identiteit ontwikkelen, ambities hebben, het financiële gewin valt tegen, geen schulden hebben, een baan hebben én positieve levensloopgebeurtenissen, zoals het vinden van een partner, werk en ouderschap.

3.3.2 Risicofactoren voor ingroei en rekrutering

Op basis van een kennissynthese van 24 artikelen concluderen De Boer en collega's onder meer dat het hebben van familieleden, vrienden en kennissen in de georganiseerde criminaliteit de belangrijkste risicofactor voor betrokkenheid is.²³ Specifiek voor jongeren is het hebben van sociale banden met personen (familie en vrienden) die betrokken zijn bij georganiseerde criminaliteit een overkoepelende risicofactor. De overige risicofactoren zijn: man-zijn, behorend tot een etnische minderheid, een hogere leeftijd ten opzichte van daders van 'algemene' criminaliteit, antisociale persoonlijkheidskenmerken, het hebben van een criminele achtergrond en criminele vaardigheden, drugsgebruik, schulden, armoede, een laag opleidingsniveau en het hebben van specifiek werk(omstandigheden).²⁴ Ondanks dat het hier gaat om relevante inzichten, roepen deze bevindingen wel de vraag op in hoeverre deze risico- en beschermende factoren specifiek genoeg zijn om iets te kunnen zeggen over betrokkenheid bij georganiseerde vormen van criminaliteit. De bovenstaande opsomming bevat immers al diverse bekend risico- en beschermende factoren voor criminele betrokkenheid in het algemeen.²⁵

Adamse en collega's hebben, ten slotte, ook gekeken welke risico- en beschermende factoren een rol van betekenis spelen bij welk type ingroeimechanisme.²⁶ De onderzoekers laten zien dat de volgende factoren het risico op actieve rekrutering lijken te vergroten: het hebben van criminele vrienden of familie(leden), een bredere fysieke nabijheid van georganiseerde criminaliteitsgroepen of locaties die door leden van dergelijke groeperingen worden bezocht en, ten slotte, het hebben van een specifiek beroep (zoals eigen baas van een klein bedrijf of het werken in de transportsector). Voor zelfselectie, het tweede ingroeimechanisme, wijzen de beschikbare studies op werk — en met name het opdoen van sociale contacten tijdens werk — en het hebben van criminele vrienden. Voor het mechanisme van meer geleidelijk ingroeien wordt gewezen op het hebben van criminele familieleden, waardoor jongeren al op vroege leeftijd blootgesteld worden aan deviante en criminele gedragingen. Voor het opzetten van een eigen georganiseerde criminaliteitsgroepering, het vierde en laatste ingroeimechanisme dat Adamse en collega's beschrijven, zijn de risicofactoren het hebben van criminele vrienden en de woonplaats van een individu. In dit laatste geval lijkt het vooral de fysieke nabijheid van sociale contacten in het criminele milieu toetreding tot die wereld te faciliteren.²⁷

Samenvattend wijst de wetenschappelijke literatuur – als het gaat om de belangrijkste risicofactor voor ingroei of rekrutering – vooral in de richting van het hebben van criminele vrienden, criminele familie(leden) dan wel een crimineel netwerk. We gaan daar in de volgende paragraaf dieper op in.

3.4 Jongeren in een criminele context

In de recente literatuur en beleidspraktijk wordt steeds vaker gesproken over jongeren in een criminele context. Het begrip verwijst naar jongeren die zelf (nog) niet noodzakelijk strafbare feiten plegen, maar die opgroeien, verblijven of bewegen binnen sociale omgevingen waarin criminaliteit aanwezig, normaal of lonend is. Deze contexten beïnvloeden hun houding, gedrag en toekomstperspectief.

Een criminele context kan worden omschreven als: ‘de sociale en fysieke omgeving waarin jongeren in aanraking komen met crimineel gedrag, waarin dit gedrag wordt geleerd, gelegitimeerd of beloond’²⁸

In beleidsdocumenten wordt de term gebruikt voor jongeren die: ‘deel uitmaken van een gezin, netwerk of leefomgeving waar structureel criminaliteit plaatsvindt of wordt getolereerd, en die daardoor risico lopen om te worden geronseld of beïnvloed’²⁹

De criminele context kan zich op verschillende niveaus manifesteren:³⁰

- Gezinscontext: criminaliteit of normvervaging binnen het gezin of familieverband (waaronder criminele families).
- Vriendschapscontext: omgang met delinquente leeftijdsgenoten (denk aan criminele jeugdgroepen (gangs) en criminele netwerken)
- Buurtcontext: wonen in wijken met lage sociale cohesie, hoge criminaliteit of drugshandel.
- Schoolcontext: een omgeving met weinig toezicht, spijbelgedrag of geweld.
- Digitale context: online omgevingen waarin illegale handel, fraude of drillrap-cultuur genormaliseerd worden.

Verschillende criminologische theorieën verklaren de invloed van deze contexten:

- De differentiële associatietheorie (Sutherland, 1947) stelt dat jongeren crimineel gedrag leren in contact met anderen die dit gedrag voordoen of goedkeuren.
- De sociale bindingstheorie (Hirschi, 1969) benadrukt dat zwakke bindingen met school, gezin en gemeenschap de kans op delinquent gedrag vergroten.

- De leefwereldbenadering (Weerman, 2011) beschouwt delinquent gedrag als sociaal ingebed: jongeren handelen binnen concrete sociale netwerken waarbinnen delinquentie betekenis krijgt.

Samenvattend is een criminele context dus geen individueel kenmerk, maar een sociale structuur van invloeden. Jongeren die opgroeien in zo'n omgeving lopen een verhoogd risico op criminele betrokkenheid, vooral wanneer negatieve gezins- en vriendinvloeden samenkomen met beperkte toekomstkansen en een zwakke binding met school en samenleving. Begrip van deze context is cruciaal voor effectieve preventie- en interventieaanpakken.

3.5 Interventies

Met betrekking tot de inzet van interventies is er vanuit de theorie een tweedeling te maken. Enerzijds gaat het dan om vroegsignalering van risicogedragingen tot 12 jaar en anderzijds – voor de groep van 12 jaar en ouder – om het laten aansluiten van interventies bij de kennis die er is over risico- en beschermende factoren.

3.5.1 Vroegsignalering bij 0 tot 12-jarigen

De laatste jaren is er een discussie gaande over vroegtijdige signalering en interventie. Met name voor ernstige delinquenten lijkt het mogelijk om al in hun vroege jeugd (onder twaalf jaar) aanwijzingen te vinden die een sterk voorspellende waarde hebben voor ernstig crimineel gedrag op latere leeftijd. Als die signalen opgepikt kunnen worden, lijkt het mogelijk om al in vroeg stadium in te grijpen om loopbanen in het kwaad te voorkomen.

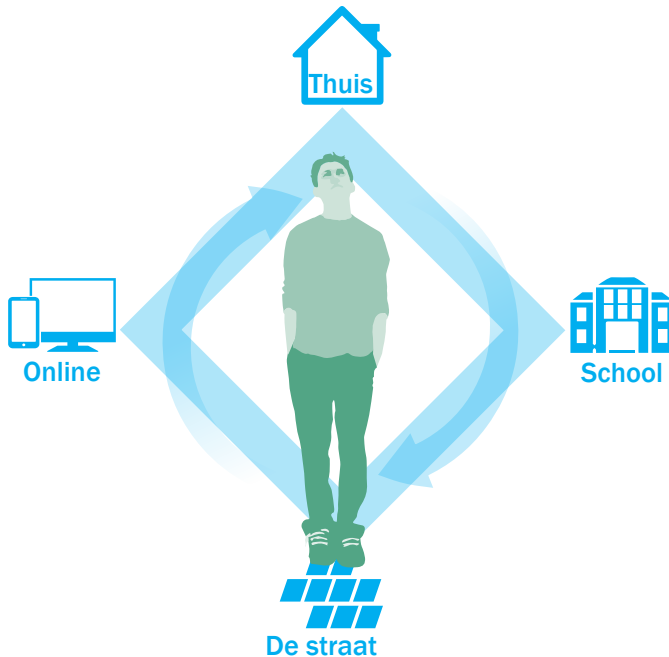
In Nederland zijn in navolging van het buitenland diverse programma's ontwikkeld om op basis van risicofactoren te interveniëren bij kinderen en gezinnen. Insteek is het voorkomen van ernstig criminele carrières. In de loop der jaren zijn er in binnen- en buitenland veel preventieprogramma's gestart. Het is jammer dat dergelijke programma's in Nederland – in tegenstelling tot in de Verenigde Staten – vaak niet goed zijn geëvalueerd, waardoor de effectiviteit ervan een vraagteken blijft.³¹

Uit onderzoek³² blijkt dat succesvolle preventieprogramma's zich kenmerken doordat ze zich richten op het kind én het gezin, en intensief en langlopend zijn. Verder richten ze zich op het stellen en handhaven van duidelijke normen en regels (zoals antipest programma's op school); op het vergroten van sociale en emotionele competenties en op het vergroten van (vooral) cognitieve competenties van kinderen. Ook intensieve gezinsbegeleiding en ondersteuning met huisbezoek en oudercursussen en -trainingen blijken effectief. Verder zijn interventies op meerdere

fronten tegelijk (kind, gezin, buurt en school) – ofwel een integraal programma – effectiever dan interventies die zich richten op één aspect.³³

Leerkrachten in het basisonderwijs hebben een belangrijke rol als het gaat om vroegsignalering. Zij zien hoe kinderen op school komen, hoe de relatie met de ouders is en hoe ze zich gedragen. Inzicht in risicofactoren – zoals hiervoor in tabel 3.1 aan de orde is gekomen – maar vooral ook acteren als de leerkracht ze signaleert bij een leerling is heel belangrijk. Want voorkomen is beter dan genezen. Naast de leerkrachten kunnen wijkprofessionals (vanuit het sociaal en veiligheidsdomein) ook het nodige betekenen als het gaat om vroegsignalering. Zij komen soms achter de voordeur en zien daarnaast ook hoe jongeren acteren op straat of tijdens (sport) activiteiten.

Figuur 3.1 – de pedagogische vierhoek

3.5.2 Aansluiten bij risico- en beschermende factoren voor de groep van 12 jaar en ouder

Vanuit de levensloopbenadering in de criminologie³⁴ is het in het kader van het doorbreken van criminele carrières van belang om binnen de pedagogische vierhoek – thuis, school, straat en online – op zoek te gaan naar risicofactoren en bescher-

mende factoren (zie 3.3.2) om interventies daarop vervolgens te laten aansluiten. In deze zogenoemde vierhoek (zie figuur 3.1) worden informatie en aanpak uit de leefwerelden van jongeren (de straat, school, online en thuis) met elkaar verbonden, fysiek en online.³⁵

Een treffend voorbeeld van het verbinden van informatie en aanpak uit Nederland is dat van een jongen die op straat handelde in harddrugs. De rechercheurs en jeugdagent hadden informatie dat een deel van zijn handelswaar bewaard werd in zijn school locker. Na onderzoek werden er inderdaad drugs aangetroffen in zijn locker, maar er lag ook dure merkkleding in. Wat bleek, de jongen vertrok vanuit huis in zijn 'gewone' kleding en trok op school zijn petje, jas en leren riem aan van dure designermerken. Op deze manier ontliet de jongen lastige vragen van thuis en kon hij ongehinderd flaneren op school.

De interventies die in Nederland worden ingezet en die direct aansluiten bij risico-factoren en beschermende factoren zijn bijvoorbeeld³⁶:

- een persoons- en systeemgerichte aanpak via het jeugd- en jongerenwerk, met aandacht voor zinvolle dagbesteding, talentontwikkeling en de aanpak van (straat)schulden;
- de inzet van toezichthoudende straatcoaches die jongeren aanspreken;
- het online weerbaar maken van jongeren;
- de inzet van het Preventief Interventie Team (PIT) voor vroegsignalering op basisscholen;
- de aanpak van veiligheidsproblematiek in- en om scholen (VIOS),
- het bieden van perspectief en een alternatief voor beïnvloedbare jongeren via betaald werk;
- een persoonsgerichte aanpak door zorg- en justitiële partners op een groep geprioriteerde jongeren door het zorg- en veiligheidshuis;
- én het vergroten van de pakkans van criminele jongeren en hun ronselaars door verhoogde inzet van politie en OM.

Vanuit de levensloopbenadering is het van belang om op zoek te gaan naar keerpuntmomenten ('turning points') die kunnen leiden tot desistance c.q. het stoppen met criminaliteit.³⁷

Eindnoten

1. Zie bijvoorbeeld: Agnew, 1992 & 2001; Cohen & Felson, 1979; Clarke, 2021 en Cloward & Ohlin, 1960.
2. Government of Aruba, 2025 en Kibbelaar, Slotboom & Hendriks, 2020.
3. 1995 & 2017.
4. Geenen, 2010; Blokland & De Kruijff, 2020.
5. Sampson & Laub, 1995.
6. Bersani & Doherty, 2018.
7. Maruna 2001; McNeill 2006.
8. 2019.
9. Crone, 2018.
10. 2018.
11. 2010.
12. 2008.
13. Ferwerda, Beke & Bervoets, 2013; Weijers & Van Drie, 2014; Van Grinsven & Verwest, 2017; Ferwerda, Beke & Bervoets, 2017; Van Koppen, Van der Geest & Kleemans, 2017; Weijers, 2018; Fuller, Morgan & Brown, 2019; Campedelli, Calderoni, Comunale & Meneghini, 2020.
14. 2021.
15. Ferwerda, Jakobs & Beke, 1996 en Wientjes & de Kemp, 2007.
16. In de Arubaanse context gaat het niet alleen om het kerngezin maar om de bredere familie.
17. Ferwerda, e.a., 1996.
18. Van der Heiden-Attema & Bol, 2000.
19. Ferwerda & Zandstra, 2025.
20. Roks & Ferwerda, 2025.
21. Versteegh, van der Plas & Nieuwstraten 2010
22. De Boer e.a. 2022; Adamse, 2023; Adamse e.a. 2024
23. De Boer e.a. 2022
24. De Boer e.a. 2022
25. Servaas e.a. 2021
26. Adamse e.a. 2023; Adamse e.a. 2024
27. Adamse e.a. 2023; Adamse e.a. 2024
28. Akers, 1998; Warr, 2002.
29. Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2021.
30. Sampson & Groves, 1989; Weerman, 2011; Van der Laan & Blom, 2018.
31. Loeber, Slot & Sergeant, 2001.
32. Junger-Tas & Slot, 2001; Bol, 2002; Van Leiden, Verhagen & Ferwerda, 2003.
33. Sherman, Gottfredson, MacKenzie, Eck, Reuter & Bushway, 1997 en Hawkins, Oosterle, Brown, Abbott & Catalano, 2014.
34. Sampson & Laub, 1995.
35. Ferwerda & Zandstra, 2025.
36. Zie ook Bureau Beke & het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, 2022.
37. Sampson & Laub, 1995.

Deel 2 - resultaten

In dit deel wordt verslag gedaan van de resultaten van het onderzoek. We baseren ons daarbij op de deskresearch, de aangeleverde data en het veldwerk op Aruba.

4

De literatuur over jeugdcriminaliteit op Aruba

De deskresearch dient als eerste stap om inzicht te verkrijgen in jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba. Het doel is om relevante literatuur in de vorm van rapportages, wetenschappelijke onderzoeken en nieuwsartikelen over dit onderwerp te verzamelen en te beschrijven, zodat het een representatie vormt van de huidige stand van zaken. We inventariseren de literatuur door op het onderwerp toegespits- te zoektermen te gebruiken in Google, Google Scholar en LexisNexis.¹ Daarnaast is er gebruikgemaakt van de *snowballing*-methode door de belangrijkste referenties in de gevonden wetenschappelijke literatuur te raadplegen. Ten slotte hebben we een uitvraag gedaan naar relevante literatuur onder professionals op Aruba.

We starten met een schets van de sociaaleconomische context waarin jongeren op Aruba opgroeien. Hoewel registratie beperkt is volgen we met een beschrijving van de huidige stand van zaken op het gebied van jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba. Daarna bouwen we verder op het theoretisch kader door in te gaan op de risicofactoren die op Aruba aanwezig zijn om in de criminaliteit te belanden; zowel in de context van het gezin, het individu, de school als de buurt.

Een kanttekening die bij deze deskresearch moet worden gemaakt is dat een aanzienlijk deel van de geraadpleegde literatuur ouder is dan tien jaar. Hoewel deze bronnen waardevolle inzichten bieden in de context waarin (criminele) jongeren op Aruba opgroeien, bestaat het risico dat bepaalde informatie inmiddels verouderd is of niet langer aansluit bij de huidige realiteit. Dit betekent dat de conclusies uit de deskresearch met enige voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd en waar mogelijk aangevuld dienen te worden met bevindingen uit de overige onderzoekactiviteiten.

4.1 Opgroeien op Aruba

Aruba kent enkele specifieke (sociaaleconomische) kenmerken die het opgroeien van jongeren op Aruba beïnvloeden. Twee belangrijke factoren zijn migratie en toerisme. Sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw heeft het eiland een sterke bevolkingsgroei doorgemaakt, voornamelijk door arbeidsmigratie.² Deze arbeidsmigratie is te danken aan de groei van de toeristische sector, die tegenwoordig de belangrijkste motor van de Arubaanse economie vormt. Om alle banen in de toeristische sector op te vullen zijn grote aantallen (illegale) arbeidsmigranten naar het eiland gekomen, voornamelijk uit Zuid-Amerika en de Caribische regio.³ De toestroom van migranten heeft geleid tot een steeds meer multiculturele samenleving in Aruba, waarin veel inwoners een dubbele achtergrond hebben en meertalig zijn. Dit is van invloed op de sociale cohesie die jongeren op Aruba ervaren en op de cultureel gestuurde manieren waarop jongeren worden opgevoed.⁴

De groei van de toeristische sector heeft ook invloed gehad op de arbeidsmarktpositie van vrouwen. De participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt is ten gevolge van die ontwikkeling drastisch toegenomen.⁵ Om tekorten in de toeristische sector op te vullen werden vrouwen namelijk gestimuleerd de arbeidsmarkt te betreden.⁶ Daarnaast werden vrouwen de arbeidsmarkt op geduwd omdat de kosten van levensonderhoud op Aruba stegen. Door de groei van de bevolking nam de vraag naar importproducten toe, waardoor deze steeds duurder werden.⁷ De stijging van deze kosten wordt door onderzoekers gedefinieerd als een *Small island problem*⁸ en heeft tot gevolg dat een groot deel van de Arubaans bevolking genoodzaakt is meerdere banen te onderhouden.⁹

Een multiculturele samenleving, het toetreden van vrouwen tot de arbeidsmarkt en het onderhouden van meerdere banen beïnvloeden de manier waarop jongeren opgroeien op Aruba. Deze ontwikkelingen hebben met name effect op de gezinssituatie van Arubaanse jongeren. Dit zullen we in een volgende paragraaf verder toelichten.

4.2 Jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba

In het jaarverslag van het Arubaans OM van 2023 is een toename van gebruik van vuurwapens onder jongeren zichtbaar. Daarnaast domineren openlijke geweldpleging, bedreiging en softdrugsdelicten onder minderjarigen. Een stijging in vuurwapengebruik is illustrerend voor de toenemende ernst van delicten binnen de jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba.¹⁰

Hoewel meerdere onderzoekers concluderen dat geregistreerde gegevens over jeugdcriminaliteit in Aruba zeer beperkt zijn¹¹ heersen zorgen over crimineel gedrag door jongeren op Aruba.¹² Er is sprake van een toename van jongeren die in aanraking komen met politie en justitie en de delicten die zij plegen zijn steeds ernstiger. Zo ziet het KPA tussen 2019 en 2023 een stijging van het aantal ernstige geweldsdelicten gepleegd door minderjarigen.¹³ De jongeren die betrokken zijn bij gewelddadige criminaliteit zijn daarnaast steeds jonger. Onderzoek laat zien dat steeds meer jongeren van 10 tot 12 jaar betrokken zijn bij gewelddadige criminaliteit.¹⁴ Meer dan de helft van de Arubaanse jongeren tussen de 10 en 17 jaar geeft aan ooit een crimineel delict te hebben gepleegd.¹⁵ De Arubaanse jeugdmonitor van 2023 laat zien dat risicovolgedrag (dat kan leiden tot crimineel gedrag) sinds 2019 is toegenomen. In vergelijking met omliggende landen heeft Aruba het hoogste percentage jongeren

dat onderdeel is van een criminele jeugdgroep.¹⁶ De betrokkenheid van jongeren bij *gangs* wordt door professionals in het jeugdveld ook vaak genoemd als problematisch.¹⁷ Jongens op Aruba zijn vaker betrokken bij jeugdcriminaliteit dan meisjes.¹⁸

Op 12 februari 2015 worden twee jongens opgepakt nadat zij een hotel binnengedrongen zijn om waardevolle spullen te stelen uit hotelkamers. De jongens waren pas 13 en 15 jaar. Toen de beveiliging van het hotel hen opmerkte probeerden ze zich nog te verstoppen, maar ze konden toch worden ingerekend. In bezit van de jongens trof de politie een maalapparaat voor marihuana en drie telefoons aan. Mogelijk zijn deze telefoons gestolen.¹⁹

Aan de problemen met jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba zouden verschillende risicofactoren ten grondslag liggen. Onderzoekers noemen schooluitval, werkeloosheid, armoede, sociale uitsluiting en kindermishandeling als voorspellers van crimineel gedrag onder jongeren op Aruba.²⁰ In het theoretisch kader beschreven we al welke risicofactoren in de criminologische literatuur worden gelinkt aan jeugd en jongerencriminaliteit. In de volgende paragrafen zullen we verder ingaan op risicofactoren die specifiek in de Arubaanse context aan de orde zijn. We bespreken individuele factoren, gezinsfactoren, schoolfactoren en buurtfactoren.

4.3 Individuele factoren

Professionals in het jeugdveld noemen verschillende individuele kenmerken die op Aruba voorspellend zijn voor (gewelddadige) criminaliteit onder jongeren. Zij noemen temperament, een gebrek aan empathie, een lage intelligentie en psychische problematiek.²¹ Psychische problematiek blijkt op Aruba specifiek een probleem. Onderzoek wijst uit dat Arubaanse jongeren relatief veel psychische problematiek en antisociaal gedrag laten zien.²² In vergelijking met Nederland hebben Arubaanse jongeren vaker professionele hulp nodig bij emotionele problemen. Onder deze emotionele problemen vallen angst- en depressiviteitsklachten, teruggetrokken gedrag en psychosomatische klachten. Meer recent onderzoek stelt dat complexe psychische problematiek en gedragsproblematiek sinds COVID-19 zijn toegenomen op Aruba, wat de kans op crimineel gedrag onder jongeren vergroot.²³

Naast psychische problemen zijn ook alcohol- en drugsgebruik individuele risicofactoren die de kans op het plegen van delicten vergroten. Middelengebruik onder

jongeren toont een duidelijk samenhang met zwaar delinquent gedrag.²⁴ Aruba is een toeristisch eiland dat bekend staat als 'one happy party island'. Alcoholconsumptie zou dan ook een prominente rol spelen in de Arubaanse samenleving en als sociaal-maatschappelijk aanvaardbaar worden beschouwd.²⁵ Onderzoek wijst uit dat een significant aandeel van de jongeren op het eiland wel eens alcohol of drugs heeft gebruikt. Iets meer dan 60% van de onderzochte jongeren geeft aan wel eens alcohol te hebben gedronken en 17,3% zegt wel eens illegale drugs te hebben gebruikt.²⁶ *Binge-drinking* zou daarnaast (in beperkte mate) voorkomen onder jongeren op Aruba.²⁷

4.4 Gezinsfactoren

Volgens professionals in het jeugdveld kan de gezinssituatie als een van de voornaamste oorzaken worden gezien van probleemgedrag bij jongeren op Aruba.²⁸ In onderzoek worden deze gezinsfactoren het vaakst genoemd in vergelijking met andere risicofactoren.²⁹ Verschillende gezinsfactoren komen in de literatuur naar voren die een significante rol spelen bij de ontwikkeling van crimineel gedrag onder jongeren. Het gaat met name om huiselijk geweld, armoede, echtscheidingen en opgroeien in een eenoudergezin.³⁰

4.4.1 Gezinsamenstelling

Eerder beschreven we al dat de gezinnen op Aruba sterk zijn beïnvloed door toerisme, economische groei en migratie. De groeiende toeristische sector bracht tekorten op de arbeidsmarkt met zich mee. Deze tekorten werden grotendeels opgevuld door Arubaanse vrouwen en vrouwelijke arbeidsmigranten. Vrouwen werden gestimuleerd om te participeren op de arbeidsmarkt.³¹ Ook de stijgende kosten van levensonderhoud die gepaard gingen met de groei van het toerisme duwden Arubaanse vrouwen de arbeidsmarkt op.³² Deze ontwikkeling kent meerdere gevolgen, beginnende met het veranderen van gezinsamenstellingen. Het toetreden van vrouwen op de arbeidsmarkt versterkte de rol van vrouwen binnen het huwelijk. De economische zelfstandigheid van vrouwen groeiden waardoor zij meer autonoom werden. Vrouwen die ontevreden of ongelukkig zijn binnen hun huwelijk zijn daarom eerder bereid om hun man te verlaten. Het aantal echtscheidingen, en daarmee het aantal eenoudergezinnen (met een vrouwelijk gezinshoofd) is sinds de jaren negentig dan ook sterk toegenomen op Aruba³³. Surveyonderzoek wijst uit dat scheiding van de ouders verschillende risicofactoren voor het functioneren van jongeren met zich meebrengt. Veel van de jongeren met gescheiden ouders hebben geen contact meer met hun vader, terwijl dit contact een meerdere opzichten een beschermende rol zou

spelen. Contact met de vader is belangrijk voor het welbevinden van jongeren. Zij voelen zich gelukkiger en behalen betere resultaten op school. Ook voelen jongeren een sterkere verbondenheid met thuis, naarmate het contact met de vader toeneemt.³⁴ Zorgelijk is dan ook de realiteit dat tussen 2010 en 2020 het aantal huishoudens met een alleenstaande moeder is gegroeid van 17% naar 30%.³⁵ Alleenstaande moeders moeten vaak met minder inkomen rondkomen, waardoor meer kinderen op Aruba in armoede opgroeien.³⁶ Bijna 25% van alle huishoudens met een alleenstaande moeder leeft in 2010 onder de armoedegrens.³⁷ Daarnaast is er bij kinderen in huishoudens met een alleenstaande moeder vaak sprake van een gebrek aan ouderlijk toezicht, of zelfs verwaarlozing. Doordat alleenstaande moeders lange dagen moeten werken of meerdere banen moeten onderhouden is er volgens professionals zeer beperkt tijd om aandacht te besteden aan kinderen. Hetzelfde geldt voor tweeoudergezinnen waarin ouders meerdere banen moeten onderhouden om de hoge kosten van levensonderhoud te kunnen betalen.³⁸ Kinderen zijn vaak voor lange tijd alleen thuis omdat er een gebrek is aan (betaalbare) kinderopvang.³⁹ 17,4% van de kinderen op Aruba geeft aan wel eens verwaarloosd te zijn.⁴⁰ Armoede en verwaarlozing, ten gevolge van het opgroeien in een huishouden met een alleenstaande moeder, blijken belangrijke voorspellers van crimineel gedrag onder jongeren op Aruba.⁴¹

4.4.2 Huiselijk geweld

Een ander probleem dat binnen Arubaanse gezinnen een rol speelt is geweld. Eén van de redenen voor de toename van alleenstaande moeders is dat vrouwen hun mannelijke partners verlaten naar aanleiding van huiselijk geweld. Huiselijk geweld is toegenomen doordat vrouwen zelfstandiger zijn geworden en hun partners dit moeilijk kunnen accepteren. De situatie van huiselijk geweld binnen gezinnen op Aruba zou de laatste jaren zijn verslechterd.⁴² Naast partnergeweld komt ook kindermishandeling voor. Onderzoek onder 895 middelbare scholieren op Aruba laat zien dat de prevalentie van kindermishandeling met 78% als hoog kan worden beschouwd.⁴³ In de meeste gevallen gaat het om fysieke mishandeling, maar ook emotionele mishandeling en ernstige verwaarlozing komt vaak voor. Seksuele mishandeling komt het minst vaak voor.⁴⁴ Huiselijk geweld zou een belangrijke voorspeller zijn van toekomstig gewelddadig en crimineel gedrag onder jongeren.⁴⁵

Risandroh en Eugene

Een schokkend voorbeeld van kindermishandeling op Aruba is de zaak van Risandroh (5 jaar oud) en Eugene (3 jaar oud). Risandroh werd in november 2017 zwaargewond door zijn moeder naar het ziekenhuis gebracht, waar hij twee dagen later overleed aan zijn verwondingen. Toen Risandroh in het ziekenhuis werd opgenomen had hij een hersenbloeding, gebroken ribben, botbreuken en tal van littekens. Toen zijn moeder vertelde dat hij was gevallen in een speeltuin geloofde de arts dit niet. De arts schakelde de politie in. Enkele dagen later werd het lichaam van zijn broertje Eugene begraven teruggevonden op het eiland. De stiefvader van de jongens bekende de jongens te hebben gedood.⁴⁶

4.5 Schoolfactoren

Aruba kent enkele problemen in de context van het onderwijs die criminaliteit onder jongeren beïnvloeden. De kwaliteit van het onderwijs op Aruba wordt in de literatuur beschreven als een bedreiging voor de nationale veiligheid.⁴⁷ Aruba heeft een laag onderwijsniveau. Slechts 6% van de bevolking had in 2011 een hoger beroeps- of academisch onderwijs afgerond, terwijl 30% nodig is voor een functionele economie.⁴⁸ Professionals in het onderwijs geven daarnaast aan dat er te weinig financiële ondersteuning is voor scholen op Aruba en dat de scholen kampen met een capaciteitsgebrek. Een ander probleem in het Arubaanse onderwijs is schooluitval. Jongeren die uitvallen hebben een grotere kans op betrokkenheid bij (gewelddadige) criminaliteit.⁴⁹ Schooluitval ligt hoog in Aruba en er zijn weinig kansen voor re-integratie in het schoolsysteem voor jongeren die zijn uitgevallen of geschorst.⁵⁰ Ook blijft een groot deel van de Arubaanse jongeren minstens een keer zitten (33%). Eén van de redenen dat jongeren blijven zitten, is een taalachterstand.⁵¹ Dit illustreert dat het onderwijs op Aruba niet voldoende is aangepast op de multiculturele samenleving van Aruba.⁵² Zo wordt op de meeste scholen in het Nederlands les gegeven, terwijl dit voor het grootste deel van de leerlingen niet de moedertaal is.⁵³ Taalproblematiek is dan ook een groot probleem in het Arubaanse onderwijs en leerkrachten zijn veel tijd kwijt met het begeleiden van de vele leerlingen met een migratieachtergrond, die de Nederlandse taal niet voldoende beheersen. Gevolg hiervan is dat jongeren achterstanden en leerproblemen oplopen.⁵⁴ Deze kinderen hebben een grotere kans om in de criminaliteit terecht te komen.⁵⁵

4.6 Buurtfactoren

In het theoretisch kader beschreven we al hoe een criminele sociale omgeving een sterke voorspeller is van crimineel gedrag onder jongeren. Het gaat dan bijvoorbeeld om het opgroeien in een gewelddadige/criminele buurt. Onderzoek toont aan dat Arubaanse buurten te maken hebben met verschillende gewelddadige *gangs*.⁵⁶ Dit zijn criminele groepen met een sterke identiteit en een gemiddelde mate van organisatie, die veelzijdige delicten plegen.⁵⁷ Gewelddadige gangs zijn een probleem door de gehele Cariben.⁵⁸ Professionals op Aruba geven aan dat niet alle Arubaanse buurten veilig zijn voor jongeren door de aanwezigheid van *gangs*.⁵⁹ Daarnaast zijn ook jongeren zelf betrokken bij deze criminele groepen. De jongste gangleden zijn tussen de 10 tot 25 jaar oud.⁶⁰ Onderzoek naar Arubaanse scholieren tussen de 12 en 18 jaar oud toont aan dat 17% in bepaalde mate betrokken is bij een *gang*. Eén van de oorzaken van betrokkenheid van Arubaanse jongeren bij *gangs* is verwaarlozing. Jongeren zouden deze groepen aantrekkelijk vinden omdat deze groepen hen het gevoel geven dat ze ergens bij horen. Dit gevoel ontbreekt regelmatig in de context van het gezin.⁶¹

4.7 De balans opgemaakt

Op basis van deze deskresearch kan worden geconcludeerd dat jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba een zorgelijk probleem is dat voortkomt uit individuele factoren, gezinsfactoren, schoolfactoren en buurtfactoren in combinatie met sociaaleconomische ontwikkelingen op het eiland. Hoewel de registratie beperkt is, wijzen zowel onderzoeksgegevens als signalen van professionals op een toename van de ernst van jeugdcriminaliteit op Aruba, waarbij steeds jongere kinderen betrokken raken.⁶²

Sociaaleconomische ontwikkelingen, zoals economische groei door toerisme, hebben geleid tot stijgende kosten van levensonderhoud en een toegenomen arbeidsparticipatie van vrouwen.⁶³ Hierdoor zijn gezinssamenstellingen en opvoedsituaties op het eiland veranderd. Een hoger aandeel echtscheidingen, eenoudergezinnen, armoede en huiselijk geweld vormen belangrijke risicofactoren voor crimineel gedrag onder jongeren op Aruba.⁶⁴ Daarnaast vertonen Arubaanse jongeren relatief veel psychische problematiek en antisociaal gedrag, wat de kans op crimineel gedrag vergroot.⁶⁵ Verder komt in de literatuur naar voren dat problemen in het onderwijs en in de buurt jongeren kwetsbaar maken voor criminaliteit op Aruba. Het Arubaanse onderwijssysteem kent een lage onderwijskwaliteit, hoge schooluitval, taalachterstanden en een gebrek aan middelen en capaciteit.⁶⁶ Tenslotte zijn in

Arubaanse buurten gewelddadige *gangs* actief die jongeren betrekken bij criminele activiteiten. Vooral verwaarloosde jongeren zoeken in gangs naar de verbondenheid die ze thuis missen.⁶⁷

Een belangrijke disclaimer bij deze conclusies is dat veel geraadpleegde literatuur tien jaar of ouder is. Het is de vraag of die beelden nog kloppen met de actuele situatie.

Eindnoten

1. LexisNexis is een digitale krantenbank waarmee gezocht kan worden naar artikelen in een groot aantal Nederlandse dagbladen (zowel landelijk als regionaal) en opiniebladen.
2. Pickering, 2025
3. Unicef, 2013; Ebrahim, 2024
4. Van der Wal, 2007; Slotboom e.a. 2025
5. Unicef, 2013
6. Van der Wal, 2011
7. Unicef, 2013
8. Andere small island problemen zijn een gebrek aan capaciteit in de publieke en private sector, afhankelijkheid van internationale handel en buitenlandse hulp, beperkte economische diversificatie en isolement van grote markten. Een andere zeer belangrijke uitdaging is het gebrek aan toegang tot hoger onderwijs en de beperkte mogelijkheden voor hooggekwalificeerde werkgelegenheid, met als gevolg dat geschoolde mensen het eiland verlaten. (Ebrahim, 2024)
9. Unicef, 2013
10. Aruba.nu, 2023
11. Van der Wal, 2011; Geerman 2024
12. Van der Wal, 2007; Slotboom, Kibbelaar & Hendriks, 2024
13. Geerman, 2024
14. Ebrahim, 2024
15. Van der Wal, 2011
16. Slotboom, Kibbelaar & Hendriks, 2024
17. Ebrahim, 2024
18. Van der Wal, 2011
19. Aruba.nu, 2015
20. Leer, 2016; Tromp & Rieskes, 2025
21. Ebrahim, 2024
22. Van der Wal, 2007
23. Slotboom e.a. 2025
24. Idem.
25. Leer, 2016; Van der Wal, 2007
26. Idem.
27. Van der Wal, 2007
28. Slotboom e.a. 2025

29. Ebrahim, 2024
30. Idem.
31. Van der Wal, 2011
32. Kock, Felter & Marval, 2011
33. Van der Wal, 2011
34. Van der Valk, Alofs & Wiskerke, 2025
35. Project document BARIONAN UNICO (CEDE ARUBA)
36. Integraal sociaal plan Aruba
37. Kock, Felter & Marval, 2011
38. Ebrahim, 2024
39. Kock, Felter & Marval, 2011
40. Eugene, Graafsma & Sanches, 2022
41. Van der Wal, 2007
42. Kock, Felter & Marval 2011
43. Eugene, Graafsma & Sanches, 2022
44. Eugene, Graafsma & Sanches, 2022
45. Beleidsvoorstel Intensief Samenwerken aan Veiligheid (CEDE ARUBA)
46. Intergraal sociaal plan Aruba
47. Van der Wal, 2011
48. Idem.
49. Ebrahim, 2024
50. Unicef, 2013
51. Van der Wal, 2011
52. Unicef, 2013
53. Slotboom e.a. 2025
54. Idem.
55. Van der Wal, 2007
56. Lopez, 2012
57. Klein, 2001
58. Katz & Maguire, 2015
59. Slotboom, Kibbelaar & Hendriks, 2024
60. Lopez, 2012
61. Unicef, 2013
62. Geerman, 2024; Ebrahim, 2024
63. Van der Wal, 2011; Unicef, 2013; Ebrahim, 2024
64. Slotboom e.a. 2025; Ebrahim, 2024
65. Van der Wal, 2007
66. Van der Wal, 2011; SER, 2022; Ebrahim, 2024; Slotboom e.a. 2025;
67. Unicef, 2013

5

De cijfers

In het vorige hoofdstuk is aangegeven dat op basis van de literatuursearch is gebleken dat er relatief weinig cijfers beschikbaar zijn over jeugd- en jongeren-criminaliteit op Aruba. In de gesprekken die we op Aruba voerden werd – naast de zorg die men heeft over de jeugd – het gebrek aan datamateriaal meermaals benoemd. Toch brengen we in dit hoofdstuk een aantal recente en relevante cijfers bij elkaar die enige duiding kunnen geven wat betreft de aard en omvang van jeugd- en jongeren-criminaliteit op Aruba. Het betreft overigens cijfers met betrekking tot geregistreerde bekend geworden criminaliteit bij instanties in de justitiële keten. Zelfrapportage cijfers over criminaliteit gepleegd door jongeren – die zicht geven op het dark-number – zijn er helaas (nog) niet (zie ook hoofdstuk 7 ‘Aanpak’).

5.1 Politie cijfers

Op basis van data van de Jeugd & Zeden politie van Aruba kunnen we een eerste beeld schetsen van de geregistreerde jeugdcriminaliteit op Aruba (zie tabel 5.1).

Tabel 5.1 – strafbare feiten gepleegd door jongeren onder de 18 jaar naar geslacht en jaar in aantallen¹

Geslacht	2022	2023	2024	Totaal
Mannelijk	73	105	88	266
Vrouwelijk	14	16	29	59
Totaal	87	121	117	325

Uit tabel 5.1 is af te leiden dat er sinds 2022 sprake is van een toename van het aantal jeugdige verdachten van het plegen van een strafbaar feit. Van de verdachten is over de periode van 3 jaar 18% meisjes, waarbij het percentage in 2024 op maar liefst 25% ligt. Gerelateerd aan het aantal jongeren dat op Aruba woont komt 1,5% van hen voor in de politieregistraties. Deze cijfers zijn overigens vergelijkbaar met Nederland. Daar wordt 1,4% van de jongeren geregistreerd voor een strafbaar feit. Het percentage meisjes dat verdacht wordt van een strafbaar feit ligt in Nederland op ongeveer 25%.²

In tabel 5.2 wordt een beeld gegeven van de aard van de criminaliteit gepleegd door jongeren onder de 18 jaar. Wat opvalt in de tabel is dat meer dan de helft van de feiten die door jongeren worden gepleegd relatief zware geweldsmisdrijven zijn, zoals mishandeling en bedreiging, al dan niet met een wapen.

Tabel 5.2 – soort feiten gepleegd door jongeren onder de 18 jaar naar jaar in aantallen³

Soort feiten	2022	2023	2024	Totaal	%
Mishandeling	19	20	21	60	23,1
Bedreiging	16	23	13	52	20,0
Openlijk geweldpleging	8	16	12	36	13,8
Diefstal	5	9	14	28	10,8
Mishandeling met wapen	4	9	9	22	8,5
Vernieling	10	3	6	19	7,3
Vuurwapen-/Wapenbezit	3	1	5	9	3,5
Diefstal en mishandeling	0	1	4	5	1,9
Bedreiging en vernieling	0	2	2	4	1,5
Diefstal en geweldpleging	0	2	1	3	1,2
Diefstal en vernieling	0	1	2	3	1,2
Beroving	1	1	1	3	1,2
Aanhouding Art. 4 LVM ⁴	0	1	2	3	1,2
Onderzoek LVM	0	1	2	3	1,2
Doodslag/poging	1	0	1	2	0,8
LVM en Vuurwapenbezit	0	0	2	2	0,8
Bedreiging, Wederspanning + bel. ambt	0	0	2	2	0,8
Vechten op de openbare weg	0	0	2	2	0,8
Openlijk geweldpleging en vernieling	0	0	1	1	0,4
Belediging	1	0	0	1	0,4
Totaal	68	90	102	260	100

5.2 Openbaar Ministerie

Via het OM hebben we de beschikking gekregen over de aantallen ingeschreven verdachten over misdrijven over de periode 2020–2024. We behandelen de cijfers eerst voor de 12 tot 18-jarigen (minderjarigen) en daarna voor de 18 tot en met 23-jarigen (jongvolwassenen)

5.2.1 Minderjarige verdachten

Over een periode van vijf jaar lijkt er een sterke stijging te zijn van het aantal minderjarige verdachten, lijkt omdat we weten dat de coronajaren (2020 en 2021) ervoor gezorgd hebben dat er minder verdachten werden aangehouden en ingeschreven. De laatste drie jaar is het aantal verdachten stabiel waarbij meisjes zijn ondervertegenwoordigd (13-18%).

Tabel 5.3 – ingeschreven minderjarige verdachten voor een misdrijf naar jaar en geslacht in aantallen⁵

	2020	2021	2022	2023	2024
Man	79	104	147	141	144
Vrouw	28	19	20	31	22
Totaal	107	123	167	172	166

In tabel 5.4 wordt voor het meest recente jaar 2024 inzicht gegeven in de aard van de misdrijven (top 10) door minderjarigen. Voor de hele groep minderjarigen valt het op dat diefstal, openlijke geweldpleging, mishandeling en het voorhanden hebben van wapens relatief veel voorkomen. Jongens hebben overigens deels een ander profiel dan meisjes. Zij hebben meer betrokkenheid bij (ernstige) vermogensmisdrijven zoals diefstal en diefstal onder verzwarende omstandigheden. Diefstal met geweld en heling. Bij de vrouwen vallen de incidenteel geregistreerde misdrijven rijden zonder rijbewijs, kinderpornografie, poging doodslag en wederrechtelijke vrijheidsberoving op.

Tabel 5.4 – aard van de misdrijven door minderjarigen in 2024 naar geslacht in aantallen⁶

	Man	Vrouw	Totaal	%
Diefstal + (verzwarende omstandigheden)	41	-	41	17,5
Openlijke geweldpleging	25	6	31	13,2
Mishandeling	19	8	27	11,5
Voorhanden hebben vuurwapen	16	1	17	7,3
Voorhanden hebben wapen	16	1	17	7,3
Softdrugs (art.4 LVM)	14	1	15	6,4
Bedreiging met misdrijf	12	3	15	6,4
Vernieling	11	2	13	5,5

<i>Vervolg</i>	Man	Vrouw	Totaal	%
Diefstal met geweld	7	-	7	3,0
Afpersing	6	1	7	3,0
Heling	5	-	5	2,1
Rijden zonder rijbewijs	-	1	1	0,4
Kinderpornografie	-	1	1	0,4
Poging doodslag	-	1	1	0,4
Wederrechtelijke vrijheidsberoving	-	1	1	0,4
Overige	34	1	35	15,0
Totaal ⁷	206	28	234	100

5.2.2 Jongvolwassen verdachten

Over een periode van vijf jaar is het verloop van het aantal jongvolwassen verdachten grillig. 2022 is een piekjaar en in 2023 wordt het laagste aantal verdachten geregistreerd. De laatste drie jaar is het aantal verdachten stabiel waarbij vrouwen ondervertegenwoordigd zijn (15-19%).

Tabel 5.5 – ingeschreven jongvolwassen verdachten voor een misdrijf naar jaar en geslacht in aantallen⁸

	2020	2021	2022	2023	2024
Man	316	328	359	243	266
Vrouw	68	77	85	43	57
Totaal	384	405	444	286	323

In tabel 5.6 wordt voor het meest recente jaar 2024 inzicht gegeven in de aard van de misdrijven (top 10) door jongvolwassenen. Voor de hele groep jongvolwassenen geldt dat veel gepleegde misdrijven drugs c.q. geweld gerelateerd zijn. Bij de vrouwen is het opvallend dat zij ook faciliterende misdrijven plegen (heling en voorbereidingshandelingen drugs) en bij de mannen is de categorie overige misdrijven relatief groot.

Tabel 5.6 – aard van de misdrijven door jongvolwassenen in 2024 naar geslacht in aantallen 9

	Man	Vrouw	Totaal	%
Mishandeling	43	17	60	12,4
Softdrugs (art.4 LVM)	38	18	56	11,6
Harddrugs (art.3 LVM)	31	10	41	8,5
Rijden onder invloed	31	4	35	7,3
Openlijke geweldpleging	26	7	33	6,8
Voorhanden hebben vuurwapen	26	1	27	5,6
Diefstal + (verzwarende omstandigheden)	24	2	26	5,4
Voorhanden hebben wapen	23	2	25	5,2
Vernieling	20	4	24	5,0
Rijden zonder rijbewijs	20	3	23	4,8
Bedreiging met misdrijf	16	5	21	4,4
Poging doodslag	12	4	16	3,3
Niet voldoen aan ambtelijk bevel	13	1	14	2,9
Vorbereidingshandelingen drugsfeiten	-	7	7	1,5
Heling	-	2	2	0,4
Wederspanningheid	-	2	2	0,4
Overige	67	3	70	14,5
Totaal ¹⁰	390	92	482	100

5.2.3 Tussenconclusie

Wanneer de data van het OM beschouwd worden¹¹, blijkt dat jongvolwassenen (66%) vaker worden inschreven voor een misdrijf dan minderjarigen (34%). Mannen zijn daarbij nadrukkelijk in de meerderheid met 84%.

Minderjarige mannen hebben een stevig criminaliteitsprofiel (diefstal, openlijke geweldpleging, mishandeling en het voorhanden hebben van wapens) en een ander profiel dan vrouwen. Mannen zijn namelijk meer betrokken bij (ernstige) vermogensmisdrijven.

De groep jongvolwassenen hebben een zwaar profiel met een overmaat aan drugs c.q. geweld gerelateerde misdrijven. Bij de vrouwen is het opvallend dat zij ook faciliterende misdrijven plegen.

Moord als indicator

Het aantal moorden in een land is indicatief voor de mate van geweld¹² in een samenleving.¹³ Omdat moord een internationaal eenduidig misdrijf is kunnen we het ook tussen landen onderling met elkaar vergelijken. Voor het jaar 2023 ligt het aantal moorden per 100.000 inwoners op Aruba op 3,6, op Curaçao op 4,5, in Venezuela op 16,2 en in Nederland op 0,7. Aruba bevindt zich dus in een middenpositie in: aanzienlijk hoger dan Nederland, maar (aanzienlijk) lager dan Curaçao en de meeste Caribische landen.

5.3 Stichting reclassering en jeugdbescherming

De Stichting Reclassering en Jeugdbescherming Aruba (SRJA) is een onafhankelijke instelling met als doelgroep minderjarigen vanaf 12 jaar en volwassenen die in aanraking komen met justitie wegens het plegen van misdrijven.¹⁴ Goed om aan te geven is dat SRJA vanaf oktober 2023 ook Halt-trajecten aanbiedt voor minderjarigen. Het Arubaanse HALT traject heeft zoveel mogelijk overeenkomen met de Nederlandse variant. Bepaalde documenten en materiaal zijn vertaald en er zijn kleine aanpassingen doorgevoerd om aan de lokale context en de lokale mogelijkheden te voldoen.

Op basis van data geven we over het jaar 2023 een profiel van de 604 nieuwe cliënten die werden geregistreerd. Van hen is 86% (N=517) meerderjarig en 14% (N=87) minderjarig. De nieuw aangemelde cliënten zijn geboren in 22 verschillende landen. De top 5 landen zijn al jaren dezelfde landen. Het grootste deel van de cliënten is op Aruba geboren, namelijk 57% gevolgd door Colombia (11%), Venezuela (10%), Dominicaanse Republiek (7%) en Nederland (4%). Bij SRJA is de groep cliënten die een geweldsmisdrijf heeft gepleegd (35%) opvallend. Verkeersmisdrijven (17%), vermogensmisdrijven (17%), drugs misdrijven (8%) en (vuur)wapenbezit c.q. gebruik (4%) zijn ook opvallende categorieën.

Heel fraai is dat SRJA ook bijhoudt (QuickScan rapport) welke criminogene factoren spelen bij de groep minderjarigen. Uit de rapportage blijkt dat:

- 56% van de jongeren bekende het strafbare feit waarvoor ze vervolgd werden;
- In 55% van de zaken was er sprake van meerdere daders;
- 5% (N=3) van de jongeren gaf aan bendelid te zijn;
- 56% van de jongeren was first offender en 33% was recidivist (vervolgd en een TOM/veroordeling gehad);

- Voor 48% van de jongeren was dit hun eerste contact met justitie, voor 20% was dit het tweede contact, voor 4.5% het derde contact en voor de 4e, 5e en 6e contact elk minder dan 2%. 2 van deze jongeren (+/- 3%) had meer dan 6 keer contact gehad met justitie ten tijde van het opmaken van het QuickScan rapport;
- Bij 26% van de jongeren werd hun woonsituatie aangemerkt als criminogene factor;
- 38% van de jongeren was niet schoolgaand;
- 55% van de jongeren gaf aan geen sport uit te oefenen en 53% van de minderjarigen geven aan geen positieve vrijetijdsbesteding te hebben. Bij 45% van deze jongeren werd het gebrek aan sport en gezonde vrijetijdsbesteding aangemerkt als criminogene factor;
- 35% van de minderjarigen geven aan middelen (drugs/alcohol) te gebruiken en werd dit aangemerkt als criminogene factor;
- Bij 45% van de jongeren werd de kans op recidive op gemiddeld geschat, bij 12% op laag, bij 14% hoog en bij 2% (N=1) zeer hoog.

De woonsituatie, voortijdig schoolverlaten, het ontbreken van een positieve en gezonde vrijetijdsbesteding en alcohol- en drugsgebruik komen duidelijk naar voren als criminogene c.q. risicofactoren voor de groep minderjarigen.

5.4 Veiligheidshuis

Het Veiligheidshuis Aruba is in mei 2018 opgericht en is een fysieke locatie waar verschillende instellingen uit de straf- en zorgketen en andere partners (zoals onderwijs en wonen) samenwerken aan het terugdringen van overlast, huiselijk geweld en criminaliteit waarachter een complexe problematiek schuilgaat. Twee wekelijks zijn er casuïstiekbesprekingen en de meerwaarde van deze werkwijze is de keten overstijgende aanpak die afzonderlijke aanpakken versterkt.

Op basis van een analyse van de jaarverslagen van 2022 t/m 2024¹⁵ komt het volgende beeld naar voren:

- Per jaar worden er tussen de 130 en 160 (nieuwe en lopende) casussen in behandeling genomen door de partners in het Veiligheidshuis.
- In 2022 bestaat 45% van de aanmeldingen uit risicojeugd¹⁶ met een forse onderliggende problematiek. Het betreft bijvoorbeeld: alcohol- en drugsmisbruik, voortijdig schoolverlaters, huiselijk geweld, traumatische jeugdervaringen, armoede, huisvestingsproblemen, ouder-kind relatieproblematiek, gang gerelateerde problemen en licht verstandelijke beperkingen (LVB).

- In 2023 constateert men dat er op Aruba behoefte is aan:
  - Een gesloten behandelsetting voor justitiabele jongeren
  - Een opvang voor verslaafde vrouwen,
  - Plekken voor beschermd- en begeleid wonen
- In 2024 vraagt men binnen de doelgroep risicojongeren nadrukkelijk aandacht voor jonge kwetsbare meisjes in onveilige situaties.

5.5 Korrektie Instituut Aruba

Het Korrektie Instituut Aruba (KIA) is de enige gevangenis van Aruba en in gebruik sinds 1990. Het KIA ligt in het zuidoosten in de buurt van San Nicolas. In tabel 5.7 is een overzicht van de aard van de capaciteit weergegeven per juli 2025.

Tabel 5.7 – aard van de capaciteit van het KIA per juli 2025¹⁷

Afdeling	Aantal cellen	Maximaal aantal gedetineerden
Vrouwen	16	32
Jeugd (t/m 16 jaar)	12	22
Individuele Begeleidings Afdeling (IBA) ¹⁸	11	11
Hechtenis ¹⁹	1	6
Extra Beveiligde Afdeling (EBA) ²⁰	12	18
Huis van bewaring	34	98
Strafafdeling	40	90
Geldboete cel	3	3
Cel voor Dagprogramma en Motivatie (CDM)	12	24
Totaal	141	301

Met betrekking tot de bezetting en populatie is het volgende van belang om aan te geven:

- In de tabel is te zien dat nagenoeg alle cellen door twee of meer gedetineerden worden gedeeld;
- Per juli 2025 is de bezettingsgraad 89%. Dat dit geen 100% is, heeft alles te maken met de zeer slechte staat van het KIA als geheel, waardoor sommige cellen niet gebruikt kunnen worden;

- Door de problematiek van straatbendes is het steeds moeilijker om gedetineerden te plaatsen op een manier dat confrontaties binnen het KIA uitblijven;
- Door het tekort aan personeel (72-76% tekort) is de werkdruk en het ziekteverzuim hoog. Werkdagen van 16 uur zijn eerder regel dan uitzondering;
- Op de afdeling voor vrouwen is één cel bestemd voor vrouwen tot 18 jaar;
- De afdeling jeugd herbergt jongens tot en met 20 jaar. Iedereen boven de 21 jaar zit dus – afhankelijk van zijn profiel – op een andere afdeling tussen ook volwassen mannen.

5.5.1 Verdieping: aanpak binnen het KIA²¹

Binnen KIA probeert men YOUTURN toe te passen. Een deel van het personeel is hiervoor getraind. YOUTURN is een methodische gedragsaanpak ontwikkeld door de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) in Nederland. Het is gebaseerd op principes uit de RNR-theorie (*Risk-Need-Responsivity*) en motiverende gespreksvoering. Het doel is om gedetineerden te helpen verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag en herhaald crimineel gedrag (recidive) te voorkomen. In de kern is YOUTURN géén lesprogramma, maar een manier van werken voor alle medewerkers in een inrichting: bejegening, gesprekken, regels en programma's zijn allemaal op gedragsverandering gericht. YOUTURN wordt binnen KIA vooral ingezet op jongeren op de jeugdafdeling en gedetineerden op de IBA (Individuele Begeleidingsafdeling) met gedrags- of motivatieproblemen. De Arubaanse overheid heeft ervoor gekozen YOUTURN te implementeren omdat:

- het aansluit bij de modernisering van het gevangeniswezen op Aruba;
- het helpt bij het verminderen van herhaald gedrag en het verbeteren van de omgangscultuur;
- het personeel een gemeenschappelijke methodiek geeft om met complexe doelgroepen (jongeren, agressie, drugs, trauma) om te gaan;
- en het past binnen de ambitie van KIA om een meer resocialiserend en mensgericht regime te voeren.

In de praktijk komt er – zo weten wij uit een werkbezoek – onder andere door het gigantische personeelstekort weinig terecht van YOUTURN. Dit geldt overigens ook voor andere programma's ook voor jongeren. Denk aan sport, luchten, ontspanning en scholing waardoor jongeren relatief veel tijd met twee personen op cel zitten.

5.6 De balans opgemaakt

De beschikbare data over jeugd- en jongvolwassencriminaliteit op Aruba zijn beperkt en er zijn bijvoorbeeld geen zelfrapportage data. Op basis van de beschikbare geregistreerde data is te zien dat de aard van de delicten, de achtergrondkenmerken van de jongeren en de maatschappelijke context reden tot aandacht geven. Op basis van de bronnen die we in dit hoofdstuk beschreven hebben, kunnen we de volgende conclusies trekken.

Een kleine maar relatief zichtbare groep

Op jaarbasis komt ongeveer 1,5% van de jongeren op Aruba in aanraking met de politie vanwege een strafbaar feit. Dat percentage ligt op een vergelijkbaar niveau als in Nederland, maar in een kleine samenleving als Aruba is de maatschappelijke impact van jeugdcriminaliteit veel groter: de netwerken zijn hechter en de anonimiteit kleiner. De groep is dus relatief klein, maar haar zichtbaarheid, herhaling en concentratie in bepaalde wijken – zoals we eerder zagen – versterken het gevoel van onveiligheid in de samenleving.

Geweld en wapengebruik als kern van het probleem

De cijfers over de aard van de feiten tonen aan dat de jeugdcriminaliteit op Aruba sterk geweld georiënteerd is. Meer dan de helft van de jeugdige verdachten wordt geregistreerd voor mishandeling, bedreiging of openlijk geweld, vaak in groepsverband. Ook het wapenbezit (inclusief vuurwapens) neemt toe en lijkt een vaste component van conflictsituaties onder jongeren. Dat patroon sluit aan bij internationale trends in stedelijke jeugdcriminaliteit, waar status, eer, groepsdruk en sociale media een rol spelen in het escaleren van alledaagse conflicten tot geweld. Op Aruba speelt bovendien de beschikbaarheid van messen en vuurwapens via illegale circuits (onder andere vanuit Zuid-Amerika) een versterkende rol.

Jongvolwassenen als risicosegment

De groep jongvolwassenen (18–23 jaar) vormt de grootste en zwaarste categorie binnen de justitiële keten. Deze groep is goed voor tweederde van alle inschrijvingen bij het OM.

Hun delictpatroon verschuift duidelijk van ‘jeugdig overlastgedrag’ naar meer georganiseerde, druggerelateerde en gewelddadige delicten. De combinatie van softdrugs, harddrugs en vuurwapenbezit wijst op een nauwe verwevenheid van deze groep met de lokale drugseconomie.

Voor vrouwen in deze leeftijdscategorie geldt dat zij in toenemende mate optreden in faciliterende rollen (als koerier, tussenpersoon of partner van mannelijke daders) wat vraagt om gendersensitieve preventie en begeleiding.

Meisjes als opkomende subgroep

Een opvallende ontwikkeling is de toename van meisjes onder de verdachten, vooral bij de minderjarigen (25% in 2024). Hun betrokkenheid is vaak relationeel of situationeel. Te denken valt aan geweld in de privésfeer, groepsdynamiek of conflicten binnen sociale netwerken. Dit wijst op veranderende sociale rollen en mogelijk onvoldoende vroegsignalering in het onderwijs en de jeugdzorg. Meisjes en jonge vrouwen zijn daarnaast ook regelmatig slachtoffer van criminaliteit.

Criminogene factoren: structurele sociale kwetsbaarheid

De QuickScan van de SRJA geeft inzicht in de sociale en contextuele risicofactoren die de criminaliteit onder jongeren verklaren:

- een op de drie jongeren is recidivist;
- 38% gaat niet naar school;
- meer dan de helft heeft geen sport of positieve vrijetijdsbesteding;
- 35% gebruikt drugs of alcohol;
- een kwart groeit op in een instabiele of criminogene woonsituatie.

Deze cijfers bevestigen dat jeugdcriminaliteit op Aruba sterk verweven is met sociale kwetsbaarheid, achterblijvende schoolloopbanen en beperkte vrijetijdsvorzieningen. Vooral het gebrek aan gestructureerde vrijetijdsbesteding zoals sport, cultuur, buurtactiviteiten lijkt een directe voedingsbodem voor risicogedrag.

Institutionele context: beperkte capaciteit en hoge druk

De partners binnen de justitiële keten, zoals het Veiligheidshuis, de SRJA en het Korrektie Instituut Aruba (KIA), doen veel met beperkte middelen. Het Veiligheidshuis behandelt jaarlijks 130–160 casussen, waarvan bijna de helft betrekking heeft op risicojeugd met multiproblematiek (schooluitval, verslaving, huiselijk geweld, armoede). Tegelijkertijd signaleren de partners in het Veiligheidshuis dat cruciale voorzieningen ontbreken: gesloten jeugdzorg, verslavingszorg voor vrouwen en beschermde woonvormen.

Binnen het KIA is sprake van een personeelstekort van ongeveer 75%, waardoor structurele begeleiding, scholing en gedragsprogramma's (zoals YOUTURN) nauwe-

lijks worden uitgevoerd. Jongeren boven de 16 verblijven veelal tussen volwassen gedetineerden, wat hun resocialisatieperspectief beperkt.

Criminaliteit in regionaal perspectief

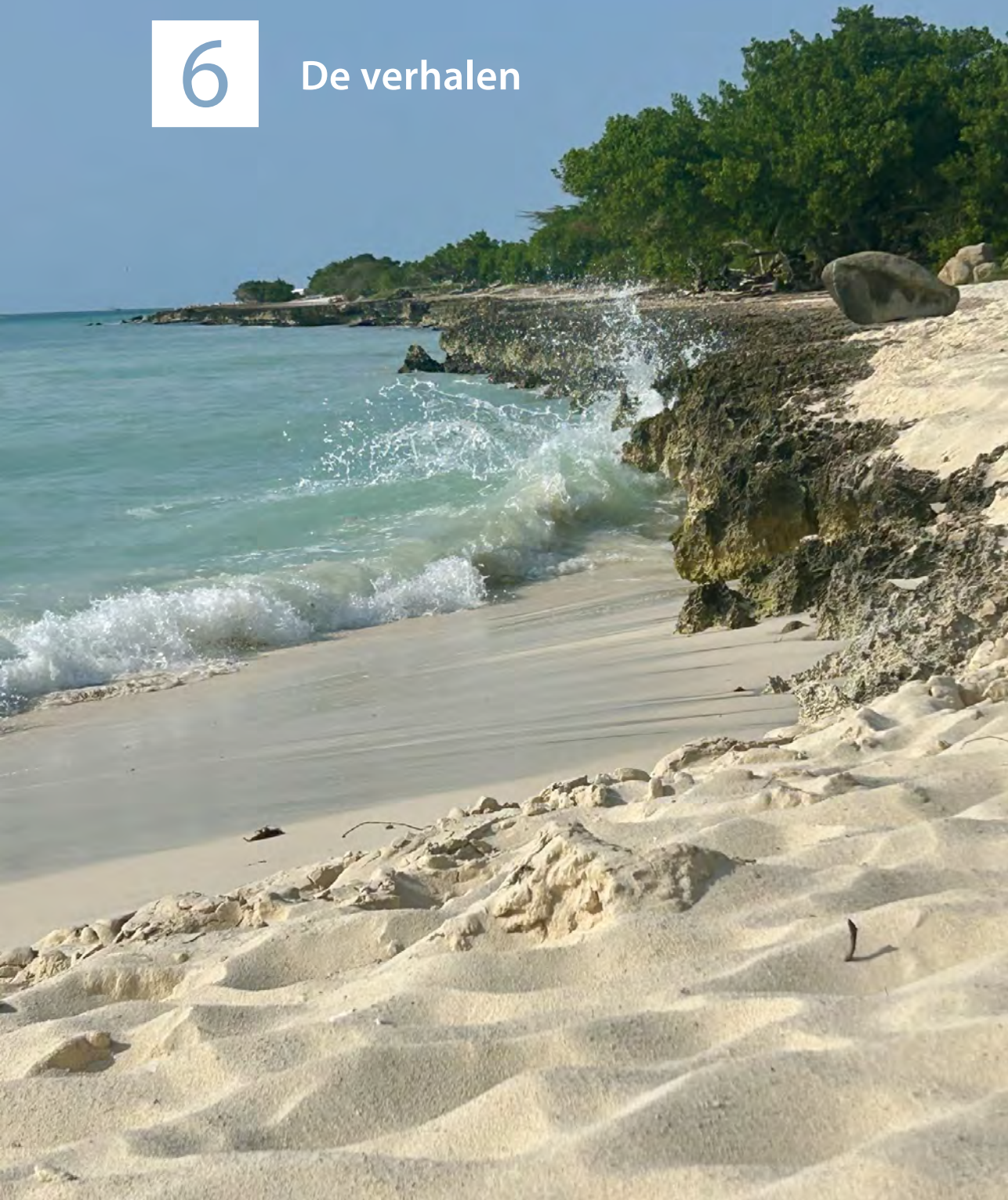
Wanneer de cijfers worden geplaatst in een regionaal en internationaal kader, bevindt Aruba zich qua geweldsniveau tussen Nederland en de Caribische regio in. Het moordcijfer van 3,6 per 100.000 inwoners is lager dan dat van Curaçao (4,5) en ver verwijderd van Venezuela (16,2), maar wel vijf keer hoger dan in Nederland (0,7). Dat plaatst Aruba in een kwetsbare middenpositie: niet structureel gewelddadig, maar gevoelig voor regionale invloeden (drugstransporten, wapensmokkel, migratie).

Eindnoten

1. Bron: KPA, Jeugd & Zeden, 2025. Deze cijfers liggen lager dan die bij het OM zoals later zal blijken. Mogelijke verklaring is dat niet alle minderjarigen bij Jeugd & Zeden terecht komen.
2. Centraal Bureau voor de statistiek, 2024.
3. Bron: KPA, Jeugd & Zeden, 2025.
4. LVM staat voor Landsverordening Verdovende Middelen.
5. Bron: Openbaar Ministerie Aruba, 2025.
6. Bron: Openbaar Ministerie Aruba, 2025.
7. Omdat een verdachte meerdere misdrijven gepleegd kan hebben zijn deze aantallen hoger dan in tabel 5.3.
8. Bron: Openbaar Ministerie Aruba, 2025.
9. Bron: Openbaar Ministerie Aruba, 2025.
10. Omdat een verdachte meerdere misdrijven gepleegd kan hebben zijn deze aantallen hoger dan in tabel 5.5.
11. We nemen hiervoor peiljaar 2024.
12. Het gaat om drugs- en wapengerelateerde geweld maar ook om geweld in de huiselijke sfeer.
13. Liem & Leistra, 2024.
14. Voor deze paragraaf is gebruik gemaakt van het activiteitenrapport 2023 van SRJA (Stichting Reclassering en Jeugdbescherming Aruba, 2024).
15. Veiligheidshuis Aruba, jaarverslagen 2022, 2023 en 2024.
16. Andere doelgroepen c.q. aanmeldingen betreffen: personen met onbegrepen gedrag, dubbele diagnose problematiek, ongedocumenteerden, veelplegers en daders en slachtoffers van huiselijk geweld.
17. Bron: KIA, juli 2025.
18. Gedetineerden met psychische stoornis.
19. KIA beslist wie hier wordt opgesloten.
20. Vluchtgevaarlijke gedetineerden.
21. Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), 2019; Gobierno di Aruba, 2024 en Korrektie Instituut Aruba, 2024.

6

De verhalen

Naast de analyse van de bestaande literatuur en de beschikbare cijfers zijn er tijdens de twee weken veldwerk op Aruba ook diverse activiteiten uitgevoerd. We spraken 59 respondenten tijdens (groeps-) interviews, het meedraaien van diensten en werkbezoeken. Zij gaven ons een beeld van de aard, omvang, kenmerken en aanpak van jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba: de verhalen. We analyseerden en presenteren de verhalen aan de hand van tien thema's. In dit hoofdstuk plaatsen we telkens een aantal ondersteunde citaten van respondenten. Ze geven de toon, beleving en gelaagdheid per thema weer.

6.1 Sociaaleconomische context

In deze paragraaf gaan we in op de sociaaleconomische context en de ongelijkheid op het eiland. Er lijkt sprake van twee Aruba's: de zonnige kant en de schaduwkant.

Economische structuur en afhankelijkheid

Aruba kent een monocultuur van toerisme. Sinds de sluiting van de olieraffinaderij is het eiland vrijwel volledig afhankelijk van toeristische inkomsten, vooral uit de Verenigde Staten. Deze afhankelijkheid zorgt voor economische kwetsbaarheid en vergroot sociale ongelijkheid. De toeristische sector concentreert zich rond de zogenoemde hotzone in het noorden van het eiland, terwijl het zuiden – met name San Nicolas – economisch achterblijft.

Hoewel het Bruto Binnenlands Product (BBP) per hoofd van de bevolking relatief hoog is, vloeit een aanzienlijk deel van de opbrengsten naar buitenlandse investeerders en hotelketens. De lokale bevolking profiteert beperkt, en dat geldt zeker voor de lagere inkomensgroepen. Jongeren uit deze wijken ervaren daardoor een structureel gebrek aan perspectief.

“De toeristische rijkdom zie je overal. Hoge hotels, volle stranden, maar het geld blijft hangen in de hotzone. In San Nicolas komt het niet aan.”
(Gesprek recherche San Nicolas, 19 maart 2025)

“Het toerisme is een zegen én een vloek. Het houdt de economie draaiende, maar het verstikt het eiland langzaam. De regering blijft vergunningen afgeven voor nieuwe hotels. De werkgelegenheid die dat oplevert, gaat niet naar de Arubanen, maar naar goedkope arbeidskrachten uit Zuid-Amerika.”
(Coach, particulier sportinitiatief San Nicolas, 21 maart 2025)

“San Nicolas is de schaduwkant van het toeristische Aruba: straatkunst en armoede naast elkaar.” (Politie-observatie San Nicolas, 18 maart 2025)

“Toeristen zijn heilig op Aruba. De wet kent zelfs een strafverzwaring als een Arubaan een toerist iets aandoet, zo belangrijk is het imago van veiligheid hier.” (Politie Noord, observatie tijdens nachtdienst, 16 maart 2025)

Sociale ongelijkheid en armoede

Er bestaat een scherp contrast tussen het toeristische Aruba en de lokale woonwijken. Armoede, schulden, voedselonzeekerheid en werkloosheid zijn wijdverbreid onder huishoudens met lage inkomens. Veel gezinnen zijn afhankelijk van leningen, informele baantjes of steun van familie in het buitenland. De kosten van levensonderhoud (huur, voeding, energie) zijn hoog, terwijl uitkeringen en minimumlonen laag zijn. De combinatie van economische druk en sociale achterstelling leidt tot een groeiende groep risicojongeren, vooral in de probleemwijken en -buurten. Jongeren zoeken daar vaak hun toevlucht tot straatgroepen ('gangs') of informeel werk, waaronder drugsgerelateerde activiteiten.

“Er is best werk op Aruba, maar het is tijdelijk, laagbetaald en vaak voor buitenlanders. Jongeren uit de wijken vallen buiten de boot.” (Chauffeur, 16 maart 2025)

“De kosten van het leven zijn zo hoog dat grootouders óók moeten werken. Niemand is meer thuis.” (Veiligheidshuis-bijeenkomst, 13 maart 2025)

“In onze huurwijken groeien kinderen op in een andere wereld dan de toerist ziet. Ouders werken veel, maar verdienen te weinig om stabiliteit te bieden.” (FCCA, 11 maart 2025)

Gezinsstructuren en opvoedingscontext

Een groot deel van de Arubaanse jeugd groeit op in éénoudergezinnen, meestal met alleenstaande moeders die vaak twee banen combineren om te overleven. Het gevolg is gebrek aan ouderlijk toezicht, wat bijdraagt aan verwaarlozing, schooluitval en vroegtijdige betrokkenheid bij risicogedrag.

Ouders hebben bovendien weinig toegang tot opvoedingsondersteuning of psychologische hulp. De informele zorgnetwerken (grootouders, burens) zijn door verrijzing en werkdruk onder druk komen te staan.

“Moeders doen alles wat ze kunnen, maar twee banen is hier normaal. Dat betekent dat kinderen zichzelf opvoeden.” (Orthopedagogisch centrum, 19 maart 2025)

“De ouders hebben het te druk met overleven om nog te kunnen opvoeden.” (Jeugd-OvJ, 14 maart 2025)

Sociale mobiliteit en kansenongelijkheid

De kloof tussen kansrijk en kansarm is groot. Jongeren uit de middenklasse kunnen doorgaans doorstuderen, terwijl jongeren uit achterstandswijken beperkt toegang hebben tot onderwijs, stageplaatsen en betaalde banen. De arbeidsmarkt is sterk gericht op de toeristische dienstverlening (horeca, schoonmaak en retail), vaak met laagbetaald en tijdelijk werk.

Een strafblad of detentie-ervaring sluit jongeren vrijwel volledig uit van deze banen, waardoor recidive wordt versterkt. Bovendien worden veel functies vervuld door arbeidsmigranten uit Zuid-Amerika, wat de concurrentie voor lokale jongeren vergroot. Dit voedt gevoelens van uitsluiting, frustratie en onrechtvaardigheid.

“Een strafblad betekent hier: einde verhaal. Dan kun je nergens meer aan het werk.” (Bureau PG, 11 maart 2025)

“Jongeren zien geen toekomst. De school is saai, het werk is ver weg, en de straat is dichtbij.” (Recherche San Nicolas, 19 maart 2025)

Regionale verschillen

De noordelijke kust – Oranjestad en Palm Beach – is economisch sterk, toeristisch ontwikkeld en relatief veilig. San Nicolas in het zuiden kenmerkt zich door sociaaleconomische achterstand, concentratie van armoede, jeugdwerkloosheid en criminaliteit. Santa Cruz is een mengvorm, met zowel toeristische activiteiten als aandachtswijken. Deze ruimtelijke segregatie vergroot sociale spanningen en draagt bij aan een gevoel van ‘twee Aruba’s’: één voor toeristen en één voor de lokale bevolking.

Multiculturele factoren

De Arubaanse samenleving is multicultureel (voorbeelden zijn: Arubaans, Nederlands, Venezolaans, Colombiaans, Dominicaans, Haïtiaans, Peruaans, Surinaams). De instroom van ongedocumenteerden versterkt de druk op huisvesting, zorg en onderwijs. Veel migrantenkinderen vallen buiten de reguliere voor-

zeningen, waardoor ze extra kwetsbaar zijn voor uitbuiting en marginalisering. Daarnaast zorgen culturele verschillen (taal, opvoeding, religie, genderrollen) soms voor spanningen in gezinnen en op scholen.

“De Venezolanen en Colombianen brengen nieuwe energie, maar ook nieuwe problemen. Het eiland is te klein voor zoveel overlevingsdrang.”
(Barioregisseur, 14 maart 2025)

“Veel kinderen zonder papieren vallen buiten de opvang en het onderwijs. Ze bestaan niet in de systemen, maar wel in de wijken.” (Slachtofferhulp Aruba, 12 maart 2025)

Tussenconclusie

De sociaaleconomische context van Aruba vormt een structurele voedingsbodem voor jeugdcriminaliteit. Armoede, eenoudergezinnen, beperkte sociale mobiliteit en economische ongelijkheid versterken gevoelens van uitzichtloosheid en onrechtvaardigheid bij jongeren. Zonder structurele herverdeling, betere sociale voorzieningen en langetermijnbeleid dat de kansen van jongeren vergroot, blijft het risico groot dat de straat – en niet de school of het werk – voor deze kwetsbare doelgroep hun belangrijkste leeromgeving wordt.

“Wie hier opgroeit in San Nicolas, kijkt elke dag naar de hotels aan de kust: dat is de horizon van ongelijkheid.” (Eigen observatieverslag, maart 2025)

6.2 Jeugdcriminaliteit en jeugdgroepen op Aruba

In deze paragraaf gaan we in op de verschillende kenmerken en achtergronden van de jeugdcriminaliteit op Aruba. Kenmerkend, zo zullen we lezen, zijn de soldiers of Crews.

Algemene kenmerken

De jeugdcriminaliteit op Aruba manifesteert zich in een relatief kleine maar zichtbare groep jongeren (voornamelijk jongens tussen 14 en 23 jaar) die actief zijn in criminele of problematische netwerken. Hoewel het eiland in algemene zin als veilig geldt, is de criminaliteit onder jongeren veelal lokaal geconcentreerd, vooral in de volgende wijken en buurten: Pos Chiquito, Sabana Basora, Cayennastraat, Village, De Vuyst, Madiki, Dakota en Sero Patrishi. De criminaliteit is vaak groeps-

gerelateerd en sterk verweven met sociale factoren zoals armoede, gebrek aan toezicht en beperkte perspectieven. Volgens politie, justitie en hulpverlening zijn er 15 à 16 jeugdgroepen die regelmatig in beeld komen bij de politie. Dit varieert van losse straatgroepen tot meer gestructureerde criminele samenwerkingsverbanden.

“We zien jongens van 14, 15 jaar die al met wapens lopen. Dat was tien jaar geleden ondenkbaar.” (Recherche San Nicolas, 19 maart 2025)

“Iedereen kent elkaar op het eiland. Als je één keer fout zit, draag je dat je hele leven mee.” (Politie, 10 maart 2025)

Soorten en organisatie van jeugdgroepen

Er zijn verschillende typen jeugdgroepen op het eiland, elk met eigen kenmerken. In tabel 6.1 geven we een overzicht.

Tabel 6.1 – overzicht van type jeugdgroepen op Aruba op basis van het veldwerk

Type groep	Kenmerken	Locatie
Straatgroepen	Losse jongeren, vaak uit dezelfde wijk of familie, die rondhangen, blowen, en soms kleine criminaliteit plegen.	Madiki, Dakota en Sero Patrishi
Problematische groepen - ‘Soldiers’	Jongeren met gedeelde identiteit (kleur, symbool, naam), betrokken bij vechtpartijen, berovingen en drugsverkoop.	Cayennastraat, Village, Pos Chiquito
Criminele netwerken	Oudere leiders (20–40 jaar) met jongere uitvoerders (14–18 jaar). Actief in handel van drugs, wapens, diefstal en geweld.	Pos Chiquito, Sabana Basora, Cayennastraat, Village en De Vuyst

De term ‘gangs’ wordt door politie en bewoners zelden gebruikt in Amerikaanse zin. De jongeren noemen zichzelf ‘soldiers’ en identificeren zich met hun wijk: Cayennastraat Soldiers, Village Soldiers, Pos Chiquito Crew, et cetera. Deze groepen hebben een sterke wijkgebonden identiteit en gebruiken symbolen zoals kleuren (blauw, rood), tattoos en hashtags op social media (#CSS, #Full7, #ForLife). Tijdens het bezoek aan KIA sprak ik met een jongen die via een tatoeage in zijn gezicht zichtbaar onderdeel was van CSS.

“Village, Cayennastraat, Pochiquito; dat zijn niet zomaar namen, dat zijn vlaggen. Ze dragen hun wijk als identiteit.” (Barioregisseur, 14 maart 2025)

“Wij noemen het geen gangs. Als je dat woord gebruikt, geef je ze status. Het zijn problematische groepen, maar geen maffia.” (Analist politie, 14 maart 2025)

Leiderschap en structuur

De meeste groepen hebben een hiërarchische structuur met één of meerdere leiders, vaak oudere mannen die al langere tijd actief zijn. Binnen de groepen spelen familierelaties een belangrijke rol: broers, neven en ooms maken deel uit van dezelfde groep. De leiders werven jongeren via informele sociale netwerken, sport, feesten of familiebanden. Jongeren worden langzaam geïntroduceerd en beginnen met kleine klusjes (koerier, wachter, drugsverkoop).

Bij sommige groepen (zoals Cayennastraat Soldiers) is er sprake van een duidelijke afbakening van rollen en een interne discipline. Er bestaan regels over wie contact mag hebben met rivaliserende groepen, over geweldsgebruik en over respect voor de ‘straatcode’.

“De leiders zijn vaak dertigers die al een strafblad hebben. De jongeren volgen hen als grote broers.” (Recherche San Nicolas, 19 maart 2025)

“Cayennastraat is een familiebedrijf. Broers, neven, ooms; het zit allemaal in dezelfde lijn.” (Interview Surveillance San Nicolas, 18 maart 2025)

Jongere leden en aanwas

De aanwas van nieuwe leden begint vaak al op 13-14-jarige leeftijd. Jongeren uit gebroken gezinnen, zonder toezicht of dagbesteding, worden door oudere leden ‘opgezogen’ in de groep. De jongste leden verrichten vooral hand- en spandiensten: verkenning, kleine drugshandel, bewaking, of het uitvoeren van berovingen. Zij worden bewust gebruikt omdat zij bij arrestatie kortere straffen krijgen of via een TOM-zitting buiten detentie blijven.

Er is sprake van sociale erfenis: jongeren groeien op in wijken waar hun vaders, ooms of oudere broers al actief waren in dezelfde groepen. Hierdoor ontstaat een intergenerationeel patroon van criminaliteit, vergelijkbaar met families van beroepscriminelen in Nederland.

“De straat heeft geen leeftijdsgrens.”(Veiligheidshuis-bijeenkomst, 13 maart 2025)

“De jongeren uit onze buurten vormen groepen niet omdat ze crimineel willen zijn, maar omdat ze nergens anders bij horen.” (FCCA, 11 maart 2025)

“Je ziet dat de 14-jarigen nu al omgaan met gasten van 25. Dat is de nieuwe leerschool.” (Surveillance San Nicolas, 18 maart 2025)

“De schoolbanken verliezen het van de straatbanken.” (Directie onderwijs, 19 maart 2025)

Activiteiten en delicten

De jeugdgroepen zijn – volgens onze gesprekken met respondenten – betrokken bij verschillende vormen van criminaliteit:

- Drugsgelateerde criminaliteit: handel in marihuana, cocaïne en xtc; vaak in samenwerking met volwassen dealers of via doorvoer uit Venezuela.
- Wapenbezit en geweld: vuurwapens (veelal uit Venezuela) circuleren binnen de groepen; er is sprake van schietincidenten en vechtpartijen.
- Diefstal en beroving: jongeren plegen kettingroof, inbraken en autodiefstallen, vaak in de nachtelijke uren.
- Openlijke geweldpleging en intimidatie: vooral gericht op rivaliserende wijken of persoonlijke conflicten (soms om vrouwen).
- Online criminaliteit: gebruik van sociale media (Snapchat, Instagram, TikTok) voor bedreiging, status en ronseling.

De groepen gebruiken social media om status te tonen, wapens te etaleren en leden te werven. Het geweld wordt hierdoor zichtbaarder en escaleert daardoor soms ook sneller. Jongeren filmen vechtpartijen en delen die als trofee.

“Ze verkopen drugs, plegen berovingen, maar het draait allemaal om respect. Respect is hun valuta.” (Barioregisseur, 14 maart 2025)

“De wapens komen uit Venezuela. Kleine boten, grote gevolgen.” (Korpschef politie, 10 maart 2025)

“Ze filmen hun vechtpartijen en zetten het online alsof het een muziekvideo is.” (Slachtofferhulp, 12 maart 2025)

Rivaliteit en territorium

De rivaliteit tussen groepen is vooral wijkgebonden. De bekendste tegenstellingen zijn: Village vs. Cayennastraat, Cayennastraat vs. Pos Chiquito en Village vs. De Vuyst. Daarnaast hoorden wij dat eigenlijk alle gangs zo nu en dan wel problemen met elkaar hebben.

Conflicten ontstaan vaak om ‘respect’ of relaties met vrouwen, maar kunnen escaleren in schietincidenten of moorden. Politie en surveillancediensten spreken van een ‘territoriale cultuur’, waarbij jongeren hun wijk zien als exclusief domein en buitenstaanders als indringers.

De groepen hebben ook internationale connecties, vooral met Nederland en Venezuela. Sommige leden verblijven in Nederland en onderhouden contact via social media. Dit vergroot de invloed van buitenlandse stijlen en codes (denk aan de Amerikaanse rapcultuur en Europese straatcodes).

“Cayennastraat en Village; dat is al twintig jaar haat en nijd.” (Surveillance San Nicolas, 18 maart 2025)

“Ze verdedigen hun wijk alsof het een koninkrijk is van drie straten.” (Recherche San Nicolas, 19 maart 2025)

“De grenzen tussen de wijken zijn niet op de kaart getekend, maar in hoofden en harten.” (Eigen veldnotitie, maart 2025)

Rol van meisjes en jonge vrouwen

Hoewel de jeugdgroepen voornamelijk mannelijk zijn, spelen meisjes en jonge vrouwen een belangrijke ondersteunende rol als facilitators (vervoer, huisvesting, communicatie), als relatiepartners van groepsleden en soms als boodschappers of dragers van wapens en drugs.

In een aantal gevallen leidde een conflict om een meisje tot geweld of schietpartijen tussen groepen.

Professionals signaleren bovendien een toename van meisjes met agressief gedrag, zowel binnen groepen als in residentiële jeugdzorg.

“Er zijn altijd meisjes in de buurt — als vriendin, als boodschapper of als afleiding.” (Surveillance San Nicolas, 18 maart 2025)

“We zien steeds meer meisjes die zelf agressief gedrag vertonen. Dat is nieuw.” (Orthopedagogisch centrum, 19 maart 2025)

Politieaanpak en zicht op jeugdgroepen

De politie van Aruba ontwikkelt een informatiegestuurde aanpak, geïnspireerd op de Nederlandse methode van ‘netwerkanalyse’ en ‘jeugdgroepenmonitoring’. Men maakt gebruik van sociale media-analyse en informanten in de wijk, identificeert leiders, onderlinge relaties en voertuigen en voert preventieve patrouilles op hotspots uit zoals in San Nicolas en Oranjestad.

Er is een respectvolle maar kwetsbare relatie tussen politie en de jongeren. Politieagenten hebben geleerd om tactisch contact te maken. Niet confronterend, maar met gezag en sociale nabijheid om escalatie te voorkomen.

“We kennen hun gezichten, hun auto’s, hun bijnamen. Aruba is te klein om te verdwijnen.” (Wijkbario Santa Cruz, 14 maart 2025)

Ontwikkelingen en trends

In de gesprekken tekenen we een aantal trends op. De belangrijkste daarvan zijn:

- Verjonging van de harde kern: steeds jongere aanwas in de leeftijd van 13–16 jaar;
- Verharding: meer wapens, meer geweld, toename van schietincidenten;
- Internationale oriëntatie: connecties met Nederland, Curaçao en Venezuela;
- Sociale media als katalysator: status, provocatie en rekrutering verlopen online;
- Seksuele exploitatie en machismo: meisjes raken betrokken in relaties met oudere groepsleden en lopen risico op uitbuiting.

De groepen zijn niet groot, maar hun symbolische invloed op jongeren in kansarme wijken is aanzienlijk. De ‘soldiercultuur’ biedt identiteit, status en verbondenheid die elders – lees thuis – ontbreekt.

Tussenconclusie

De jeugdgroepen op Aruba vormen het zichtbare topje van een bredere sociale ijsberg. Zij functioneren als alternatieve gemeenschappen in wijken waar school, gezin en werk onvoldoende houvast bieden. Hun structuur — gebaseerd op familie, loyaliteit en respect — maakt ze moeilijk te doorbreken.

Effectieve bestrijding vraagt daarom niet alleen om repressie, maar ook om structurele preventie, sociaal perspectief en langdurige begeleiding van jongeren én hun gezinnen. Zonder die basis blijft de ‘soldiercultuur’ een aantrekkelijk alternatief voor jongeren die zich buitengesloten voelen van het formele Aruba.

“De straat is hun school, de groep hun familie, en het wapen hun stem.”
(Eigen observatie, maart 2025)

6.3 Justitiële keten en detentie op Aruba

Hoe werkt de justitiële keten op Aruba en welke uitdagingen zijn er in de optiek van de respondenten?

Algemene context

De justitiële keten op Aruba, politie, Openbaar Ministerie, reclassering (waaronder Halt) en gevangeniswezen, functioneert binnen een kleinschalig, maar zwaarbelast systeem. De capaciteit is beperkt, de samenwerking gefragmenteerd, en de infrastructuur verouderd. Bijna alle professionals benoemen het gebrek aan personeel, middelen en continuïteit als een structureel probleem. Toch is de betrokkenheid van de goed opgeleide – opvallend veel vrouwelijke – medewerkers groot. Velen werken onder moeilijke omstandigheden uit plichtsbesef en zorg voor jongeren.

De jeugdcriminaliteit komt in toenemende mate bij de keten terecht, maar de keten zelf beschikt over onvoldoende schakels voor begeleiding, behandeling, opvang en re-integratie. Het gevolg voor de zwaarste groep is een cirkel van detentie, minimale begeleiding en snelle terugval.

“Iedereen doet zijn best, maar het systeem is te klein voor het aantal problemen.” (OM, 14 maart 2025)

“Je kunt hier niet verdwijnen in de massa. Elke fout blijft aan je kleven.”
(OM, 14 maart 2025)

Politie en vervolging

De politie registreert jeugdige verdachten tot 23 jaar, maar heeft geen geïntegreerd systeem voor jeugdcriminaliteit. Ook de politie – waaronder de Jeugd- en Zedenpolitie (JZP) – kampt met onderbezetting. Er is wel vooruitgang geboekt in samenwerking met de reclassering: sinds 2018 wordt elke minderjarige verdachte automatisch aangemeld bij reclassering. In 2023 is op Aruba een HALT-project

gestart om lichte jeugdfeiten buiten het strafrecht af te handelen. Het project is gebaseerd op het Nederlandse model en wordt uitgevoerd door de SRJA. Jongeren krijgen leer- en reflectieopdrachten, ouders worden betrokken en bij afronding ontvangen zij geen strafblad. Het doel is recidive voorkomen en jongeren vroeg in het traject perspectief bieden.

“HALT-jongeren krijgen geen strafblad en volgen leer- en reflectieopdrachten. Ouders worden betrokken en er is positieve feedback.” (SRJA, 21 maart 2025)

Het HALT-programma vormt dus het laagste trede-instrument binnen de Arubaanse justitiële keten. Het voorkomt dat jongeren in aanraking komen met de KIA-detentie of een strafblad opbouwen.

Halt in de kinderschoenen

HALT is nog maar kort actief en de reclassering rapporteert dat capaciteit en financiering nog beperkt zijn en dat structurele inbedding nodig is binnen het bredere jeugdbeleid. De samenwerking met HALT-Nederland bestaat uit training en kennisuitwisseling, maar er is geen directe uitvoeringsovereenkomst. De ambitie is groot met Halt:

“We willen HALT koppelen aan scholen en wijkagenten, maar daarvoor missen we vaste mensen en structureel budget.” (SRJA, 21 maart 2025)

TOM-zittingen

Het OM past regelmatig TOM-zittingen toe (transactie en overleg met minderjarigen), waardoor jongeren een tweede kans krijgen zonder strafblad. Dat voorkomt overbelasting van KIA, maar leidt soms ook tot het beeld dat jongeren er “makkelijk vanaf komen”.

Officieren van justitie signaleren dat jongeren steeds jonger en gewelddadiger worden, en dat meisjes vaker betrokken raken bij geweld en wapengebruik.

“We doen wat we kunnen met de mensen die we hebben, maar vaak ontbreekt de tijd om goed te registreren.” (Analist politie, 14 maart 2025)

“We gebruiken TOM-zittingen om jongeren een tweede kans te geven. Liever leren dan veroordelen.” (OM, 14 maart 2025)

Het Correctie Instituut Aruba (KIA)

Het KIA vormt de spil van het gevangeniswezen, maar is in feite een instelling in crisis. De bezettingsgraad is hoog met structureel overwerk en ziekteverzuim. Het gebouw is verouderd, slecht geventileerd en in verval. Beveiligers zijn vaak laaggeschoold (LBO) en hebben weinig training in begeleiding of observatie. De directeur verwoordde het scherp:

“Die K van correctie? Die doen we eigenlijk niet meer. We sluiten alleen nog op.”

De jeugdafdeling is gescheiden van de volwassen populatie, maar de leefomstandigheden zijn zwaar en weinig stimulerend. Scholing en arbeid vallen regelmatig uit vanwege personeelstekort bij externe aanbieders. Jongeren brengen daardoor veel tijd door op cel of in de luchtplaats zonder dagprogramma. De jeugd-pilot met de YOUTURN-methodiek, gericht op gedragsverandering en perspectief, is een goed initiatief, maar nog nauwelijks operationeel. Personeel ervaart verslaglegging als extra belasting en mist motivatie en tijd. Volgens observaties is er binnen de jeugd-afdeling “meer sleur dan structuur”.

“Het lijkt hier meer op Alcatraz dan op een plek waar je iets leert.”
(Eigen veldnotitie, 20 maart 2025)

“Sommige jongens zitten de hele dag op cel omdat de leraar niet kwam opdagen.” (Begeleider jeugdafdeling KIA, 20 maart 2025)

“De gevangenis is warm, donker en oud. De luchtplaats is hun enige vrijheid.”(Observatie KIA, 20 maart 2025)

“We hebben te weinig mensen om de jongeren te begeleiden. Verslaglegging? Daar is geen tijd voor.” (Jeugdbegeleider KIA, 20 maart 2025)

Begeleiding, re-integratie en reclassering

Na detentie is de weg terug naar de samenleving smal. De reclassering op Aruba heeft een kleine staf, lange wachtlijsten en nauwelijks structurele financiering. Zij begeleiden jongeren tot 23 jaar, maar zonder huisvesting, werk of opleiding is re-integratie vaak een illusie.

Het mentorproject, waarin vrijwilligers jongeren begeleiden, is een waardevol voorbeeld van burgerbetrokkenheid, maar de continuïteit is afhankelijk van tijdelijke subsidies.

Er is geen nationaal beleid of structureel budget voor reclassering, waardoor veel projecten na enkele jaren verdwijnen.

Jongeren die een PIJ-maatregel in Nederland hebben gehad en terugkeren naar Aruba, vallen vaak terug in hun oude netwerk. De samenleving is klein, anonimiteit bestaat niet, en de recidivekans is hoog.

“Veel jongens die bij het KIA terechtkomen, komen uit onze wijken. Ze keren daarna terug naar hetzelfde huis, dezelfde straat, dezelfde leegte.”
(FCCA, 11 maart 2025)

“Sommigen willen echt opnieuw beginnen, maar er is niemand om hen op te vangen.” (Vrijwillige mentor, 21 maart 2025)

“We hebben protocollen, maar geen mensen om ze uit te voeren.”
(SRJA, 21 maart 2025)

“Zonder huis, werk of school is re-integratie een woord op papier.”
(FFCA, 11 maart 2025)

Beperkingen in de jeugdzorgketen

De justitiële keten wordt extra belast doordat de jeugdzorgvoorzieningen tekortschieten. Het orthopedagogisch centrum heeft slechts de helft van de benodigde capaciteit operationeel door personeelstekorten. Er zijn te weinig plaatsingsmogelijkheden voor jongeren met psychiatrische of gedragsproblemen, waardoor ze soms in KIA terechtkomen zonder dat daar passende zorg is. De samenwerking tussen justitie, zorg en onderwijs is fragmentarisch. Dossiers verdwijnen tussen instanties, trajecten worden niet geëvalueerd, en er is weinig datagestuurde sturing. Professionals spreken van “los zand” in plaats van een keten. De eerlijkheid gebied te zeggen dat de werkwijze in het veiligheidshuis op dit punt wel een lichtpunt is.

“We hebben wel plaatsen, maar geen personeel om ze te bemannen.”
(Orthopedagogisch centrum, 19 maart 2025)

“Een meisje met ernstige problemen kwam uiteindelijk in KIA terecht, omdat er nergens anders plek was.” (OM, 14 maart 2025)

“Iedereen werkt keihard, maar het voelt als dweilen met de kraan open.” (Jeugdzorgcoördinator, 19 maart 2025)

Personeel en professionalisering

Een terugkerend thema in de gesprekken is het gebrek aan voldoende goed opgeleid personeel. Daarbij komt dat de arbeidsvoorwaarden onaantrekkelijk zijn: hoge werkdruk, lage salarissen en weinig loopbaanperspectief.

Veel professionals geven aan dat trainingen en kennisuitwisseling met Nederland wenselijk zijn. Er zijn wel samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld voor het HALT-programma en forensische zorg, maar deze zijn incidenteel en afhankelijk van individueel initiatief.

“De motivatie is er, maar de middelen ontbreken.” (Analist politie, 14 maart 2025)

“We hebben meer trainingen nodig. En minder burn-outs.” (SRJA, 21 maart 2025)

“Een bijscholing van een week in Nederland zou al verschil maken.” (KIA-teamleider, 20 maart 2025)

Juridische en beleidsmatige uitdagingen

Het Arubaanse rechtssysteem kent sterke overeenkomsten met het Nederlandse, maar de uitvoeringscapaciteit is vele malen kleiner. Er is behoefte aan:

- een jeugd-TBS of forensische behandelafdeling op het eiland (nu worden jongeren soms tijdelijk naar Curaçao of Nederland gestuurd);
- een duidelijk beleid voor re-integratie en nazorg;
- betere informatie-uitwisseling tussen justitie, reclassering en zorg.

Daarnaast is er geen structurele monitoring van recidivecijfers. Zonder betrouwbare data blijft beleid reactief in plaats van lerend.

“Een jeugd-TBS op Aruba? Dat is een droom die al twintig jaar op papier staat.” (OM, 21 maart 2025)

“We weten niet hoeveel jongeren terugvallen, want niemand houdt het bij.” (Analist politie, 14 maart 2025)

Brede consequenties

Het tekort aan opvang, begeleiding en nazorg heeft directe gevolgen. Jongeren leren weinig van detentie en keren terug in hun oude omgeving. De gevangenis fungeert als “leerschool voor criminaliteit”: jongvolwassenen bouwen daar nieuwe netwerken op. De samenleving verliest vertrouwen in het vermogen van justitie om te corrigeren. Medewerkers raken uitgeput en gefrustreerd door het gevoel “symptombestrijding” te doen. De keten is daardoor niet alleen onderbemand, maar ook onderbroken: er is geen vloeiende overgang tussen straf, zorg en perspectief.

Tussenconclusie

De justitiële keten op Aruba bevindt zich in een structurele spagaat: tussen idealen van herstel en de realiteit van schaarste. Er is een kleine, gemotiveerde kern van professionals die het systeem overeind houdt, maar de infrastructuur is fragiel. De KIA is een gevangenis zonder correctie en de samenwerking een netwerk zonder echte mogelijkheden. Een toekomstbestendige aanpak vraagt om:

- investeringen in personeel en professionalisering,
- langdurige samenwerking tussen justitie, zorg en onderwijs,
- en een nieuwe visie op detentie als heropvoeding in plaats van opsluiting.

Zonder deze structurele vernieuwing blijft de cirkel van opsluiten, loslaten en terugvallen gesloten.

“Correctie zonder personeel is opsluiting zonder toekomst.” (Eigen veldnotitie, 20 maart 2025)

“In KIA leren jongeren vooral hoe je moet overleven, niet hoe je moet veranderen.” (Observatie jeugdafdeling, 20 maart 2025)

6.4 Onderwijs en preventie op Aruba

In deze paragraaf richten we ons op de rol van het onderwijs op Aruba: hoe het nu is en wat er wellicht beter kan in relatie tot de preventie van jeugdcriminaliteit.

Het onderwijs als sociale spil

Het Arubaanse onderwijssysteem is grotendeels gemodelleerd naar het Nederlandse systeem, maar opereert in een andere sociale werkelijkheid. De overheid financiert het merendeel van het onderwijs, dat in theorie goed gestructureerd is met basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Toch is het onderwijs geen sluitend vangnet voor jongeren. De kwaliteit varieert sterk per schoolbestuur, de doorstroom tussen niveaus verloopt moeizaam en er is een tekort aan ondersteunende functies zoals leerlingbegeleiders en schoolmaatschappelijk werkers. Een onderwijsfunctionaris vatte het kernachtig samen:

“Het systeem lijkt op Nederland, maar de omstandigheden niet. We hebben dezelfde trappen, maar missen de leuningen.”

Scholen worden onder andere geconfronteerd met leerlingen uit sociaal kwetsbare gezinnen, waar armoede, echtscheiding of afwezige ouders leiden tot gedragsproblemen, spijbelen of voortijdige schooluitval. De school is vaak de enige vaste structuur in het leven van deze jongeren.

Schooluitval en pedagogische onmacht

De hoge schooluitval op Aruba is een van de meest zorgelijke signalen. Volgens de Directie Onderwijs en CEDE Aruba verdwijnt een aanzienlijk deel van de jongeren tussen hun 15e en 18e jaar uit beeld.

De oorzaken zijn divers: armoede, taalachterstanden, gebrek aan ouderlijk toezicht en het ontbreken van motivatie of toekomstperspectief. Veel scholen hebben onvoldoende middelen om gedragsproblemen tijdig aan te pakken. Docenten ervaren onmacht en noemen de ‘pedagogische druk’ hoog.

Het aantal gespecialiseerde begeleiders of psychologen op scholen is beperkt, terwijl de hulpvragen toenemen.

“We hebben te maken met pedagogische onmacht. Ouders weten niet meer hoe ze grenzen stellen, en scholen staan er alleen voor.” (Directie Onderwijs Aruba, 19 maart 2025)

“Scholen signaleren wel, maar de problemen beginnen thuis. Zonder steun in de wijk kan geen leraar het verschil maken.” (FCCA, 11 maart 2025)

Scholen signaleren jongeren met beginnend probleemgedrag, maar hebben zelden de capaciteit om daadwerkelijk in te grijpen of hulp door te verwijzen. Het gevolg is dat risicoleerlingen tussen wal en schip vallen en pas in beeld komen bij politie of jeugdzorg wanneer het te laat is.

Naschoolse opvang en vrijetijdsbesteding

De sluiting van naschoolse opvangcentra in de afgelopen vijf jaar wordt door vrijwel alle professionals als een kantelpunt genoemd. Daar konden jongeren voorheen tot in de avond terecht voor sport, spel en begeleiding. Nu is er een groot gat gevallen.

“Naschoolse opvang is vijf jaar geleden gesloten. Sindsdien lopen jongeren na drie uur zonder plan de straat op.” (Orthopedagogisch Centrum, 19 maart 2025)

In arme wijken als San Nicolas is de straat een aantrekkingskracht geworden. Daar vinden jongeren status, erkenning en soms een weg naar de jeugdgroepen die het eiland domineren. Daarnaast zijn veel gezinnen financieel niet in staat om hun kinderen aan sport- of muzieklessen te laten deelnemen.

“We hebben geen vangnet meer na drie uur 's middags.” (CEDE, 21 maart 2025)

De sport- en spelbus van CEDE Aruba en particuliere initiatieven, zoals een honkbalproject voor jongeren uit San Nicolas proberen dit gat te vullen:

“Jongeren uit de wijken vinden hier structuur en een veilige plek, maar we kunnen het niet gratis houden.” (Honkbalcoach, particulier sportinitiatief San Nicolas, 21 maart 2025)

Deze initiatieven tonen aan hoe sport en begeleiding jongeren kunnen afhouden van criminaliteit, maar ze missen structurele financiering en beleidsmatige verankering.

Digitale wereld en nieuwe risico's

Naast fysieke ontsporing is er een groeiend probleem in de digitale leefwereld van jongeren. Zowel de Directie Onderwijs als het OM zien een stijging in online pesten, sexting en cybercriminaliteit. Jongeren spiegelen zich aan Amerikaanse jeugdculturen en gebruiken sociale media voor zelfprofilering, wat soms leidt tot conflicten of reputatiegeweld. De Officier van Justitie jeugd zegt hierover:

“Sociale media zijn de nieuwe straat. Wat daar begint, eindigt vaak bij ons in het dossier.”

Scholen hebben nauwelijks instrumenten om dit gedrag te adresseren; digitale weerbaarheid is nog geen vast onderdeel van het curriculum.

Van gevoel naar feitelijke kennis

Zowel onderwijs, justitie als maatschappelijke organisaties erkennen het gebrek aan betrouwbare data als fundamenteel probleem. Er bestaat geen structurele registratie van schoolverzuim, uitval of gedragsincidenten. Daarom is het van belang om op alle scholen anonieme enquêtes af te nemen onder jongeren van 12 tot 23 jaar.

“Dit kan eindelijk data opleveren waar we beleid op kunnen bouwen.”
(CEDE, 21 maart 2025)

Het doel is om trends te volgen in schoolbeleving, veiligheid, middelengebruik, criminaliteitservaringen en toekomstverwachtingen. De jeugdmonitor – zoals het instrument (zie deel 3 van deze publicatie) door sommigen wordt genoemd – wordt gezien als een instrument voor *evidence-based* beleid. Iets wat tot nu toe grotendeels ontbreekt.

Onderwijs als sleutel tot preventie

Scholen zijn de logische plek voor vroegsignalering en preventie. Ze bereiken alle jongeren en beschikken over dagelijks contact met hen. In de huidige praktijk wordt die rol echter onvoldoende benut, vooral door gebrek aan structurele samenwerking met zorg- en veiligheidsorganisaties.

“Het onderwijs is de enige plek waar we alle jongeren nog bereiken, maar we doen er te weinig mee.” (Bureau PG, 11 maart 2025)

Preventieprogramma's – zoals sociaal-emotionele training, mentorprojecten en stage-oriëntatie – bestaan vooral op initiatief van individuele scholen of Non-Governmental Organization (NGO's), niet als onderdeel van nationaal beleid. Een structurele preventiecyclus – die nu gefragmenteerd en persoonsafhankelijk is – zou er volgens de respondenten als volgt uit moeten zien:

- vroegsignalering van risicoleerlingen door docenten en schoolmaatschappelijkwerkers;
- coördinatie tussen school, jeugdzorg, politie en ouders;
- nazorg en begeleiding bij uitval of schoolverwijdering.

Tussenconclusie

Onderwijs op Aruba is zowel een kwetsbare schakel als de grootste kans in de strijd tegen jeugdcriminaliteit. Onderwijs c.q. de school verlaten met een startkwalificatie is de beste vorm van criminaliteitspreventie. Scholen bieden toegang tot vrijwel alle jongeren, maar kampen met beperkte middelen, versnipperde samenwerking en een gebrek aan structurele preventie. Door onderwijs te positioneren als spil van vroegsignalering, zorg en participatie, kan Aruba de trend van jeugdcriminaliteit keren en jongeren uitzicht bieden op een toekomst buiten de straat.

“Onderwijs moet niet alleen opleiden, maar ook beschermen.” (Eigen veldnotitie, 20 maart 2025)

6.5 Samenwerking en sturing in het jeugddomein op Aruba

In deze paragraaf richten we ons op de aandachtspunten maar ook op de lichtpunten als het gaat om samenwerking op Aruba.

Een versnipperd jeugddomein

Vrijwel alle professionals die in het Arubaanse jeugddomein werkzaam zijn, beschrijven de samenwerking tussen instanties als fragmentarisch en persoonsafhankelijk. Er bestaan veel goedbedoelde initiatieven — van scholen tot politie, van NGO's tot justitiële ketenpartners — maar er is geen structurele regie of verbindende visie. De Directie Onderwijs en CEDE Aruba benadrukken dat instellingen vaak op eigen eilandjes opereren, zonder data-uitwisseling of gezamenlijke doelstellingen.

“Iedereen werkt hard, maar op zijn eigen eiland. We missen een kapitein die het geheel aanstuurt.” (CEDE, 21 maart 2025)

De afwezigheid van een centrale coördinatie zorgt ervoor dat jongeren met complexe problemen, bijvoorbeeld een combinatie van schooluitval, huiselijk geweld en beginnende criminaliteit, vaak door verschillende organisaties worden gezien, maar zelden écht geholpen worden.

“Iedereen praat over samenwerking, maar in de wijken merken we vooral gaten. De keten stopt bij de voordeur van het gezin.” (FCCA, 11 maart 2025)

Gebrek aan regie en beleid

Er is op Aruba geen afzonderlijk ministerie of programmatische coördinatie voor jeugd en gezin. De portefeuille is verdeeld over meerdere departementen: Onderwijs, Sociale Zaken, Justitie en Volksgezondheid. Deze institutionele versnippering leidt tot beleidsvacuüm: plannen bestaan op papier, maar missen uitvoeringskracht.

“We hebben geen minister van Jeugd of Gezin. Daardoor blijft niemand eindverantwoordelijk voor wat er met jongeren gebeurt.” (OM, 14 maart 2025)

Volgens medewerkers van het OM en de Reclassering wordt er incidenteel samengewerkt rond individuele casussen, maar ontbreekt een structureel beleidskader. De beperkte capaciteit en de korte politieke termijnen (vier jaar) maken langetermijninvesteringen zeldzaam.

“Iedere regering begint opnieuw. Daardoor raken projecten die goed liepen telkens in de vergetelheid.” (SRJA, 21 maart 2025)

De rol van CEDE en NGO's: veerkracht in het gat van de overheid

In afwezigheid van sterke centrale sturing spelen NGO's een cruciale rol in het jeugdbeleid. CEDE Aruba, maar ook particuliere initiatieven op het gebied van sport, cultuur en begeleiding, nemen veel taken op zich die in Nederland tot het gemeentelijke jeugdbeleid zouden behoren.

“De overheid subsidieert projectmatig, maar niet structureel. Continuïteit is het grootste probleem.” (CEDE, 21 maart 2025)

CEDE en het Family Justice Center proberen meer samenhang te brengen tussen organisaties door intersectorale overleggen, maar zonder wettelijke of budgettaire verankering blijft het afhankelijk van persoonlijke inzet en goodwill. Het Family Justice Center is een van de weinige plekken waar zorg, veiligheid en recht met elkaar verbonden worden. Professionals waarderen het als voorbeeld van integrale aanpak, maar geven aan dat uitbreiding nodig is naar de wijkniveau's.

Communicatie en informatie-uitwisseling

Een terugkerend obstakel in het Arubaanse jeugd domein is de gebrekkige gegevensdeling tussen instanties. Veel organisaties registreren eigen data, maar er bestaat geen gezamenlijk systeem of privacyprotocol voor het delen van informatie.

“Iedere organisatie houdt z'n eigen cijfers bij, maar niemand overziet het geheel.” (Analist politie, 14 maart 2025)

Dat gebrek aan gedeelde data leidt tot inefficiëntie: jongeren worden doorverwezen zonder context, cijfers over overlast, geweld of schooluitval zijn onvolledig, en er wordt niet geleerd van eerdere interventies.

“We zouden moeten werken als één keten, maar we functioneren als losse schakels.” (Orthopedagogisch Centrum, 19 maart 2025)

De geplande jeugdmonitor (zie thema 6.9) wordt breed gezien als een kans om dit datavacuüm te vullen en samenwerking te objectiveren.

Het Veiligheidshuis als schakel tussen zorg en straf

Het Veiligheidshuis Aruba is opgezet naar Nederlands model en vormt het belangrijkste platform waar partners uit zorg, onderwijs, politie, OM, reclassering en jeugdzorg casussen van risicjongeren bespreken. Het doel is om multidisciplinair samen te werken aan preventie, gedragsbeïnvloeding en nazorg. In de praktijk is het Veiligheidshuis beperkt bemand. Volgens betrokkenen uit justitie en zorg wordt er vooral gereageerd op urgente gevallen in plaats van proactief te sturen.

“Het Veiligheidshuis is ons enige structurele overleg, maar het is brandbestrijding in plaats van preventie.” (Veiligheidshuis, 13 maart 2025)

De bijeenkomsten worden gekenmerkt door veel inzet en betrokkenheid, maar de opvolging van beslissingen is niet geborgd. Er is geen vaste projectleiding, waardoor casussen soms blijven hangen tussen instellingen. Toch zien veel partners het Veiligheidshuis als de plek waar samenwerking kan groeien. Het is de enige structuur waar dossiers van jongeren met meervoudige problematiek (armoede, schooluitval, geweld, drugs) in samenhang worden besproken.

“Hier komt alles samen: politie, onderwijs, zorg en OM. Als het Veiligheidshuis niet zou bestaan, zouden we het moeten uitvinden.” (OM, 14 maart 2025)

De meerwaarde ligt dus vooral in de persoonlijke lijnen tussen professionals, niet in de institutionele borging. Om het Veiligheidshuis toekomstbestendig te maken, is structurele financiering, een vaste coördinator en wettelijke verankering nodig.

Personeelstekort en financiering

Naast structuurproblemen is er sprake van onderbezetting in vrijwel alle jeugdinstellingen. De reclassering, het KIA, de Halt-afdeling, het orthopedagogisch centrum en slachtofferhulp kampen met lange wachtlijsten.

Bovendien werken veel projecten met tijdelijke subsidies, vaak gekoppeld aan Nederlandse fondsen of incidentele donaties. Dat leidt tot discontinuïteit, hoge personeelwisselingen en verlies van expertise.

“We willen samenwerken, maar we hebben simpelweg te weinig mensen om aan tafel te zitten.” (SRJA, 21 maart 2025)

“Projecten starten met enthousiasme en vallen daarna stil omdat de subsidie stopt.” (Directie Onderwijs, 19 maart 2025)

Tekort aan opvang- en behandelplekken

Een structureel knelpunt dat de samenwerking ernstig belemmert, is het tekort aan opvang- en behandelcapaciteit. Zowel de reclassering, het orthopedagogisch centrum, slachtofferhulp, de KIA als het Veiligheidshuis signaleren dat beslissingen vaak blijven steken, omdat er eenvoudigweg geen plaats is om jongeren tijdelijk of langdurig op te vangen.

“We kunnen jongeren wel verwijzen, maar nergens heen sturen.”
(SRJA, 21 maart 2025)

Het orthopedagogisch centrum beschikt over 32 bedden, waarvan er door personeelstekort slechts 16 structureel gebruikt kunnen worden. De ministerie van Sociale Zaken financiert niet meer plekken dan die 16, terwijl de vraag minstens het dubbele is.

“We hebben plaats voor 32 jongeren, maar personeel voor de helft. Daardoor blijven wachtlijsten groeien.” (Orthopedagogisch Centrum, 19 maart 2025)

Ook in de KIA kampen professionals met overbezetting van het aantal gevangenen en een gebrek aan behandelprogramma's.

“We sluiten op, maar kunnen nauwelijks werken aan terugkeer. Er is geen traject na detentie.” (KIA, 20 maart 2025).

Het gevolg is dat jongeren vaak te lang in ongeschikte settings verblijven of terugkeren naar de thuissituatie die hun gedrag mede heeft veroorzaakt. Het Veiligheidshuis geeft aan dat dit de effectiviteit van integrale samenwerking ondermijnt: beslissingen zonder uitvoeringsruimte blijven papieren afspraken.

Goede praktijken en hoopvolle initiatieven

Ondanks de beperkingen ontstaan er waardevolle samenwerkingen op operationeel niveau. Zo werken scholen, de politie en CEDE samen in wijkgerichte projecten, waarbij sport, educatie en begeleiding worden gecombineerd. Het Family Justice Center en de Reclassering bouwen aan gezamenlijke interventietrajecten voor jonge daders en gezinnen met meervoudige problematiek. Professionals benadrukken dat de menselijke relaties tussen organisaties sterk zijn (men 'kent elkaar') maar dat beleid en financiering (capaciteit) die samenwerking onvoldoende borgen.

Tussenconclusie

Het Arubaanse jeugd domein is rijk aan betrokken professionals, maar arm aan structuur. De samenwerking is warm in intentie, maar koud in organisatie. Er is geen sturende kern die beleid, data en financiering verbindt. Zonder die regie blijft preventie fragmentarisch en afhankelijk van individuen.

De kernopgave voor de komende jaren is daarom helder: van losse eilanden naar één systeem.

Het Veiligheidshuis is het enige formele samenwerkingsknooppunt binnen het Arubaanse jeugd domein, maar mist nog mandaat, personeel en continuïteit. Professionals zien het als de kiem van integrale sturing, mits het verder wordt uitgebouwd en structureel wordt ondersteund.

“Het Veiligheidshuis is een prachtig idee, maar zonder stuurman blijft het een dobberend schip.”

6.6 Jeugdige slachtoffers: geweld, misbruik en verwaarlozing

Naast jeugdige daders zijn er ook jeugdige slachtoffers en er is ook nog zoiets als diffuus dader-slachtofferschap. Dat zijn de onderwerpen van deze paragraaf.

Een vergeten helft van het verhaal

Het publieke en beleidsmatige debat over jeugdcriminaliteit op Aruba richt zich vooral op daders, terwijl veel van diezelfde jongeren eerder slachtoffer waren van geweld, misbruik of verwaarlozing. In gesprekken met professionals van bijvoorbeeld Slachtofferhulp en het Veiligheidshuis komt een consistent beeld naar voren: slachtofferschap en ouderschap lopen in elkaar over: diffuus dader-slachtofferschap.

“De jongeren die we later bij de politie zien, zijn vaak dezelfde die we als slachtoffer hebben leren kennen.” (Slachtofferhulp, 12 maart 2025)

Veel jonge slachtoffers komen uit onveilige thuissituaties, met huiselijk geweld, seksueel misbruik of langdurige verwaarlozing. Hun problematiek blijft vaak onzichtbaar, omdat aangifte uitblijft of instanties niet structureel samenwerken.

Huiselijk geweld en relationeel misbruik

De casuïstiek van Slachtofferhulp laat zien dat huiselijk geweld en toxische relaties veel voorkomen onder jongeren. In één schrijvende melding begeleidde Slachtofferhulp een 18-jarig meisje dat door haar vriend, een amateurbokser, ernstig was mishandeld.

“Ze had vaker klappen gehad, maar durfde geen aangifte te doen. Ze was bang dat hij terug zou komen.”

Slachtofferhulp signaleert dat veel meisjes in gewelddadige relaties blijven uit angst of afhankelijkheid.

Sociale druk, schaamte en de beperkte vertrouwensband met politie of hulpverlening versterken dat patroon. De problematiek wordt verergerd door het ontbreken van gespecialiseerde opvanglocaties voor jonge vrouwelijke slachtoffers. Er is geen gesloten voorziening voor meisjes die moeten worden beschermd tegen hun omgeving of tegen zichzelf.

“We zien steeds meer jonge meisjes die in gewelddadige relaties zitten, maar ze noemen het liefde.” (Slachtofferhulp, 12 maart 2025)

“We zien meisjes die zichzelf moeten beschermen tegen hun eigen familie. Er is geen plek waar ze veilig kunnen slapen.” (FCCA, 11 maart 2025)

Seksuele uitbuiting en economische druk

Een zorgwekkende vorm van slachtofferschap betreft seksuele uitbuiting van meisjes door familieleden of bekenden, vaak ingegeven door armoede. Respondenten vertellen over meerdere gevallen waarin ouders hun dochters stimuleren om zichzelf aan te bieden voor geld of cadeaus.

Het Veiligheidshuis behandelt deze casussen, maar stuit op structurele beperkingen: er zijn te weinig opvangplekken, weinig behandelopties, en geen gespecialiseerd multidisciplinair team voor slachtoffers van seksuele uitbuiting.

“We kunnen signaleren, maar niet beschermen. Er is simpelweg geen plek om ze veilig te houden.” (Veiligheidshuis, 13 maart 2025)

De verwevenheid van armoede, afhankelijkheid en seksueel misbruik creëert een patroon van overleving, waarin jongeren slachtofferschap normaliseren. Het gaat zelden om georganiseerde mensenhandel, maar eerder om structurele kwetsbaarheid binnen gezinnen.

Verwaarlozing en psychologische schade

Naast fysiek geweld komt chronische verwaarlozing veel voor. Professionals spreken over jongeren die zonder dagstructuur of toezicht opgroeien, omdat ouders in de toeristische sector werken en nauwelijks thuis zijn. Het gebrek aan ouderlijke aanwezigheid heeft gevolgen voor de hechting, het zelfbeeld en de weerbaarheid van jongeren. Volgens hulpverleners is traumatisering door verwaarlozing een van de belangrijkste voorspellers van later risicogedrag.

“Veel kinderen groeien op met weinig aandacht of regelmaat. Hun ouders werken van ‘s ochtends vroeg tot ‘s avonds laat.” (Directie Onderwijs, 19 maart 2025)

“De straat wordt hun opvoeder, en dat maakt ze zowel kwetsbaar als gevaarlijk.” (Orthopedagogisch Centrum, 19 maart 2025)

Institutionele beperkingen: hulp zonder huis

De opvangcapaciteit voor slachtoffers is uiterst beperkt. Er is geen gespecialiseerde opvang voor meisjes, geen vertrouwensarts, en nauwelijks traumazorg. Professionals van Slachtofferhulp en de Reclassering proberen slachtoffers soms tijdelijk onder te brengen bij familie of in reguliere jeugdzorg, maar dat is zelden passend.

“We kunnen een meisje hooguit twee nachten ergens kwijt, daarna moet ze terug naar huis; vaak naar de dader.” (Slachtofferhulp, 12 maart 2025)

De samenwerking met Nederland biedt soms uitweg: in uitzonderlijke gevallen worden jongeren overgeplaatst naar instellingen in Nederland via de organisatie Fier. Maar deze procedures duren lang en vergen financiële goedkeuring die vaak uitblijft. Het ontbreken van een structurele voorziening maakt het vrijwel onmogelijk om slachtoffers langdurig te beschermen of te behandelen.

Het Veiligheidshuis als meldpunt en verbinding

Het Veiligheidshuis Aruba fungeert steeds vaker als informeel meldpunt voor jeugdige slachtoffers van huiselijk geweld, mishandeling en uitbuiting. De casusoverleggen brengen politie, jeugdzorg, onderwijs en slachtofferhulp samen, maar de capaciteit is beperkt en er ontbreekt gespecialiseerde nazorg.

Tussenconclusie

Het vraagstuk van jeugdige slachtoffers vormt een blinde vlek in het Arubaanse jeugd beleid. De casussen uit Slachtofferhulp, het Veiligheidshuis en de jeugdzorg laten zien dat slachtofferschap vaak voorafgaat aan delinquent gedrag. Zonder bescherming en opvang blijven jongeren gevangen in een cyclus van geweld, afhankelijkheid en overleven. De essentie van dit thema is daarom: wie jongeren wil beschermen tegen criminaliteit, moet eerst zorgen dat ze veilig zijn.

6.7 Toerisme, economie en sociale ongelijkheid op Aruba

Deze paragraaf gaat over het toerisme op Aruba. Voor sommigen een zege, voor andere een vloek, zo zal blijken.

Een dubbellagige economie

Aruba wordt internationaal gepresenteerd als een welvarend, stabiel en toeristisch eiland, maar onder die glans ligt een diepe sociaal-economische kloof. Toerisme is goed voor meer dan 80 procent van het bruto binnenlands product, maar de opbrengsten komen vooral terecht bij buitenlandse investeerders en de hogere middenklasse. Voor veel Arubanen betekent de toeristische economie onzeker werk, lage lonen en hoge kosten van levensonderhoud. Professionals bevestigen dat economische ongelijkheid een belangrijke voedingsbodemp vormt voor jeugdcriminaliteit en sociale frustratie.

“Het rijke, toeristische deel groeit, maar de arme Arubaan profiteert er niet van.” (Honkbalcoach, 21 maart 2025)

De geografie van ongelijkheid

De tegenstelling tussen het noorden en zuiden van het eiland is zichtbaar en symbolisch. Het noorden (Palm Beach, Oranjestad) wordt gedomineerd door hotels, resorts en winkelcentra; het zuiden (San Nicolas) kampt met armoede, werkloosheid en verval. San Nicolas fungeert volgens meerdere geïnterviewden als een ‘schaduwzijde van het toerisme’: goedkope huisvesting voor seizoenarbeiders, informele economie, prostitutie en kleinschalige drugshandel.

“De jongeren uit San Nicolas hebben geen toekomstperspectief; het toerisme werkt voor hen niet.” (Rechercheur, Politiedistrict San Nicolas, 19 maart 2025)

Buitenlandse arbeid en sociale verdringing

De groei van het toerisme heeft geleid tot een instroom van arbeidsmigranten uit bijvoorbeeld Venezuela, Colombia, de Dominicaanse Republiek, China, Peru, de Filipijnen en Haïti. Zij vullen banen in de horeca en bouw tegen lagere lonen, wat spanningen veroorzaakt onder lokale jongeren die zich verdrongen voelen. Deze economische verdringing vergroot de frustratie in achterstandswijken en versterkt gevoelens van uitsluiting, vooral onder jonge mannen zonder diploma of netwerk.

“Jongeren zien toeristen en migranten slagen, terwijl zij zelf vastzitten.”
(Barioregisseur, 14 maart 2025)

Politieke belangen en kortetermijndenken

Volgens meerdere respondenten beïnvloeden politieke belangen het economische beleid sterk. Er is weinig visie op duurzame ontwikkeling of armoedebestrijding; elke vier jaar worden toeristische megaprojecten gepresenteerd als successen, terwijl structurele sociale investeringen uitblijven. Deze korte-termijnlogica belemmert de ontwikkeling van lokale werkgelegenheid en versterkt afhankelijkheid van buitenlandse investeerders.

“Politici kiezen liever voor een hotel dan voor een jeugdcentrum; dat levert sneller applaus op.” (Chauffeur, 16 maart 2025)

Toerisme, criminaliteit en veiligheid

De prioriteit van de overheid ligt bij het beschermen van het toeristisch imago. Aruba geldt als veilig voor bezoekers, mede dankzij zware straffen voor delicten tegen toeristen. Dat beleid is effectief voor toeristen, maar het creëert een tweeledig rechtvaardigheidssysteem: streng voor daden tegen toeristen, mild voor geweld onder Arubanen. De aandacht voor toerisme-veiligheid gaat ten koste van investeringen in sociale preventie en jeugdbeleid.

“Er is een strafverzwaring als je een toerist iets aandoet. De overheid wil koste wat kost dat beeld van veiligheid vasthouden.” (Surveillant Politie, 16 maart 2025)

“De toerist is veilig, maar de Arubaan betaalt de prijs.” (OM, 14 maart 2025).

Corruptie, vergunningen en ruimtelijke druk

Meerdere respondenten uit de civiele en private sector wijzen op corruptie en vriendjespolitiek bij de toewijzing van bouwvergunningen. Nieuwe hotels worden vaak goedgekeurd zonder toetsing op maatschappelijke of ecologische impact. De ruimtelijke druk van toeristische hoogbouw heeft geleid tot verdringing van lokale bewoners en overbelasting van infrastructuur.

Wijken met goedkope huurwoningen, gebouwd door de FCCA, worden daardoor steeds voller en kwetsbaarder.

“De toeristische economie vergroot de druk op de woningmarkt. Onze gezinnen betalen de prijs van dat succes.” (FCCA, 11 maart 2025)

Tussenconclusie

Het toerisme is voor Aruba zegen en vloek tegelijk. Het genereert inkomsten en internationale status, maar verdiept de sociale tweedeling en ondermijnt de leefbaarheid van lokale gemeenschappen. Zonder herverdeling van de baten, eerlijk arbeidsbeleid en structurele aandacht voor de inwoners dreigt het eiland economisch welvarend, maar sociaal uitgeput te raken.

“Toerisme houdt Aruba overeind, maar het wringt in de ziel van het eiland.” (Eigen veldnotitie, maart 2025)

6.8 Culturele en maatschappelijke factoren op Aruba

Deze paragraaf gaat over de culturele context van Aruba. Deze is rijk, maar ook gelaagd en soms gespannen.

Een eiland met twee zielen

Aruba kent een sterke culturele eigenheid, geworteld in het Papiaments, de Caribische levensstijl en een hechte gemeenschapszin. Tegelijk is het eiland sinds decennia intensief verbonden met Nederland, waardoor er sprake is van een dubbele culturele oriëntatie: Caribisch in identiteit, maar Europees in bestuur en regelgeving.

Deze culturele dualiteit beïnvloedt hoe jongeren zich identificeren en hoe instituties functioneren.

Waar Nederland regels en beleid aanreikt, vertaalt Aruba dat naar een lokale praktijk waarin familie, kerk en gemeenschap vaak zwaarder wegen dan formele structuren.

“We zijn klein en hecht, maar ook verdeeld: tussen Papiaments en Nederlands, tussen eiland en koninkrijk.” (Politie, 10 maart 2025)

De familie als anker én risico

De Arubaanse samenleving is sterk familiaal georiënteerd. Familiebanden zijn intens en vormen het primaire sociale vangnet, maar in kwetsbare gezinnen kunnen diezelfde banden ook leiden tot afhankelijkheid, stilzwijgen en normvervaging. In gezinnen met armoede, geweld of verwaarlozing is sprake van pedagogische onmacht. Ouders werken vaak twee banen; grootouders of oudere kinderen nemen

de zorg over. Sommige jongeren groeien op in een los netwerk van familieleden, zonder vaste ouderfiguur.

“De familie beschermt elkaar, maar is soms ook het probleem.” (SRJA, 21 maart 2025)

Deze informele bescherming maakt signalering moeilijk: leerkrachten, hulpverleners en politie krijgen vaak pas laat inzicht in wat er speelt.

Religie, gemeenschap en sociale controle

De kerk speelt nog altijd een zichtbare rol in het maatschappelijk leven. Veel scholen zijn confessioneel, en religieuze organisaties bieden opvang, scholing en voedselhulp. Toch blijkt de sociale controle die religie ooit bood af te nemen, vooral onder jongeren.

“De kerk heeft nog invloed, maar jongeren luisteren meer naar hun telefoon dan naar de pastoor.” (Barioregisseur, 14 maart 2025)

Het verdwijnen van traditionele gemeenschapsstructuren zoals buurtverenigingen, sportclubs, kerkgroepen heeft geleid tot meer anonimiteit en minder toezicht. Oudere generaties benoemen dat als verlies van waarden; jongeren ervaren het eerder als vrijheid.

“De kracht van Aruba is de gemeenschap, maar die verzwakt. In de flats kenden mensen elkaar vroeger; nu sluit iedereen zijn deur.” (FCCA, 11 maart 2025)

Taal en identiteit

De taalverhoudingen op Aruba weerspiegelen sociale scheidslijnen. Papiaments is de taal van het dagelijks leven, emotie en identiteit; Nederlands is de taal van onderwijs, recht en bestuur. Dat leidt tot spanningen, vooral op scholen, waar leerlingen soms moeite hebben zich te uiten in het Nederlands, maar beoordeeld worden in die taal. Het taalverschil zorgt ervoor dat jongeren zich soms vreemd voelen in hun eigen land: ze moeten voldoen aan Nederlandse normen in een Arubaanse context. Dat versterkt gevoelens van afstand tot instituties en beleid.

“Je kunt slim zijn in het Papiaments en falen in het Nederlands.” (Directie Onderwijs, 19 maart 2025)

“Beleid komt in het Nederlands, maar het probleem spreekt Papiaments.” (Bureau PG, 11 maart 2025)

Genderrollen en machtsverhoudingen

In veel gezinnen blijft de moederfiguur de spil van opvoeding en zorg. Er zijn relatief veel eenouderhuishoudens met vrouwen aan het hoofd, wat de druk op gezinnen vergroot. Tegelijk heerst onder jongens een sterke machocultuur, beïnvloed door Caribische mannelijkheid, muziek en sociale media. Die cultuur van status en trots versterkt de afstand tussen mannen en vrouwen, en maakt geweld in relaties of op straat sociaal geaccepteerd. Genderverhoudingen vormen zo een culturele voedingsbodem voor conflicten en slachtofferschap.

Migratie en culturele gelaagdheid

De Arubaanse identiteit is meervoudig. Naast lokale Arubanen wonen er ook bijvoorbeeld Venezolanen, Colombianen, Haïtianen, Filippijnen en Nederlanders. Die diversiteit creëert vitaliteit, maar ook spanningen, vooral rond werk en sociale integratie.

In buurten met veel migranten is sprake van culturele segregatie: verschillende talen, gebruiken en waarden bestaan naast elkaar zonder veel interactie. Jongeren balanceren tussen identiteiten, maar missen soms een stabiel gevoel van “wij”.

“We leven samen, maar niet echt met elkaar.” (SRJA, 21 maart 2025)

Tussenconclusie

De culturele context van Aruba is rijk, maar ook gelaagd en gespannen. Waar familie, religie en gemeenschap ooit stevige ankers vormden, zijn die structuren door globalisering, toerisme en migratie deels verzwakt. Jongeren groeien op tussen Caribische warmte en Nederlandse regels, en zoeken hun eigen weg in die dubbelheid. De uitdaging voor beleid is om die culturele realiteit niet te negeren, maar te benutten: wie de Arubaanse jeugd wil bereiken, moet spreken in hun taal; letterlijk en figuurlijk.

6.9 Beleid, data en kennis

Wat levert het veldwerk op Aruba nu op voor de aanpak van jeugd- en jongerencriminaliteit aldaar?

Beleid zonder basis

Een van de meest opvallende conclusies uit het veldwerk is het gebrek aan een samenhangend jeugdbeleid op Aruba. Er bestaan tientallen initiatieven – van opvoedondersteuning tot nazorg, van sportprojecten tot re-integratieprogramma's – die overigens vaak van korte duur zijn, maar er is geen overkoepelende visie, regie of datagedreven sturing.

De versnippering komt voort uit de institutionele structuur: jeugd valt onder meerdere ministeries (Onderwijs, Sociale Zaken, Justitie, Volksgezondheid) en wordt zelden integraal benaderd. Daardoor ontbreekt een gezamenlijke strategie om jeugdcriminaliteit en jeugdkwetsbaarheid structureel aan te pakken.

“Iedereen werkt met jongeren, maar niemand voelt zich eigenaar van het probleem.” (OM, 14 maart 2025)

“We hebben veel plannen, maar geen fundament. Het beleid verandert sneller dan de jongeren zelf.” (Directie Onderwijs, 19 maart 2025).

Gebrek aan data en monitoring

Bijna alle gesprekspartners benadrukken dat Aruba te weinig betrouwbare cijfers heeft over jeugdcriminaliteit, slachtofferschap, schooluitval of risicogedrag. Data worden verzameld binnen afzonderlijke organisaties (politie, onderwijs, jeugdzorg), maar niet gecombineerd of geanalyseerd.

De aankomende jeugdmonitor, ontwikkeld door Bureau Beke in samenwerking met de Directie Onderwijs, het Bureau PG en BZK, wordt gezien als een belangrijke doorbraak. Deze kan de basis vormen voor een structureel jeugdbeleid op basis van empirische kennis, mits de data ook daadwerkelijk gedeeld en benut worden.

Daarnaast ontbreekt er nog een centraal registratiesysteem voor jeugdige daders en slachtoffers.

Zonder integrale data blijft de keten reactief: problemen worden pas zichtbaar als ze escaleren.

“We sturen op gevoel, niet op feiten.” (CEDE, 21 maart 2025)

“Zonder cijfers over de leefbaarheid in onze buurten kun je geen beleid maken. Wij leveren data, maar niemand bundelt ze.” (FCCA, 11 maart 2025)

“De jeugdmonitor is geen enquête; het is onze spiegel.” (Directie Onderwijs, 19 maart 2025)

Beleidsdiscontinuïteit en politieke dynamiek

Aruba kent een sterk gepersonaliseerde bestuurscultuur, waarin politieke wisselingen directe gevolgen hebben voor beleid. Veel initiatieven starten enthousiast, maar verdwijnen bij kabinetswisselingen of bezuinigingen. Deze beleidsdiscontinuïteit maakt het moeilijk om duurzame resultaten te boeken. Projecten worden zelden geëvalueerd of overgedragen, waardoor kennis en ervaring verloren gaan. Professionals pleiten voor een jeugdbeleidsagenda die partij overstijgend wordt gedragen en periodiek geëvalueerd.

De kracht van samenwerking en lokale initiatieven

Ondanks structurele tekorten is er op Aruba een sterk netwerk van betrokken professionals. In vrijwel alle gesprekken klinkt trots op lokale veerkracht: mensen kennen elkaar, lijnen zijn kort, en samenwerking gebeurt vaak op basis van persoonlijke inzet. Projecten als het Family Justice Center, het Veiligheidshuis, burgerinitiatieven en de wijkgerichte initiatieven van CEDE tonen aan dat samenwerking wél kan werken, mits er structurele ondersteuning komt. Deze praktijkervaring vormt de kiem voor een toekomstig integraal jeugd kader.

“We hebben geen geld, maar we kennen elkaar. Dat is onze kracht.”
(Veiligheidshuis, 13 maart 2025)

De noodzaak van kennisontwikkeling

Aruba beschikt nauwelijks over een structurele kennisinfrastructuur voor jeugd, criminaliteit en preventie. Er zijn geen vaste onderzoeksinstituten of universiteiten die data verzamelen, analyseren en vertalen naar beleid. De samenwerking met Nederlandse kennispartners (zoals het WODC, Politie & Wetenschap of universiteiten) verloopt ad hoc. Een structureel kennis- en monitorcentrum jeugd en veiligheid kan een brug slaan tussen praktijk en beleid.

6.10 Toekomstperspectief: vijf overwegingen

Op basis van alle veldbevindingen tekenen zich vijf overwegingen af voor toekomstgericht beleid:

1. Regie en coördinatie: stel één gezaghebbende entiteit aan (Taskforce Jeugd & Gezin) die beleid, uitvoering en data coördineert;
2. Data en kennis: veranker de op te zetten jeugdmonitor als driejaarlijks af te nemen instrument en richt een Arubaanse kennisseenheid op voor jeugd, criminaliteit en preventie waar ook plaats is voor het uitleren van kennis over vroegsignalering;
3. Capaciteit en continuïteit: zorg voor meerjarige financiering, voldoende personeel en opvang in de keten: onderwijs, zorg, politie, justitie en opvang;
4. Samenwerking en vertrouwen: institutionaliseer het Veiligheidshuis als het belangrijke regieplatform dat het nu is en geef NGO's structurele rollen met mandaat en budget;
5. Preventie en perspectief: investeer in onderwijs, werkgelegenheid en veilige vrijetijdsbesteding in de wijken. Combineer harde repressie met zachte kansen.

Conclusie

Aruba bevindt zich op een kruispunt van ambitie en beperking. De problematiek van jeugdcriminaliteit en -kwetsbaarheid is urgent, maar oplosbaar, mits het eiland kiest voor lange adem, kennis en samenwerking. De toekomst ligt niet in meer ad-hoc projecten, maar in een duurzaam beleidsfundament, gebaseerd op data, gedeelde verantwoordelijkheid en lokale kracht.

“We weten wat er moet gebeuren, nu nog de wil om het vol te houden.”
(Bureau PG, 11 maart 2025)

Het slotperspectief luidt dan ook: van losse projecten naar een lerend systeem waar beleid, data en praktijk elkaar versterken.

Deel 3 - ...en hoe nu verder?

In dit deel formuleren we op basis van alle geraadpleegde bronnen suggesties voor een aanpak die in onze optiek past bij de context van Aruba. We sluiten dit deel van het onderzoek af met een samenvatting en de belangrijkste conclusies.

7

Naar een gerichte aanpak jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba

Aruba staat op een kruispunt in de ontwikkeling van haar jeugdcriminaliteitsbeleid. De combinatie van een kleine maar risicovolle groep jongeren, beperkte opvang- en begeleidingscapaciteit, en regionale druk (drugs, wapens, migratie) vraagt om een geïntegreerde aanpak die veiligheid, zorg en sociaal beleid met elkaar verbindt.

De cijfers tonen geen explosieve toename van jeugdcriminaliteit, maar wel een hardnekkige kern van jongeren en jongvolwassenen die geweld en drugs combineren binnen kwetsbare leefomstandigheden. Juist in die kern ligt de sleutel tot preventie: investeren in binding, perspectief en toezicht, niet alleen door justitie, maar vooral ook door onderwijs, sport en welzijn.

7.1 Vijf pijlers in de aanpak

In de voorstellen voor aanpak in dit hoofdstuk gaan we uit van een aantal principes die we ook kennen uit de wetenschappelijke literatuur. Het betreft achtereenvolgens:

- doen wat werkt, binnen de schaal en middelen van Aruba: kleinschalig, uitvoerbaar en ketenbreed;
- er is in de aanpak sprake van een mix van preventie en repressie, want preventie zonder repressie is tandeloos en repressie zonder preventie eindeloos;
- naast het feit dat de ligging van Aruba maakt dat het een criminele geleghedenstructuur is, zorgt het relatief kleine eiland (ons kent ons) er ook voor dat het voor ex-gedetineerden heel lastig is om uit de criminaliteit te blijven. Voorkomen is dan ook beter dan straffen;
- we gaan uit van een focus op hotspots, hotgroups en hotshots. Dat betekent scherp sturen op plekken, groepen en personen;
- we maken zoveel mogelijk gebruik van interventies die hetzij evidence based zijn dan wel aansluiten bij de in de wetenschap bekende risicofactoren en beschermende factoren;
- we hanteren in de analyse en aanpak de pedagogische vierhoek (thuis–school–straat–online) en werken toe naar desistance: vergroten van binding en perspectief en inzetten op keerpunten;
- slachtoffers zijn ook een systeemdoelgroep.

Op basis hiervan komen we op basis van alle geraadpleegde bronnen in de onderzoek tot vijf pijlers van aanpak met daarbinnen kernacties.

1. Vroegsignalering en preventie via onderwijs en wijk

- a. Zorg ervoor dat leerkrachten en docenten kennis ontwikkelen als het gaat om vroegsignalering c.q. signalen voor toekomstig afwijkend en crimineel gedrag. Maak hiervoor gebruik van bestaande (online) lesmodules.¹
- b. Iedere school op Aruba zou een functionaris moeten hebben die aan schoolgerichte signalering invulling geeft door gebruik te maken van een vaste meldroute naar het Veiligheidshuis. Gebruik een korte risico-check (zie tabel 3.1. en te denken valt aan: schoolverzuim, gedrag, thuissituatie).
- c. Herstel de naschoolse infrastructuur (15:00–19:00) met sport en cultuur in San Nicolas, Oranjestad en Santa Cruz. CEDE zou deze wijkgerichte aanpak kunnen coördineren.
- d. Aruba mist op de hotspots inzet van jongerenwerkers of straatcoaches. Zij kunnen outreachend werken, vroegsignalering en activiteiten aanbieden binnen de wijkgerichte aanpak.
- e. Samen met Nederland zou gekeken kunnen worden of de (erkende) interventie ‘Alleen jij bepaalt wie je bent’² ingezet kan worden op de hotspots. Deze preventie interventie richt zich op jongeren van 12 tot en met 18 jaar die onderwijs volgen aan een praktijkschool of het vmbo. De interventie beoogt een positieve gedragsverandering te realiseren door de jongeren uit de doelgroep een structurele vrijetijdsbesteding te bieden. Dit gebeurt in de vorm van deelname aan een teamsport op een lokale sportvereniging, waar de doelgroep wordt begeleid door specifiek geselecteerde en opgeleide trainers.
- f. Train de wijkbario's en de outreachend medewerkers van FCCA in vroegsignalering van risicogedrag en laat ze gebruik maken van de vaste meldroute naar het Veiligheidshuis.
- g. Omdat sociale media te zien zijn als de nieuwe straat is het van belang om jongeren digitaal weerbaar te maken met behulp van een lesmodule over online statusgeweld en sexting.
- h. Werk tweetalig (Papiaments/Nederlands) in het contact, het materiaal en tijdens ouderavonden.

2. Perspectief voor kwetsbare jongeren

- a. Criminaliteit neemt af wanneer jongeren iets te verliezen hebben: werk, opleiding, waardering of toekomstkansen. Voor Aruba betekent dit: maak van perspectief geen bijzaak, maar een veiligheidsstrategie.
- b. Ontwikkel een onderwijs- en werklijn ‘Van straat naar stage’: richt een brugprogramma (6–12 maanden) in voor uitgevallen jongeren tussen 16 en 23 jaar:

basisvaardigheden, werkdiscipline, kleine looncomponent en begeleiding door mentoren. Koppel dit aan lokale werkgevers in horeca, bouw, toerisme, logistiek en sport.

- c. Stimuleer participatie van Arubaanse jongeren in toeristische bedrijven via stageplaatsen, leer-werktrajecten en voorkeursbeleid bij aanwerving.
- d. Mentorschap en rolmodellen: koppel kwetsbare jongeren aan positieve rolmodellen uit hun eigen wijk of sector (politie, sport, horeca, defensie, cultuur).
- e. Creëer een jongerenraad 'Veiligheid en Perspectief' als klankbord bij beleid en projecten. Ondersteun lokale initiatieven waarin jongeren zelf projecten uitvoeren (muziek, sport, media, techniek).
- f. Sociale ondernemingen en leerwerkbedrijven: stimuleer sociale ondernemingen die bewust jongeren met justitiële of schooluitvalachtergrond aannemen.
- g. Waardigheid, identiteit en talentontwikkeling: investeer in projecten die jongeren een positieve identiteit bieden buiten statusgeweld of illegale handel: sport, muziek, cultuur en online ondernemerschap.
- h. Perspectief is preventie. Zonder reële kansen op school, werk en waardering blijft repressie dweilen met de kraan open. Aruba's kracht ligt in zijn kleinschaligheid. Het eiland kan jongeren persoonlijk kennen, volgen en vasthouden, mits het hen een toekomst biedt die sterker is dan het straatalternatief.

3. *Ketenregie en casusaanpak (licht, maar strak)*

- a. Overweeg om de naam Veiligheidshuis te veranderen in Zorg- en Veiligheidshuis. Dit ligt gezien de aangesloten partners en de taak – schakel tussen zorg en veiligheid – voor de hand.
- b. Prioriteer vanuit het veiligheidshuis de casusgerichte aanpak van 40–60 jongeren van 12–23 jaar die recidiveren en ernstige feiten plegen.

4. *Handhaving waar het telt*

- a. Bouw als politie gestructureerd informatie (straat- en systeeminformatie) op over de criminele groepen c.q. netwerken als basis voor een persoonsgerichte en groepsgerichte aanpak.
- b. Intensiveer de hotspot, soldier- c.q. crew-aanpak in San Nicolas en omgeving. Doe dit met zichtbare wijkbario's, in combinatie met informatiegestuurd optreden op wapens en drugs, met nadruk op kopstukken en recidivisten (selectieve repressie; 'weinig maar zeker').

- c. Draag zorg voor een korte, consequente strafketen op vuur- en steekwapenbezit. Koppel dit aan zorg- en werkvoorwaarden bij de eerste overtreding (TOM plus traject) en wees stevig bij herhaling.
- d. Toeristische hotzones: houd de bestaande veiligheidsnorm, maar voorkom twee sporen: investeer evenredig in lokale veiligheid (meetbaar in wijk-KPT's).

5. *Zorg, opvang en re-integratie (klein maar functioneel)*

- a. Creëer een buffercapaciteit in de opvang. Te denken valt aan 8–12 plekken beschermd c.q. begeleid wonen voor (risico)jongeren en 4–6 time-out c.q. gesloten behandelplekken (eventueel gefaseerd openen binnen bestaande locaties). Geef prioriteit aan de casuïstiek uit het veiligheidshuis.
- b. Breng de KIA 'correctie' terug. Dit betekent YOUTURN echt draaien op jeugd/IBA met een dagprogramma (onderwijs, arbeid, sport).
- c. Scheid de jongeren tot 18 jaar in de KIA van de volwassenen. Dit zou kunnen binnen het orthopedagogisch centrum of in de toekomstig te bouwen nieuwe gevangenis op het eiland.
- d. Draag zorg voor re-integratietrajecten. Het gaat om schuldenhulp, identiteitsdocumenten, huisvesting en 'banen met begeleiding' in plaats van alleen werk.
- e. Slachtoffers en meisjes/jonge vrouwen
- f. Beschouw jeugdige slachtoffers als aparte doelgroep. Gebruik de meldroute via school en Veiligheidshuis. Zorg dat er 2 of 3 noodbedden zijn en creëer één 'beveiligd meisje-traject' met traumazorg.
- g. Werk aan gender sensitieve preventie (relatiegeweld, seksuele uitbuiting, online druk) en exit-routes voor meisjes rond 'soldier'-netwerken.

7.2 Randvoorwaarden

Goed om aan te geven is dat de voorgestelde aanpak uitgaat van het adagium 'Less is more' en kiest voor weinig, voor scherp en voor vol te houden. Het gaat om een stevige voorkant (school/wijk), smalle maar werkende zorgketen en gerichte repressie op de harde kern van delictplegers. Het past bij de schaal van Aruba, benut bestaande structuren en maakt ze functioneel én meetbaar. Om voorgaande vijf pijlers in de aanpak te realiseren doen we hierna een voorzet voor governance, voldoende personeel, de data en de financiering.

Taskforce

Aruba heeft behoefte aan een coördinerend beleidsorgaan voor jeugd en gezin, dat de verbinding legt tussen onderwijs, zorg, veiligheid en arbeid. Dit kan de vorm krijgen van een interdepartementale Taskforce of op termijn in een aparte ministeriële portefeuille.

Voor nu ligt het voor de hand om te kiezen voor een taskforce 'Jeugd & Gezin'. Dit is een Interdepartementaal (Onderwijs/Sociale Zaken/Justitie/Volksgezondheid) gedragen taskforce met één programmacoördinator en uitvoeringsregie via Veiligheidshuis. Denk na over een gefaseerde uitvoering van de aanpak. Wat is er al en kan geïntensiveerd worden, wat kan nu, wat kan op middellange en wat moet op langere termijn opgepakt worden.

De professionals

De Achilleshiel van veel eilanden zoals Aruba is dat het beleid goed kan zijn, maar zonder mensen die het kunnen uitvoeren – de Good Persons – blijft het papier. Aruba krijgt alleen duurzaam grip op jeugdcriminaliteit als het investeert in mensen, niet alleen in maatregelen. De randvoorwaarde luidt daarom: Investeer structureel in een kleine maar stabiele beroepsgroep van jeugd-, zorg- en veiligheidsprofessionals door behoud, opleiding en slimme samenwerking. Zonder deze 'human capital' basis is elke aanpak tijdelijk.

Op basis van alle onderzoeksactiviteiten en wat er bekend is over de arbeidsmarkt op Aruba is het van belang om te gaan voor behoud, groei en slim inkopen van expertise. Aruba moet lokaal talent behouden en beter benutten (hybride functies, fatsoenlijke salarissen, leerwerkbanen, coaching), eigen mensen opleiden en laten doorgroeien op het eiland (praktijkgerichte opleidingen, train-de-trainer, certificering) én gericht externe expertise inkopen of delen met de regio (tijdelijke specialisten én samenwerking met Nederland, Curaçao en Bonaire).

Data gestuurd

De jeugdmonitor die op dit moment wordt voorbereid en naar verwachting in 2026 voor het eerst via alle scholen (VO en MBO) kan worden afgenomen, is te zien als ruggengraat en monitor van de aanpak. Voorgesteld wordt om deze driejaarlijks af te nemen en aan te vullen met een keten-dashboard (politie, OM, SRJA, onderwijs, FCCA). Het ketendashboard kan gestart worden met een nader te bepalen en haalbare kernset (uitval, verzuim, geweld/wapenfeiten, vrijetijdsbesteding, woonsituatie).

Financiering

Ga uit van een realistische financiering die meerjarig is. Bundel de bestaande middelen, introduceer een 'tourism social fund' (klein percentage per toerist voor wijk- en jeugdprojecten) en zoek naar cofinanciering via NGO's, CEDE en financieringsbronnen in Nederland (zoals het programma Preventie met Gezag).

Eindnoten

1. Cursus Jeugdcriminaliteit - Doe dan! Ben je bang ofzo? | E-WISE
2. Zie: Alleen jij bepaalt wie je bent | Nederlands Jeugdinstituut

8

Samenvatting en conclusies

We besluiten met een samenvatting en conclusies. De lezer die weinig tijd heeft kan door het lezen van dit hoofdstuk relatief snel kennisnemen van de strekking en resultaten van het onderzoek naar jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba.

Aanleiding en context

Het Openbaar Ministerie van Aruba heeft Bureau Beke gevraagd om onderzoek te doen naar de aard, omvang, kenmerken en aanpak van jeugd- en jongerencriminaliteit op Aruba. Aanleiding hiervoor zijn toenemende zorgen over de verharding van het jeugdige criminele milieu, de verjonging van daders en de zichtbare aanwezigheid van geweld en wapens in de samenleving. Het onderzoek is financieel mogelijk gemaakt door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en vormt een eerste systematische poging om op basis van empirische gegevens, veldwerk en wetenschappelijke kennis een integraal beeld te schetsen van jeugdcriminaliteit op Aruba.

Vraagstelling

De centrale vraag luidde hoe de jeugd- en jongerencriminaliteit zich op Aruba ontwikkelt, hoe deze ontwikkeling te verklaren is en welke beleidsmatige en praktische interventies wenselijk zijn. Deelvragen betroffen de omvang, aard en kenmerken van de jeugdcriminaliteit, de aanwezigheid van hotspots, hotgroups en hotshots, en de factoren die bijdragen aan risicogedrag en desistance. Het onderzoek richtte zich op drie leeftijdscategorieën: kinderen onder de 12 jaar, minderjarigen (12–18 jaar) en jongvolwassenen (18–23 jaar).

Onderzoeksopzet en methoden

In het onderzoek is een mixed-methods ontwerp gehanteerd, waarin kwantitatieve en kwalitatieve bronnen zijn gecombineerd. De kwantitatieve component bestond uit analyse van systeeminformatie afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Korps Politie Aruba (KPA), het Openbaar Ministerie (OM), de Stichting Reclassering en Jeugdbescherming (SRJA), het Korrektie Instituut Aruba (KIA) en het Veiligheidshuis. De kwalitatieve component omvatte literatuuronderzoek en veldwerk op Aruba in maart 2025, waarin 59 respondenten uit de justitiële keten, het onderwijs, de zorg, maatschappelijke organisaties en lokale gemeenschappen werden geïnterviewd. Daarnaast is gedurende twee politiediensten meegegaan, de enige gevangenis op het eiland bezocht en deelgenomen aan een Veiligheidshuis-bijeenkomst. De gesprekken en observaties zijn systematisch geanalyseerd in Nederland. Deze combinatie van data biedt inzicht in zowel systeem- als straatinformatie, in overeenstemming met triangulatieprincipes.

Belangrijkste resultaten

De analyses tonen aan dat Aruba een relatief klein maar zichtbaar probleem kent van jeugd- en jongerencriminaliteit. Ongeveer 1,5% van de jongeren komt jaarlijks in aanraking met politie of justitie, vergelijkbaar met Nederland, maar de maatschappelijke impact is groter vanwege de kleinschaligheid en sterke sociale verwevenheid van de Arubaanse samenleving.

De jeugdcriminaliteit heeft een uitgesproken geweldskarakter: mishandeling, bedreiging en openlijke geweldpleging vormen meer dan de helft van de geregistreerde feiten. Daarbij is sprake van een toenemend gebruik en bezit van wapens, waaronder vuurwapens die deels via Venezuela het eiland bereiken. De combinatie van groepsdynamiek, status, machocultuur en sociale media leiden tot escalaties van conflicten in de publieke ruimte.

De groep jongvolwassenen (18–23 jaar) vormt het zwaartepunt binnen de justitiële keten. Zij zijn verantwoordelijk voor tweederde van de ingeschreven misdrijven bij het OM en vertonen een delictpatroon dat verschuift van jeugdige overlast naar georganiseerde drugs- en geweldscriminaliteit. De verwevenheid van deze groep met de lokale drugseconomie en informele circuits benadrukt het belang van een gecombineerde veiligheids- en sociaalbeleidsmatige aanpak.

Een opvallende trend is de groeiende betrokkenheid van meisjes bij geweldsdelicten, relationele conflicten en faciliterende rollen binnen criminele netwerken. Deze ontwikkeling vraagt om gender sensitieve interventies en aandacht voor slachtofferschap als risicofactor voor daderschap (diffuus dader-slachtofferschap).

De geografische ligging van Aruba speelt een belangrijke rol in de verklaring van de jeugd- en jongerencriminaliteit. Het eiland ligt slechts 25 kilometer ten noorden van de Venezolaanse kust en vormt daarmee een knooppunt in zowel legale als illegale maritieme stromen. Deze strategische positie brengt economische voordelen, maar ook aanzienlijke veiligheidsrisico's met zich mee. Vanuit een criminologisch perspectief kan Aruba worden gezien als een criminogene gelegenheidsstructuur; een context waarin de combinatie van nabijheid, toegankelijkheid en beperkte controle criminaliteit faciliteert.

De ligging langs de zuidelijke drugs- en smokkelroutes tussen Zuid-Amerika, de Cariben en Europa creëert kansen voor illegale handel in drugs, wapens en mensen. Ondanks de inzet van de kustwacht, de politie en Koninkrijksdiensten (zoals de KMar) blijft het eiland kwetsbaar voor doorvoercriminaliteit. Deze illegale markten oefenen een aanzuigende werking uit op lokale jongeren, die via informele circuits kennis maken met handel, transport en logistiek rond drugs en wapens.

De toeristische economie versterkt dit patroon. De voortdurende vraag naar goedkope arbeid, tijdelijke contracten en informele diensten schept een scha-

duweconomie waarin jongeren zonder diploma of verblijfsvergunning relatief gemakkelijk aansluiting vinden. Daarmee ontstaat een spanningsveld tussen economische afhankelijkheid van toerisme en kwetsbaarheid voor ondermijning en jeugdige rekrutering.

De sociaal-economische context vormt de voedingsbodem voor veel jeugdproblemen. De afhankelijkheid van toerisme, de hoge kosten van levensonderhoud, het grote aandeel eenoudergezinnen en het beperkte sociale vangnet creëren een cumulatie van risicofactoren. Ouders hebben vaak meerdere banen, waardoor toezicht en binding ontbreken. Jongeren groeien op in een context van armoede, taalachterstanden en beperkte toekomstkansen, met verhoogde kwetsbaarheid voor rekrutering door straatgroepen ('soldiers').

Binnen de Arubaanse samenleving bestaan ongeveer 15-16 jeugdgroepen, vooral actief in de probleemwijken en -buurten: Pos Chiquito, Sabana Basora, Cayennastraat, Village, De Vuyst, Madiki, Dakota en Sero Patrishi. Deze groepen hebben een wijkgebonden identiteit en combineren criminele activiteiten met statusgedrag en online profilering. De jeugdgroepen zijn klein maar sociaal invloedrijk en representeren een alternatieve gemeenschap voor jongeren die zich buitengesloten voelen van onderwijs en arbeidsmarkt.

De justitiële keten functioneert onder zware druk. Politie, OM, SRJA en KIA kampen met structureel personeelstekort, beperkte middelen en hoge werkdruk. Hoewel er veel inzet en betrokkenheid bestaat, ontbreekt structurele capaciteit voor begeleiding, nazorg en data gestuurde aanpak. Het Veiligheidshuis vormt een waardevol platform voor samenwerking, maar is bescheiden qua bemensing, mist wettelijke borging en structurele financiering. De bestaande preventieve initiatieven – zoals HALT, sportprojecten en het Family Justice Center – tonen potentie, maar vereisen continuïteit en beleidsmatige inbedding.

Conclusies

1. Jeugdcriminaliteit op Aruba is geconcentreerd, zichtbaar en sociaal verweven. Het betreft een kleine maar hardnekkige groep jongeren en jongvolwassenen, geconcentreerd in de kwetsbare wijken Pos Chiquito, Sabana Basora, Cayennastraat, Village, De Vuyst, Madiki, Dakota en Sero Patrishi én in gezinnen met multiproblematiek.
2. Geweld en wapengebruik domineren het jeugddelinquentiepatroon. De aanwezigheid van vuurwapens en de normalisering van geweld binnen peer groups vereisen gerichte handhaving en preventie.
3. De sociale context – armoede, gezinsproblematiek, schooluitval en gebrekkige vrijetijdsbesteding – vormt de kern van de problematiek. De cumulatieve effect-

theorie is hier duidelijk zichtbaar: meerdere samenlopende risicofactoren versterken elkaar.

4. Onderwijs en vrijetijdsbesteding zijn de sterkste beschermende factoren. Een sluitende onderwijsloopbaan en naschoolse opvang zijn essentieel voor binding en toekomstperspectief.
5. De jeugd- en veiligheidsketen op Aruba is kwetsbaar maar veerkrachtig. Professionals werken met toewijding binnen een systeem dat meer investeringen in menskracht, kennis en data vergt.
6. Het is van belang om geld vrij te maken om voorgaande te realiseren. Dat kan via een 'tourism social fund' waarbij een klein percentage per toerist gereserveerd wordt voor wijk- en jeugdprojecten en de inzet van jongerenwerkers. Kansen voor cofinanciering zijn er via NGO's en CEDE.
7. Structurele regie is noodzakelijk. Een Taskforce Jeugd & Gezin kan beleid, data en uitvoering verbinden en de basis vormen voor integraal jeugdbeleid.
8. De jeugdmonitor die in 2026 wordt opgestart biedt kansen voor evidence-based beleid, mits deze structureel wordt gekoppeld aan een ketendashboard.
9. De toekomst vraagt om balans tussen preventie en repressie en focus op kwetsbare wijken en kwetsbare jongeren. Effectieve aanpak betekent vroegsignalering, persoonsgerichte interventies en structurele samenwerking tussen onderwijs, zorg en justitiepartners.

Tot slot

Samenvattend bevindt Aruba zich op een kruispunt tussen ambitie en beperking. De jeugdcriminaliteit is geen massaal fenomeen, maar vormt wel een structurele bedreiging voor sociale cohesie en toekomstperspectief. Investeren in menselijk kapitaal, kennis en samenwerking is de sleutel. Door onderwijs, werk, zorg en veiligheid in één keten te verbinden kan Aruba de vicieuze cirkel van verharding doorbreken en toewerken naar een veerkrachtige generatie jongeren.

De bevindingen uit dit onderzoek laten zien dat de schaduwkant van Aruba geen geografische, maar een sociale werkelijkheid is. Het is een verzameling kwetsbare wijken, gezinnen en jongeren die zich bewegen in de schaduw van de toeristische voorspoed. Juist daar, aan die schaduwkant, komen armoede, gebroken gezinnen, schooluitval en beperkte perspectieven samen.

Wie de toekomst van Aruba veilig wil stellen, zal de schaduwkant van het eiland moeten begrijpen, erkennen en versterken. Alleen door die schaduwkant te belichten, kan de zonnige kant – het welvarende en gastvrije Aruba – duurzaam blijven bestaan.

Compilacion y conclusionnan

E sombra di Aruba

Tocante delincuencia hubenil, vulnerabilidad y resiliencia den un sociedad insular

E lector cu tin poco tempo por, dor di lesa e capitulo aki, tuma conocimiento relativamente rapido di e alcance y resultadonan di e investigacion tocante delincuencia di mucha y hoben na Aruba.

Motivacion y context

Ministerio Publico di Aruba a pidi Bureau Beke pa haci un investigacion tocante e naturalesa, e tamaño, e caracteristicanan y e forma di atende cu delincuencia di mucha y hoben na Aruba. E motibo di e peticion aki ta e preocupacion creciente tocante e manera con e ambiente criminal hubenil ta birando mas duro, e edad di e autornan cu a baha, y e presencia visibel di violencia y arma den sociedad. E investigacion a wordo financia pa Ministerio di Asuntonan Interno y Relacionnan di Reino, y ta representa e prome esfuerzo sistematico pa ofrece un vision integral di delincuencia hubenil na Aruba, a base di datonan empirico, trabao di veld y conocimiento científico.

Pregunta di investigacion

E pregunta central tabata con delincuencia di mucha y hoben ta desaroyando na Aruba, con por splica e evolucion aki, y ki tipo di intervencion politico y practico lo ta deseabel. E preguntanan secundario ta referi na e tamaño, e naturalesa y e caracteristicanan di delincuencia hubenil, e presencia di hotspots, hotgroups y hotshots, y e factornan cu ta contribui na comportacion di riesgo y na desistimento di comportacion criminal. E investigacion a enfoca riba tres categoria di edad: muchanan bao di 12 aña, menornan di edad (12–18 aña) y adultonan hoben (18–23 aña).

Diseño y metodonan di investigacion

Den e investigacion a uza un diseño mixed-methods, den cual a combina fuentenan cuantitativo y cualitativo. E parti cuantitativo tabata consisti di analisis di informacion sistematico proveniente di Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Cuerpo Policial di Aruba (KPA), Ministerio Publico (OM), Stichting Reclassering en Jeugdbescherming (SRJA), Korrektie Instituut Aruba (KIA) y Veiligheidshuis. E componente cualitativo a inclui revision di literatura y trabao di veld na maart 2025, caminda a entrevista 59 persona proveniente di e cadena hudicial, enseñansa, cuidado, organisacionnan social y comunidad local. Ademas a compaña dos turno policial, a bishita e unico prizon na Aruba y a participa den un reunion di Veiligheidshuis.

E entrevistanan y observacionnan a wordo analisa sistematicamente na Hulanda. E combinacion di data aki ta ofrece un bista tanto di e informacion sistematico como di e informacion di caya, conforme cu e principionan di triangulacion.

Resultadonan principal

E analisisnan ta muestra cu Aruba ta enfrenta un problema relativamente chikito pero visibel di delincuencia di mucha y hoben. Aproximadamente 1,5% di hobennan ta bin anualmente den contacto cu polis of husticia, un cifra comparabel cu Hulanda, aunke e impacto social ta mas grandi pa motibo di e tamaño chikito y e lasonan social fuerte den sociedad di Aruba.

Delincuencia hubenil ta presenta un cara di violencia hopi pronuncia: maltrato, menasa y violencia publico ta forma mas cu mitar di e hechonan registra. Ademas, ta observa un aumento den uzo y posesion di arma, incluso armanan di candela cu parcialmente ta yega Aruba via Venezuela. E combinacion di dinamica di grupo, status, cultura machista y social media ta contribui na un escalacion di conflictonan den espacio publico.

E cadena hudicial ta enfoca riba e grupo di adultonan hoben (18–23 año). E grupo aki ta responsabel pa dos-tercer parti di e delitonan cu Ministerio Publico ta registra y nan ta representa un patronchi delictivo cu ta bay di causamento di molester hubenil te cu criminalidad organisa vincula cu droga y violencia. E conexion di e grupo aki cu e economia di droga na Aruba y cu circuitonan informal, ta muestra e importancia di un acercamento combina di seguridad y politica social.

Un tendencia yamativo ta e crecemento di participacion di mucha muhernan den delitonan violento, conflictonan relacional y rolnan di facilitador den e rednan criminal. E desaroyo aki ta pidi pa intervencionnan cu wowo pa genero y cu atencion riba victimisacion como factor di riesgo pa comportacion criminal (un rol difuso di victima y autor).

E posicion geografico di Aruba ta hunga un rol importante den splica delincuencia di mucha y hoben. Aruba ta keda solamente 25 kilometer pa nort di costa Venezolano y ta sirbi como un punto di conexion den e trafico maritimo legal y ilegal. E posicion strategico aki ta trece beneficiacion economico, pero tambe ta encera riesgonan grandi di seguridad. For di un perspectiva criminologico, Aruba por wordo considera un estructura di oportunidad pa crimen, esta, un conhunto den cual e combinacion di proximidad, accesibilidad y control limita ta facilita criminalidad.

E posicion di Aruba banda di e rutanan paseit di droga y contrabando entre Sur America, Caribe y Europa, ta genera oportunidadnan pa comercio ilegal di droga, arma y persona. A pesar di esfuersonan di Kustwacht, Polis y Koninkrijksdiensten (manera KMar), Aruba ta keda vulnerabel pa criminalidad di transito. E mercadonan

ilegal ta atrae hobennan local, cu via circuitonan informal ta cera conoci cu e comercio, transporte y logistica relaciona cu droga y arma.

Turismo ta reforsa e patronchi aki. E demanda sin stop pa cheap labour, contratonan temporal y servicjonan informal ta crea un shadow-economy, den cual un hoben sin ningun diploma of sin permiso di estadia por drenta relativamente facil. Esaki ta crea un tension entre e dependencia economico di turismo y e vulnerabilidad pa infiltracion criminal y reclutamento hubenil den criminalidad.

E contexto socioeconomico ta forma un tereno fertil pa hopi problema hubenil. E dependencia di turismo, e costo halto di bida, e cantidad grandi di famia cu un solo mayor, y e falta di un red social fuerte, ta crea un acumulacion di factornan di riesgo. Hopi mayornan tin varios trabao, cu ta resulta den falta di supervision riba e muchanan y cu ta debilita e lazonan familiar. E hobennan ta crece den un ambiente di pobreza, atrasonan linguistico y oportunidadnan limita pa futuro, cu ta haci nan mas vulnerabel pa wordo recluta pa gruponan riba caya ('soldiers').

Na Aruba ta existi mas of menos 15-16 gang di hoben y nan ta activo principalmente den e barionan y areanan mas problematico: Pos Chikito, Sabana Basora, Cayenastraat, Village, De Vuyst, Madiki, Dakota y Sero Patrishi. E identidad di e gruponan aki ta relaciona cu nan bario y nan ta combina actividadnan criminal cu comportacion dirigi riba busca status y profila nan mes online. E gruponan ta chikito, pero nan ta eherce un influencia social grandi y ta representa un comunidad alternativo pa hobennan cu ta sinti nan mes exclui for di enseñansa y mercado laboral.

E cadena hudicial ta trahando bao presion pisa. Polis, OM, SRJA y KIA ta enfrente scarsedad structural di personal, recursonan limita y un carga halto di trabao. Aunke tin gran compromiso y dedicacion, falta capacidad structural pa begeleid, haci nazorg y pa traha basa riba data. Veiligheidshuis ta un plataforma valioso pa colaboracion, pero su team ta chikito, no tin base legal y no tin financiamiento structural. E iniciativanan preventivo cu ta existi (manera HALT, proyectonan di deporte y Family Justice Center) ta muestra potencial, pero ta rekeri continuidad y un lugar fiho den maneho publico.

Conclusionnan

1. Delincuencia hubenil na Aruba ta concentra, visibel y socialmente entrelasa. Ta trata di un grupo chikito pero persistente di hobennan y adultonan hoben, principalmente concentra den e barionan vulnerabel di Pos Chikito, Sabana Basora, Cayenastraat, Village, De Vuyst, Madiki, Dakota y Sero Patrishi y den famianan multiproblematico.

2. violencia y uso de arma de fuego y pandillas de delincuencia juvenil. E presencia di armanan di candela y e normalisacion di violencia den e peer-groups ta pidi pa un maneho dirigi y medidanan preventivo.
3. E contexto social (pobresa, problemanan familiar, drop-out escolar y falta di actividad den tempo liber) ta forma e nucleo di e problematica. E teoria di efecto acumulativo ta claramente visibel aki: varios factor di riesgo hunto cu ta fortalece y empeora otro.
4. Enseñansa y actividadnan den tempo liber ta e factornan di proteccion mas fuerte. Un trayecto escolar sin interrupcion y cuidado despues di scol ta esencial pa crea vinculonnan y ofrece perspectiva pa futuro.
5. E cadena di hubentud y seguridad na Aruba ta vulnerabel pero resiliente. E profesionalnan ta traha cu dedicacion den un sistema cu ta rekeri mas inversion den personal, conocimiento y data.
6. Ta importante pa destina fondo pa por realiza tur loke a ser menciona aki. Esaki por haci mediante un 'fondo social turistico' caminda un porcentahe chikito pa turista ta wordo reserva pa proyectonan comunitario y pa hubentud, como tambe pa contrata trahadornan pa hubentud. Tin tambe oportunidadnan pa cofinanciamiento via NGO-nan y CEDE.
7. Un direccion structural ta necesario. Un Taskforce di Hubentud & Famia por conecta maneho, data y ehecucion, y forma e base pa un politica integral pa hubentud.
8. E Monitor Hubenil cu lo cuminsa na 2026 ta duna oportunidadnan pa maneho basa riba evidencia, basta e wordo conecta structuralmente na un dashboard di seguimiento den e cadena.
9. Futuro ta pidi pa un balance entre prevencion y represion, cu un enfoque riba barionan vulnerabel y hobennan den situacion di riesgo. Un forma efectivo di traha ta encera deteccion tempran, intervencion dirigi riba persona, y colaboracion structural entre enseñansa, cuidado y e partnernan di husticia.

Conclusion

Resumiendo, Aruba ta para riba un crusada entre ambicion y limitacionnan. Delincuencia hubenil no ta un fenomeno masivo, pero si ta representa un menasa structural pa cohesion social y pa perspectivanan di futuro. Inversionnan den capital humano, conocimiento y colaboracion ta e yabi. Dor di conecta educacion, trabao, cuidado y seguridad den un solo cadena, Aruba por kibra e circulo vicioso di endurecimiento y por sigui pa dilanti pa un generacion di hobennan resiliente.

E hallazgonan di e investigacion aki ta muestra cu e banda scur di Aruba no ta geografico, sino social. E ta un conhunto di barionan vulnerabel, famianan fragil y hobennan cu ta biba den sombra di prosperidad turistico. Precisamente ey, den e sombra di Aruba, pobresa, famianan kibra, drop-out escolar y falta di oportunidadnan, ta topa otro.

Esun cu ta desea pa asegura futuro di Aruba mester compronde, reconoce y fortalece e banda scur di e isla. Solamente dor di lusa e banda scur, e banda cla (un Aruba prospero y hospitalario) por keda existi na un manera sostenibel.

Executive summary and conclusions

The dark side of Aruba

On juvenile delinquency, vulnerability, and resilience in an island society

This chapter concisely overviews the research scope and findings on juvenile and youth crime in Aruba.

Background and problem statement

The Public Prosecutor's Office of Aruba asked Bureau Beke to research the nature, extent, characteristics, and approach to juvenile and youth crime in Aruba. Growing concerns about increasing violence, younger offenders, and visible weapons in society prompted this study. Funded by the Ministry of the Interior and Kingdom Relations, this research is the first systematic review of juvenile delinquency in Aruba based on data, fieldwork, and scientific knowledge.

Central research question

The central research question examined how juvenile and youth crime is evolving in Aruba, how this development can be explained, and which policy-related and practical interventions are desirable. Sub-questions addressed the extent, nature, and characteristics of juvenile crime, the presence of hotspots, hotgroups, and hotshots, and factors contributing to risky behavior and desistance. The study focused on three age categories: children (under 12), minors (12-18), and young adults (18-23).

Research design and methods

The study used a mixed-methods design, combining quantitative and qualitative sources. Quantitative analysis relied on data from the Central Bureau of Statistics, the Aruba Police Force, the Public Prosecutor's Office, foundations for Probation and Juvenile Protection, the Correctional Institution of Aruba, and the Safety House. Qualitative research included a literature review and fieldwork in Aruba in March 2025, with interviews of 59 respondents from the judicial chain, education, healthcare, social organizations, and local communities. Researchers attended two police shifts, visited the island's only prison, and attended a Safety House meeting. Interviews and observations were systematically analyzed in the Netherlands. This data combination provides insight into system and 'street-level' information, following triangulation principles.

Key findings

Analysis reveals that juvenile and youth crime in Aruba affects about 1.5% of youths annually, a rate similar to that in the Netherlands. However, due to Aruba's small

size and close-knit community, the social impact of these crimes is especially significant and widely felt.

Juvenile crime in Aruba is distinctly violent: over half of all registered offenses involve assault, threats, or public violence. There is a rising trend in weapon possession and use, including firearms, some of which originate from Venezuela. Social group dynamics, status-seeking, macho attitudes, and social media all contribute to escalating confrontations in public spaces.

Young adults aged 18-23 stand out in the justice system, committing two-thirds of all offenses registered by the Public Prosecutor's Office. Their crimes are shifting from juvenile nuisance offenses to organized drug-related and violent crimes. Their strong ties to the local drug economy underline the need to integrate public safety and social policy.

Girls are increasingly involved in violent crimes, relational disputes, and supportive roles in criminal networks. This trend points to the need for gender-sensitive intervention, with special attention to how victimization can increase the likelihood of becoming an offender.

Aruba's geographical location plays an important role in explaining youth and juvenile crime. The island is located only 25 kilometers north of the Venezuelan coast, making it a hub for both legal and illegal maritime traffic. This strategic position brings economic benefits, but also significant security risks. From a criminological perspective, Aruba can be seen as a criminogenic opportunity structure; a context in which the combination of proximity, accessibility, and limited control facilitates crime.

Aruba's position on the southern drug and smuggling routes between South America, the Caribbean, and Europe enables illegal trade in drugs, weapons, and people. Despite efforts from the coast guard, police, and Kingdom services, the island remains vulnerable to transit crime. These illegal markets attract local youth, introducing them to the trade, transport, and logistics of drugs and weapons through informal channels.

The tourism economy reinforces this pattern. The constant demand for cheap labor, temporary contracts, and informal services creates a shadow economy in which young people without diplomas or residence permits can find work relatively easily. This creates tension between economic dependence on tourism and vulnerability to subversion and recruitment of young people.

The socioeconomic context provides fertile ground for many youth problems. Dependence on tourism, the high cost of living, the large proportion of single-parent families, and the limited social safety net create a cumulative effect of risk factors. Parents often have multiple jobs, resulting in a lack of supervision and

bonding. Young people grow up in a context of poverty, language deficits, and limited future opportunities, with increased vulnerability to recruitment by street groups (“soldiers”).

There are approximately 15–16 youth groups within Aruban society, mainly active in problem areas and neighborhoods: Pos Chiquito, Sabana Basora, Cayennastraat, Village, De Vuyst, Madiki, Dakota, and Sero Patrishi. These groups have a neighborhood-based identity and combine criminal activities with status behavior and online profiling. The youth groups are small but socially influential, representing an alternative community for young people who feel excluded from education and the labor market.

The judicial chain operates under considerable pressure. The police, Public Prosecution Service, SRJA, and KIA are struggling with structural staff shortages, limited resources, and high workloads. Although there is a great deal of commitment and dedication, there is a lack of structural capacity for guidance, aftercare, and a data-driven approach. The Safety House is a valuable platform for cooperation, but it is modestly staffed, lacks legal safeguards, and lacks structural funding. Existing preventive initiatives—such as HALT, sports projects, and the Family Justice Center—show potential, but require continuity and policy embedding.

Conclusions

1. Juvenile crime in Aruba is concentrated, visible, and socially intertwined. It involves a small but persistent group of young people and young adults, concentrated in the vulnerable neighborhoods of Pos Chiquito, Sabana Basora, Cayennastraat, Village, De Vuyst, Madiki, Dakota, and Sero Patrishi, as well as in families with multiple problems.
2. Violence and weapon use dominate juvenile delinquency. Firearm presence and normalized violence among peers require targeted enforcement and prevention.
3. The social context—poverty, family problems, school dropout, and poor leisure options—is central. The cumulative effect theory is clear: multiple risk factors reinforce each other.
4. Education and leisure are key protective factors. Full education and after-school care are essential for bonding and future prospects.
5. Aruba’s youth and safety chain is vulnerable but resilient. Professionals are dedicated, but the system needs more manpower, knowledge, and investment in data.
6. It is important to free up funds to achieve the above. This can be done through a ‘tourism social fund’, whereby a small percentage per tourist is reserved

for neighborhood and youth projects and the deployment of youth workers. Opportunities for co-financing are available through NGOs and CEDE.

7. Structural coordination is crucial. A Youth & Family Task Force can unite policy, data, and implementation, serving as the basis for an integrated youth policy.
8. The youth monitor, to be launched in 2026, offers opportunities for evidence-based policy, provided it is structurally linked to a chain dashboard.
9. The future requires a balance between prevention and repression and a focus on vulnerable neighborhoods and vulnerable young people. An effective approach means early detection, person-centered interventions, and structural cooperation between education, care, and justice partners.

In conclusion

In summary, Aruba finds itself at a crossroads between ambition and limitation. Youth crime is not widespread, but it does pose a structural threat to social cohesion and future prospects. Investing in human capital, knowledge, and cooperation is key. By linking education, work, care, and safety in a single chain, Aruba can break the vicious cycle of hardening and work toward a resilient generation of young people.

The findings from this study show that the dark side of Aruba is not a geographical reality, but a social one. It is a collection of vulnerable neighborhoods, families, and young people who live in the shadow of tourist prosperity. It is precisely there, on that dark side, that poverty, broken families, school dropouts, and limited prospects converge.

Anyone who wants to secure Aruba's future will have to understand, acknowledge, and reinforce the island's dark side. Only by illuminating that dark side can the sunny side—the prosperous and hospitable Aruba—continue to exist sustainably.

Bijlage

Bijlage – met medewerking van

- Interview
- Dienst meedraaien
- Bijeenkomst Veiligheidshuis
- Overige ondersteuning zoals om data te verkrijgen

Organisatie	Functie	Type activiteit	
Centraal Bureau Statistiek Aruba	Directeur		
Politie	Korpschef	*	*
	Analyse	*	*
	Analyse	*	
	Analyse	*	
	Bariozorg	*	*
	Surveillant Noord		*
	Surveillant Noord		*
	Management Assistant		*
	Districtchef San Nicolas		*
	Surveillant San Nicolas		*
	Barioregisseur San Nicolas		*
	Rechercheur Sint Nicolaas	*	
	Chef recherche Sint Nicolas		*
	Jeugd en zedenpolitie		*
	Jeugd en zedenpolitie		*
Openbaar Ministerie	Jeugd OvJ	*	
	Juridisch Medewerker jeugd	*	*
Bureau Procureur-Generaal (PG)	Procureur-Generaal	*	*
	Beleidsmedewerker	*	*
	Communicatieadviseur	*	*
	Secretaresse		*
FCCA	Beheerconsulent	*	*
	Beheerconsulent	*	
	Beheerconsulent	*	
	Manager Woon & Wijkbeheer	*	*

Organisatie	Functie	Type activiteit			
Bureau Slachtofferhulp KPA	Consulent slachtofferhulp	*	*	*	
Veiligheidshuis	Ketenmanager	*		*	*
Universiteit Aruba	PhD onderzoekster				*
Universiteit Utrecht	Student/stagiaire				*
Vrije Universiteit Amsterdam	Onderzoekster				
Instituto Pedagogico Arubano	Docent en onderzoekster				
Departamento di Enseñansa Aruba	Directeur	*			
	Waarnemend directeur	*			
Fundacion Salud Mental Respaldo	Psycholoog en supervisor MDFT	*			
	Kinder-jeugd psychiater			*	
	Psychiater			*	
	Psycholoog			*	
Bureau Leerplicht	Maatschappelijk werker			*	
Bureau Sostenemi	Maatschappelijk werker			*	
Dienst Publieke Scholen	Zorgcoördinator			*	
Directie Sociale Zaken	Maatschappelijk werker jeugd			*	
	Maatschappelijk werker			*	
	Systeem therapeut			*	
Directie Voogdijraad	Coördinator maatschappelijke zorg			*	
	Raadsonderzoeker			*	
	Raadsonderzoeker			*	
Ministerie Justitie en Sociale Zaken	Beleidsmedewerker			*	
	Psycholoog			*	
EPB	Zorgcoördinator			*	
	Zorgcoördinator			*	
	Staffunctionaris zorg			*	
Stichting Hunto	Verpleegkundige			*	
	Coördinator Inloophuis			*	
	Maatschappelijk werker			*	
Tienda Di Education	Directeur			*	
Directie Volksgezondheid	Forensisch Arts			*	

Organisatie	Functie	Type activiteit	
Stichting Reclassering en jeugdbescherming	Directeur	*	
CEDE Aruba	Directeur	*	
Orthopedagogisch Centrum	Forensisch GZ-psycholoog	*	
Korrectie Instituut Aruba (KIA)	Directeur	*	*
	manager Gedetineerdzorg	*	*
	Psycholoog		*
Plan di Mayor	Coördinator		*
KIA - Gedetineerde	23 jaar en 7 jaar cel	*	
KIA - Gedetineerde	28 jaar en 6 jaar cel	*	
Overige	Chauffeur Nationaal Park	*	
	Handbalcoach	*	

Geraadpleegde bronnen

Adamse, I., Eichelsheim, V., Blokland, A., & Schoonmade, L. (2024). The risk and protective factors for entering organized crime groups and their association with different entering mechanisms: A systematic review using ASReview. *European Journal of Criminology*.

Adamse, I., Nguyen, Q., Boertien, E., van Deuren, S., Eichelsheim, V., & Blokland, A. (2023). *Resultaten systematische literatuurreviews*. EPIC, Amsterdam.

Agnew, R. (1992). Foundation for a general strain theory of crime and delinquency. *Criminology*, 30(1), 47–87.

Agnew, R. (2001). Building on the foundation of general strain theory. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 38(4), 319–361.

Akers, R. L. (1998). *Social learning and social structure: A general theory of crime and deviance*. Northeastern University Press.

Amnesty International. (2024, 1 oktober). *Venezuelan refugees in Aruba must be better protected*. <https://www.amnesty.org>

Bersani, B., & Eggleston Doherty, E. (2018). Desistance from offending in the twenty-first century. *Annual Review of Criminology*, 1, 311–334.

Blokland, A., & de Kruijff, L. (2020). Desistance bij seksuele daders in criminologisch perspectief. In K. Goethals, M. De Boeck, T. Dilliën, W. Huys, & A. Nuyts (Eds.), *Handboek behandeling van seksueel afwijkend gedrag* (pp. 101–145).

Boer, H. de, Ferwerda, H., & Kuppens, J. (2022). *Do or don't: Kennissynthese ingroei-mechanismen en rekruteringsprocessen van jongeren in de georganiseerde criminaliteit*. Arnhem: Bureau Beke.

Bol, M. (2002). *Jeugdcriminaliteit over de grens: Een literatuurstudie naar ontwikkeling, wetgeving, beleid, effectieve preventie en aanpak van jeugdcriminaliteit buiten Nederland*. Den Haag: Ministerie van Justitie, WODC.

Britannica. (z.d.). *Aruba*. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/place/Aruba>

Bureau Beke & Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. (2022). *Aanpak risicojeugd en jeugdgroepen: Houd jongeren uit de georganiseerde criminaliteit*. Utrecht.

Campedelli, G., Calderoni, F., Comunale, T., & Meneghini, C. (2020). Life-course criminal trajectories of mafia members. *Crime & Delinquency*. <https://doi.org/10.1177/001128719860834>

CBS Aruba. (2001). *Fourth Population and Housing Census Aruba (Census 2000)*.

CBS Aruba. (2024). *Population Registry Office 2021–2024*.

CBS Aruba. (2025). *Labour: Results Labor Force Survey 2023*.

CBS Aruba. (2025, 23 juli). *Press release – Consumer Price Index, June 2025*. Oranjestad: Central Bureau of Statistics Aruba.

CBS Aruba. (2025, 27 maart). *Consumer Price Index – February 2025*. Oranjestad: Central Bureau of Statistics Aruba.

Centrale Bank van Aruba (CBA). (2024, 7 juni). *Robust tourism performance and a pickup in investment*.

Centrale Bank van Aruba (CBA). (2024, 24 december). *Aruba's economy continued expanding during the first half of 2024*.

CIA. (2023). *The World Factbook: Aruba (archive)*. Central Intelligence Agency.

Clarke, R. (2021). Situational crime prevention. In *Oxford Research Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice*.

Cloward, R., & Ohlin, L. (1960). *Delinquency and opportunity: A theory of delinquent gangs*. Free Press.

Cohen, L., & Felson, M. (1979). Social change and crime rate trends: A routine activity approach. *American Sociological Review*, 44(4), 588–608.

Copp, J., Giordano, P., & Longmore, M. (2019). Desistance from crime during the transition to adulthood: The influence of parents, peers, and shifts in identity. *Journal of Research in Crime and Delinquency*.

Crone, E. (2018). *Het puberende brein: Over de ontwikkeling van de hersenen in de unieke periode van de adolescentie*. Prometheus.

Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). (2019). *Methodiek YOUTURN: Werken aan gedragsverandering in detentie*. Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Drayer, D. (2024, 20 september). Stijging in aantal verkeersdelicten en vuurwapenbezit op Aruba. *Aruba.nu*. <https://www.aruba.nu/nieuws/politie-justitie/57088/stijging-in-aantal-verkeersdelicten-en-vuurwapenbezit-op-aruba>

- Drayer, D. (2025, 13 februari). Jonge dieven opgepakt in hotelgebied. *Aruba.nu*. <https://www.aruba.nu/nieuws/politie-justitie/57698/jonge-dieven-opgepakt-in-hotelgebied>
- Dutch Caribbean Coast Guard. (z.d.). *About the Coastguard*. <https://www.kustwacht.org>
- Ebrahim, S. (2023). *From innocence to violence: Taking the pathway approach to unravel violent youth crime in Aruba* (Master's thesis). Erasmus University Rotterdam & Ghent University.
- Eugene, C., Graafsma, T., & Sánchez, M. (2022). Child maltreatment and children's human capabilities in Aruba. *Caribbean Journal of Psychology*, 15(2). <https://repository.ua.aw/bitstreams/788568d42b57408ab5737576df76eda8/download>
- Ferwerda, H., Jakobs, J., & Beke, B. (1996). *Signalen voor toekomstig crimineel gedrag: Een onderzoek naar de signaalwaarde van kinderdelinquentie en probleemgedrag*. Ministerie van Justitie.
- Ferwerda, H., Beke, B., & Bervoets, E. (2013). *Jeugdgroepen van toen: Een casuonderzoek naar de leden van drie criminele jeugdgroepen uit het einde van de vorige eeuw*. Politie & Wetenschap.
- Ferwerda, H., Beke, B., & Bervoets, E. (2017). De onzichtbare invloed van bovenlokale criminele netwerken op de wijk. *Tijdschrift voor de Politie*, 79(910), 6–11.
- Ferwerda, H., & Zandstra, G. (2025). Niet alleen de kilo's maar ook de wikkels: Preventie met gezag en de rol van de politie. In S. De Kimpe, S. Debbaut, T. Spapens, & D. Korf (Eds.), *Politie en drugs. Cahiers Politiestudies*, 74 (pp. 113–128).
- Fuller, G., Morgan, A., & Brown, R. (2019). *Criminal histories of Australian organised crime offenders*. *Trends & Issues in Crime and Criminal Justice*, 567.
- Geenen, M. (2010). *Stoppen is afzien: Welke betekenis geven jongeren aan professionals in het proces van stoppen met criminaliteit?* Avans Hogeschool.
- Geerman, T. (2024). *De voorfase van het wetenschappelijke onderzoek naar jeugd en jongerencriminaliteit op Aruba: Rapportage van de verzamelde cijfers van de ketenpartners*.
- Gobierno di Aruba. (2024, 7 mei). *Results – Labor Force Survey 2023*.
- Gobierno di Aruba. (2024, 16 september). *Minimum hourly wage approved that will come into effect in 2025*.
- Gobierno di Aruba. (2024). *22 KIAMEDewerkers behaalden YOUTURNcertificaat*.

- Gobierno di Aruba. (2025, 11 juli). *Result of Labor Force Survey 2024*.
- Gómez Pickering, D. (2025, 7 maart). Los migrantes de Venezuela, claves para la prosperidad de Aruba. *El País*.
- Government of Aruba. (2025). *Strong tourism in 2024 (samenvatting toerismeprestaties 2024)*.
- Government of the Netherlands. (z.d.). *Responsibilities of the Netherlands, Aruba, Curaçao and St Maarten*. <https://www.government.nl/topics/caribbean-parts-of-the-kingdom/responsibilities-of-the-netherlandsarubacuraçaoandstmaarten>
- Grinsven, S. van, & Verwest, A. (2017). Vijf jaar aanpak Top 600, waar staan we nu? In A. G. Donker et al. (Eds.), *Justitiële verkenningen: Dalende jeugdcriminaliteit* (pp. 127–141). Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Hawkins, J., Oesterle, S., Brown, E., Abbott, R., & Catalano, R. (2014). Youth problem behaviors 8 years after implementing the Communities That Care prevention system: A community randomized trial. *JAMA Pediatrics*, 168(2), 122–129.
- HeidenAttema, N. van der, & Bol, M. (2000). *Moeilijke jeugd: Risico en protectieve factoren en de ontwikkeling van delinquent gedrag in een groep risicjongeren*. WODC.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. University of California Press.
- IMF. (2017). *Kingdom of the Netherlands, Aruba: 2017 Article IV Consultation (IMF Country Report)*.
- IMF. (2023). *Kingdom of the Netherlands, Aruba: Staff Report (Article IV)*.
- IMF. (2025). *Kingdom of the Netherlands Aruba: Staff concluding statement of the 2025 Article IV Mission*.
- Katz, C., & Maguire, E. (2015). Diagnosing gang violence in the Caribbean. In *Gangs in the Caribbean: Responses of state and society* (pp. 175–211).
- Kibbelaar, P., Slotboom, A., Goedgedrag, G., & Hendriks, J. (2024). *Kwaliteit van leven van de Arubaanse jeugd: De followup postCOVID Jeugdmonitor 2024*. Vrije Universiteit Amsterdam. <https://www.ea.aw/pages/wp-content/uploads/o/onderzoek/Kwaliteit-van-leven-Arubaanse-JeugdRapportAYM2025.pdf>
- Kibbelaar, P., Slotboom, A., & J. Hendriks (2020). *Quality of life of Aruban youth: A pilot study of different pathways to health and well-being and risky behaviour of schoolchildren ages 10-13 years within the context of school*. Department of Education Aruba.
- Klein, M., Kerner, H., Maxson, C., & Weitekamp, E. (Eds.). (2001). *The Eurogang paradox: Street gangs and youth groups in the U.S. and Europe*. Kluwer Academic Publishers.

Kock, M., Felter, L., & Marval, L. (2011). Stresses on the family and domestic violence in Aruba. In *Iguana's Newfound Voices: Continuity, Divergence and Convergence in Language, Culture, and Society on the ABCIslands* (pp. 367–379). University of Curaçao/ University of Puerto Rico.

Korps Politie Aruba. (2025). *Cijfers jeugd & zeden politie*.

Korrektie Instituut Aruba. (2024). *Bezoek minister Justitie: Implementatie YOUTURN en jeugdafdeling*.

Faraclas, R. Severing, C. Weijer, & E. Echteld (Eds.), *Iguana's Newfound Voices: Continuity, Divergence and Convergence in Language, Culture, and Society on the ABC-Islands* (pp. 367–379). University of Curaçao / University of Puerto Rico.

Koppen, M. van, V. Van der Geest & E. Kleemans (2017). *Doorgroeiers in de misdaad. De criminele carrières en achtergrondkenmerken van jonge daders van een zwaar delict*. VU, Politie & Wetenschap, Apeldoorn.

Leer, D. F. (2016). Risk factors for youth crime: A case study of one school in Aruba. In N. Faraclas, R. Severing, C. Weijer, E. Echteld, W. Rutgers & R. Dupey (Eds.), *Embracing multiple identities: Opting out of neocolonial monolingualism, monoculturalism and mono-identification in the Dutch Caribbean* (pp. 165–180). University of Curaçao / University of Puerto Rico.

Leiden, I. van, Verhagen, G. & H. Ferwerda (2003). *Over de grens. Een verkenning van projecten voor probleemjeugd in Duitsland, Engeland en Zweden*. Kerckebosch: Zeist.

Loeber, R., Slot, W. & A. Sergeant (2001) *Ernstige en gewelddadige jeugddelinquentie. Omvang, oorzaken en interventies*. Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/Diegem.

Liem, M. & G. Leistra (2024). *Mythen over moord. Dertig jaar fataal geweld in Nederland*.

Lopez, R. (2012). Gang formation and gang structure in Aruba: why they persist? *Caribbean Public Health Agency: 60th Annual Scientific Meeting*. Kingston: The University of the West Indies, Faculty of Medical Sciences.

Maruna, S. (2001). *Making good; How ex-convicts reform and rebuild their lives*. Washington DC: APA-Books.

McNeill, F. (2006). A desistance paradigm for offender management. *Criminology and Criminal Justice*, 6(1), 39–62.

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2021). *Aanpak criminele families*. Den Haag: JenV.

Openbaar Ministerie Aruba (2025). *Data Jeugdcriminaliteit 2020–2024*.

- Roks, R. & H. Ferwerda (in druk). *Betrokkenheid van jongeren bij georganiseerde vormen van criminaliteit: verharding, jonge aanwas en doorgroeiers*.
- Rovers, B. (2008) *Ze deugen nergens voor: het Belief effect in justitiële jeugdinterventies*. In: H. Moors en B. Rovers: *Geloven in veiligheid*. Avans Hogeschool: 's Hertogenbosch.
- Sampson, R. & W. Groves (1989). Community structure and crime: Testing social-disorganization theory. *American Journal of Sociology*, 94(4), 774–802.
- Sampson, R. & J. Laub (1995). *Crime in the making: Pathways and turning points through life*. Harvard University Press.
- Sampson, R. & J. Laub (2017). A general age-graded theory of crime: Lessons learned and the future of life-course criminology, Farrington, *Integrated Developmental and Life-course Theories of Offending*, 165 – 187.
- Sociaal Economische Raad (2022). *Laaggelettertheid op Aruba*.
- Sherman, L., Gottfredson, D., MacKenzie, D., Eck, J. Reuter, P. & S. Bushway (1997). *Preventing crime: what works, what doesn't, what's promising*. College Park, MD: University of Maryland.
- Slotboom, A., Kibbelaar, P., & Hendriks, J. (2023). Quality of life of Aruban school-children: Pathways to well-being and problem behavior within the context of school. *Pedagogische Studiën*, 100(2), 221–247. <https://doi.org/10.59302/ps.v100i2.14224>
- Stichting Reclassering en Jeugdbescherming Aruba (2024). *Activiteitenrapport 2023*.
- Sutherland, E. (1947). *Principles of criminology* (4th ed.). J. B. Lippincott.
- Tromp, J., & A. Rieskes (2025, 29 januari). *Een onderzoek naar kwetsbare jongeren*. Toegepaste Psychologie, in opdracht van Tiernermoederafdeling van het Wit Gele Kruis en Bureau Slachtofferhulp.
- U.S. and Europe. London: Kluwer Academic Publishers.
- U.S. Department of State. (2025). *International Narcotics Control Strategy Report*, Vol. I–II.
- United Nations Children's Fund (UNICEF). (2013). *The Situation of Children and Adolescents in Aruba*. United Nations Children's Fund.
- UNODC. (2023). *Global Report on Cocaine 2023*.
- Van der Laan, A. & M. Blom (2018). *Jongeren in een criminele context: Over risico's, gezinnen en netwerken*. Den Haag: WODC.

- Van der Valk, I., Alofs, L., & Wiskerke, N. (2025, 2 mei). *Tussenrapportage voormeting (2020–2024) project Plan di Mayor (voortgezet ouderschap): Scholierenonderzoek en monitoringgegevens Gerecht in Eerste Aanleg, Aruba*
- Van der Wal, H. (2008). *Jeugddelinquentie in Aruba: Uitkomsten en beleidsimplicaties van de Youth Lifestyle Survey 2007*. Stichting Maatschappij & Criminaliteit.
- Van der Wal, H. (2011). *Jeugdigen in Aruba: hoe worden ze (niet) delinquent? Empirisch gebaseerde voorstellen voor de aanpak van jeugddelinquentie in overeenstemming met het IVRK*. [, Vrije Universiteit Amsterdam].
- Veiligheidshuis Aruba, *Jaarverslagen 2022, 2023 en 2024*.
- Warr, M. (2002). *Companions in crime: The social aspects of criminal conduct*. Cambridge University Press.
- Weerman, F. (2011). *Delinquentie als groepsproces*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Versteegh, P., van der Plas, T. & H. Nieuwstraten (2010). *The best of three worlds : effectiever politiewerk door een probleemgerichte aanpak van hot crimes, hot spots, hot shots en hot groups*, Politieacademie, Apeldoorn.
- Weijers, I. & D. van Drie (2014). *Stoppen of volharden. Portretten van jonge veelplegers*. SWO, Amsterdam.
- Weijers, I. (2018). *Veelplegers aanpakken. 81 jonge veelplegers 15 jaar gevolgd*. SWP, Amsterdam.
- Weijers, I. H. Ferwerda & R. Roks (2021). Verharding van de jeugdcriminaliteit. *Nederlands Juristenblad*, 8 januari 2021, aflevering 1, pagina 14–20.
- Wientjes, J. & R. de Kemp (2007). Risicofactoren. In: *Politie en Jeugd. Inleiding voor de praktijk*. Den Haag: Elsevier, 189–202.
- World Bank. (2025). *Aruba – GDP per capita (current US\$), 2023 value*. Washington, DC: World Bank Open Data.

Verschenen in de Bekereeks

2008

Ambtscriminaliteit aangegeven?

Een onderzoek naar het opvolgen van en kennis over de wettelijke verplichting tot aangifte van artikel 162 Sv misdrijven

Verborgene problemen

Een onderzoek naar (de aanpak van) criminaliteit onder Antillianen in Nederland

Bont en Blauw

Een onderzoek naar de strafrechtelijke behandeling van geweldszaken tegen politieambtenaren en de bejegening van slachtoffers daarvan door de politie en het openbaar ministerie

Uitstel van behandeling?

Een verkennend onderzoek naar TBS-gestelden met en zonder een combinatievonnissen en de mogelijke effecten van detentie

2009

Huwelijksdwang: Een verbintenis voor het leven?

Een verkenning van de aard en aanpak van gedwongen huwelijken in Nederland

Inpakken niet nodig

Een profiel van straatrovers en straatrovers in Almere

Back on Track?

Een evaluatieonderzoek naar de onthemende projecten van de Bijzondere Jeugdbijstand in Vlaanderen

CoVa volgens plan?

Een vooronderzoek naar de mogelijkheden en reikwijdte van een effectonderzoek van de cognitieve vaardigheidstraining

Achter de schermen

Een verkennend onderzoek naar downloaders van kinderporno

2010

Tot de dood ons scheidt

Een onderzoek naar de omvang en kenmerken van moord en doodslag in huiselijke kring

Kwetsbaar beroep

Een onderzoek naar de prostitutiebranche in Amsterdam

Cameratoezicht in beweging

Ervaringen met nieuwe vormen van cameratoezicht bij de Nederlandse politie

2011

Los van drank

Procesevaluatie Haltafdoening Alcohol

Lastige verhalen

Een exploratief onderzoek naar valse aangiften van zedenmisdriven door meisjes van 12-18 jaar

Wapenfeiten

Een onderzoek naar overvallen en overvallers in Nijmegen

Snelle jongens

Een onderzoek naar drugsrunners en daaraan gerelateerde problematiek in Limburg-Zuid

2012

De schade hersteld?

Een onderzoek naar herstelbemiddeling bij jeugdige delinquenten in Vlaanderen

Onder Controle?

Een procesevaluatie van de gedragsinterventie 'Korte Leefstijltraining voor verslaafde justitiabelen'

Planmatig en flexibel

Procesevaluatie gedragsinterventie CoVa+

Oosterse Teelt

Vietnamezen in de hennepeteelt

Dierenwelzijn in het vizier

De aard en omvang van dierenwelzijnszaken en de stand van zaken van de handhaving van de regelgeving op dat gebied in Nederland

2013

Over leven na de moord

De gevolgen van moord en doodslag voor de nabestaanden van de slachtoffers en de ondersteuning door Slachtofferhulp Nederland

Met scherp schieten

Een onderzoek naar een aantal veiligheidsrisico's met betrekking tot de schietsport in Nederland

Georganiseerde voertuigcriminaliteit in Nederland

Een beeld van de omvang, kenmerken, werkwijzen en aanpak anno 2013

Het warme bad en de koude douche

Een onderzoek naar misstanden in nieuwe religieuze bewegingen en de toereikendheid van het instrumentarium voor recht en zorg

2014

Portretten van notoire ordeverstoorders

Kenmerken en achtergronden van notoire ordeverstoorders binnen het voetbal

Gelegenheidsordeverstoorders?

Analyse van rondom grootschalige rellen aangehouden verdachten

Ondergaan of ondernemen

Ontwikkelingen in de aard en aanpak van afpersing van het bedrijfsleven

Raak geschoten?

Een onderzoek naar de werking van maatregelen tegen geweld en overlast rondom het betaald voetbal

Doordringen of doordrinken

Effectevaluatie Halt-straft Alcohol

Prostitutie in Nederlandse gemeenten

Een onderzoek naar aard en omvang, beleid, toezicht en handhaving in 2014

2015

Aangifte onder nummer

Implementatie, toepassing en eerste resultaten van de nieuwe regeling 'Aangifte onder nummer'

Papier en werkelijkheid

Een hypothesevormend onderzoek naar de invloed van registratie-effecten op de omvang van de geregistreerde jeugdcriminaliteit

Grensoverschrijdend slachtofferschap

Een inventarisatie van aard, omvang en aandachtspunten in verband met de effectuering van slachtofferrechten

2016

Dieren Verboden

De toepassing van het houdverbod als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke straf

Kijk op jeugdcriminaliteit

Handvatten voor het opstellen van een periodieke trendrapportage jeugd- en jongerencriminaliteit en een overzicht van veelbelovende aanpakken

Stijging meldingen verwarde personen in de regio Rotterdam

Een onderzoek naar mogelijke verklaringen en wenselijke oplossingen

Missen we iets?

Een gebiedsanalyse in Rotterdam naar de omvang en aanpak van de jeugdcriminaliteit en eventuele 'witte vlekken' in dat beeld

De draad weer oppakken

Een follow-up onderzoek onder nabestaanden van slachtoffers van levensdelicten

Hoe lopen de hazen?

De stand van zaken in de aanpak van dierenmishandeling en dierenverwaarlozing

Focus op heling

Een onderzoek naar het functioneren van de helingmarkt, het beleid tegen en de gevolgen van heling

Van cijfers naar interpretatie

Een duiding van de kwantitatieve ontwikkelingen van de jeugdcriminaliteit

Wie is het slachtoffer?

Kenmerken van de doelgroep van het Schadefonds Geweldsmisdrijven en strategieën voor een beter doelgroepbereik

Radicalisering in de gemeente Arnhem

Resultaten van onderzoek onder mentoren, welzijnswerkers en jongeren

2017

Duiding van problematisch jeugdgroepgedrag

Een theoretische verkenning en een praktische handreiking voor het veld

Prostitutie in beeld gebracht

Een onderzoek naar aard en omvang van zichtbare en onzichtbare prostitutie in Arnhem

De achterblijvers

Een evaluatie van het maatwerk voor achterblijvers van vermiste personen

2018

Realiteit of registratie-effect?

De invloed van registratie-effecten op de daling van de geregistreerde jeugdcriminaliteit

Links-extremisme in beeld

Een verkennend onderzoek naar links-extremistische groeperingen in Nederland

Na het beslag

Een onderzoek naar door RVO inbeslaggenomen voorwerpen onderdeel Natuur en de afhandeling daarvan

Slachtoffers zoeken en vinden

Een onderzoek naar het werk van de kinderpornorechercheurs

Straatprostitutie in Nijmegen

Een evaluatie van de tippelzone en huiskamer aan de Nieuwe Marktsrtaat in Nijmegen

Opschakelen

Onderzoek naar ongewenste gedragingen in de wielersport

Betonrot

Een kwalitatief onderzoek naar het fenomeen ondermijnende criminaliteit in Brabant-Zeeland, de effecten van en richtingen voor de overheidsaanpak

2019

Hoog-risico honden, een bijtend probleem?

Een fenomeenonderzoek naar bijtincidenten en hondengevechten

De politieaanpak van etnisch profileren in Amsterdam

Een onderzoek naar effecten, criteria en meetbare indicatoren

Zo ziek als een hond?

Gezondheids- en socialisatieproblemen bij puppy's in Nederland in relatie tot de herkomst

Minderjarige slachtoffers van zedenmisdrijven gehoord

Een kwalitatief onderzoek naar de verhoorpraktijk

Downloaders van kinderporno;

een literatuuronderzoek

Criminelen achter het stuur

Aard en omvang van het gebruik van huurmotorvoertuigen voor criminele activiteiten

Asielzoekers in het gareel?

Plan-, proces en effectevaluatie werking extra begeleiding- en toezichtlocaties

2020

Afspraak is afspraak?

Evaluatie van de eenduidige landelijke afspraken rondom opsporing en vervolging van geweldtegen werknemers met een publieke taak

Panden met een luchtje

Een inventarisatie van aanpakken om verhuur van panden voor criminele doeleinden tegen te gaan

Ondermijning op en rond luchthaven Schiphol

Black Box?

Een onderzoek naar opslagboxen in relatie tot criminaliteit: fenomeen en aanpak

Fietsdiefstal in Nederland

Van fenomeen naar aanpak

Sterk spul

Aard, omvang en ernst van de dopinghandel in Nederland

Voor de verandering

Een exploratief onderzoek naar pogingen tot het veranderen van seksuele gerichtheid en genderidentiteit in Nederland

2021

Werken aan werk

Een evaluatie van penitentiare arbeid

Medische missers

De gevolgen en nasleep van medische incidenten en ervaringen met de ondersteuning van de gedupeerden door het Casemanagement Medische Incidenten

Jeugdproblematiek in Zwolle

Een onderzoek naar de omvang, aard en aanpak

Misdrijven in kinderschoenen

Een onderzoek naar de aanpak van 12- en 13-jarige misdrijfverdachten binnen en buiten het strafrecht

Misdaadcarrières voorkomen en doorbreken

Van analyse van het netwerk naar aanpak

Taxi

Malafide activiteiten en (ondermijnende) criminaliteit in de Amsterdamse taxibranche

Monitor leefbaarheid volkstuinen Rotterdam

Van beeld naar suggesties voor de aanpak

Van inzicht naar aanpak

Een onderzoek naar ondermijning in de amateursport in de regio Rotterdam

2022

Grenzeloos!?

Een verkennend onderzoek naar het instrumentarium in relatie tot (veroordeelde) plegers van transnationaal seksueel kindermisbruik

Fatale politie-incidenten

Patronen bij fatale incidenten binnen de context van politieoptreden

Beelden van burgers over bejegening door de politie

Een herhalingsonderzoek naar meningen en ervaringen van Rotterdamse burgers inzake bejegening door de politie

Beïnvloed geweld

Evaluatie Wet middelenonderzoek bij geweldplegers (WMG)

Do or don't

Kennissynthese ingroeimechanismen en rekruteringsprocessen van jongeren in de georganiseerde criminaliteit

Jongeren en georganiseerde drugscriminaliteit in de regio Den Haag

Een onderzoek naar aard, omvang, voedingsbodems en preventie

Misdadige invloed

De invloed van criminele netwerken op jongeren in drie Arnhemse wijken

Less than lethal weapons voor de Mobiele Eenheid onderzocht

Een onderzoek naar vraag, (nieuw) aanbod en maatschappelijke acceptatie

Het (boven)lokale netwerk in Poelenburg en Peldersveld ontleed

De invloed van criminele netwerken op jongeren in twee buurten van Zaanstad

2023

Het (boven)lokale netwerk in Paddepoel ontleed

De invloed van criminele netwerken op jongeren in een Groningse wijk

Huurvoertuigen over de grens

Europese lessen met betrekking tot de aanpak van het gebruik van huurmotorvoertuigen voor criminele doeleinden

Van voetbalrellen leren

Een onderzoek naar modern voetbalgeweld en de tekortkomingen van en kansen voor de aanpak

2024

Van kwetsbaar naar crimineel

Een onderzoek naar de omvang en aard van jeugdcriminaliteit in Almelo

Een scherpe blik op steekwapenproblematiek

Literatuuronderzoek naar het dragen, bezitten en gebruiken van steekwapens door jongeren, hun risicofactoren en motieven, (de effecten van) interventies en kansen voor beleid en aanpak

Mensenhandel: het verhaal achter de cijfers

Een onderzoek naar de invloed van externe factoren op de signalering van (vermoedelijke) slachtoffers van mensenhandel en ervaringen met de gemeentelijke aanpak van mensenhandel

Eindhoven Airport belicht

Veiligheid, (transit)criminaliteit en de aanpak van ondermijning

2025

GuG - Groeten uit Glanerbrug

Over de aard en omvang van en de omgang met overlast en (jeugd)criminaliteit in een wijk van Enschede-Oost

Aanhoudend dienstbaar

Onderzoek naar sturing en inzet van Ondersteuningsgroepen en Aanhoudings- en Ondersteuningsteams voor de politietaak

Rechtsherstel na agressie tegen hulpverleners

Een onderzoek naar de meerwaarde van herstelrecht in de afhandeling van agressie-incidenten tegen boa's, brandweer en politie

Wat hen beweegt

Onderzoek naar factoren van overlastgevend en crimineel gedrag van COA-bewoners

2026

Dienstverleners, weigeren, melden?

De poortwachtersrol van notarissen in het vennootschapsrecht onderzocht

De schaduwkant van Aruba

Over jeugdcriminaliteit, kwetsbaarheid en veerkracht in een eilandmaatschappij

Aruba staat bekend als een eiland van zon, toerisme en gastvrijheid. Maar achter dat glanzende beeld schuilt een andere realiteit en dat is de schaduwkant van Aruba.

Een werkelijkheid waarin jongeren opgroeien in kwetsbare omstandigheden, waar kansen ongelijk verdeeld zijn en waar geweld, verwaarlozing en schooluitval elkaar versterken.

Deze publicatie laat zien hoe jeugd- en jongvolwassencriminaliteit zich op Aruba manifesteert en wat daarachter schuilgaat. Op basis van 59 interviews en informele gesprekken gecombineerd met veldobservaties, literatuuronderzoek en data ontstaat een rijk en genuanceerd beeld van een eiland dat laveert tussen kansen en kwetsbaarheid.

De ligging van Aruba, dicht bij het Zuid-Amerikaanse vasteland, maakt het eiland een kruispunt van invloeden. Het gaat om handel en toerisme, maar ook om drugsstromen, illegale migratie en grensoverschrijdend geweld. In dat spanningsveld zoeken jongeren hun identiteit, vaak balancerend tussen loyaliteit, overlevingsdrang en verleiding.

De schaduwkant van Aruba is daarmee geen aanklacht, maar een uitnodiging om verder te kijken dan de cijfers en de façades. Het is een portret van een samenleving die met beperkte middelen probeert te begrijpen, te begrenzen en te begeleiden en zo te investeren in wat misschien wel haar grootste kapitaal is: haar jeugd.

“Achter de zon en de stranden ligt het verhaal van jongeren, keuzes en kansen.”

ISBN 978-94-92255-74-7

9 789492 255747 >